

The Armenian National Constitution

Ազգային սահմանադրություն

*This is a machine working draft produced by the Grabar Archive (Steps Ventures).
Transcriptions are dual-model reads reconciled against the page images; English passages
are machine drafts. Nothing in this file is a citation: consult the page scans linked from the
site before quoting. Source scans: British Library Endangered Archives Programme /
archive.org, public domain.*

EAP180-1-3-96_002R.jpg

HEAD

Ա Ջ Գ Ա Յ Ի Ն Ս Ա Հ Մ Ա Ն Ա Դ Ր Ո Ւ Թ Ի Ն Հ Ա Յ Ո Ց

NATIONAL CONSTITUTION OF THE ARMENIANS

TEXT

ՆԻԶԱՄՆԱՄԷԻ ՄԻԼԼԷԹԻ ԷՐՄԷՆԻԵԱՆ Կ՝ ՊՈԼԻՍ—ՍԹԱՆՊՈԼ Ի
ՏՊԱՐԱՆԻ Յ՝ ՄԻԻՀԷՆՏԻՍԵԱՆ 1863—

Nizamname-i Millet-i Ermeniyan [Constitution of the Armenian Nation], K.
Polis–Stanbol [Constantinople–Istanbul], at the press of H. Miwhentisean,
1863—1279 [AH].

NOTE

281.6(09) A III 2268 55 6 24 15 126 4 130 ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ

NOTE: 281.6(09) A III 2268 55 6 24 15 126 4 130 STATE LIBRARY OF
THE REPUBLIC, ACADEMY

EAP180-1-3-96_003L.jpg

TEXT

Ի ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ Տ. Տ. ՄԱՏԹԵՈՍԻ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ
ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ Ի ՏԵՂԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱԿԱՆ
ԱԹՈՌՈՅ ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼՍՈՅ Տ. ՍՏԵՓԱՆՆՈՍԻ
ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ ՆԻԿՈՄԻԴԻՈՅ

In the Pontificate of the Lord Lord Matt'■os I, Catholicos of All Armenians,
[and] in the Locum Tenency of the Patriarchal See of Kostandnup■lis of the
Lord Step'annos, Archbishop of Nikomidia.

HEAD

Ց Ա Ն Կ

INDEX

TEXT

Ա ըտաքին գործոց Տեսչու թեան առ Պատրիարքական Տեղապահ ղրկած նամակին օրինակը 1 Բարձրագոյն Դրան և Ազգային Յանձնաժողովոյ առ կայսերական կառավարութիւն մա_ տուցած Յայտագրին օրինակը	2
Բարձրագոյն Դրան Հրամանագրին օրինակը	8
Յառաջաբանութիւն	9 Հիմնական սկզբունք
11 ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ . Ազգային կեդրոնական Վարչութիւն	13 Ա .
Պատրիարք կոստանդնուպօլսոյ	13
Ընտրութիւն և հրաժարում	15 Պաշտօն և պարտաւորութիւնք
18 Բ . Պատրիարքական Դիւանատուն	20 Գ . Պատրիարք սրբոյ Երուսաղէմի
21 Դ . Ազգային կրօնական ժողով	24 Ե . Ազգային Քաղաքական ժողով
.	27 Զ . Քաղաքական ժողովոյ կողմէն կազմուած Ազգային խորհուրդք և Հոգաբարձութիւնք . 29 1 . Ուսումնական խորհուրդ
29 2 . Տնտեսական խորհուրդ	30 3 . Դատաստանական խորհուրդ
32 4 . Վանօրէից խորհուրդ	32 5 . Ելեմտից հոգաբարձութիւն
34 6 . կտակաց հոգաբարձութիւն	35 7 . Հիւանդանոցի հոգաբարձութիւն
36 Է . Թաղական խորհուրդք	37 Ը . Ազգային Ընդհանուր ժողով
.	39 կազմութիւն և պարտաւորութիւնք
	39

Ընտրութիւն Եկեղեցական Երեսփոխանաց	41
Ընտրութիւն Աշխարհական Երեսփոխանաց	42 Ա .
Ընտրողութեան և ընտրելութեան պայմանք	42 Բ .
Եղանակ ընտրութեան	43 Գ . Քուէարկութիւն
.	46 ԳԼՈՒԽ ԵՐԿՐՈՐԴ . Ընդհանուր կանոնք
Ժողովոց և խորհրդոց	49 ԳԼՈՒԽ ԵՐՐՈՐԴ . Ազգային
տուրք	51 ԳԼՈՒԽ ՉՈՐՐՈՐԴ . Ազգային
Գաւառական վարչութիւն	52 ԳԼՈՒԽ ՀԻՆԳԵՐՐՈՐԴ
. Վերաքննութիւն Սահմանադրութեան	54
Copy of the Letter sent by the Ministry of Foreign Affairs to the Patriarchal	
Locum Tenens	1 Copy of the Memorial presented to the
Imperial Government by the Sublime Porte and the National Commission	
.	2 Copy of the Decree of the Sublime Porte
Preamble	9 Fundamental Principles
.	11 CHAPTER ONE. National Central Administration
.	13 A. Patriarch of Kostandnupolits
Resignation	15 Election and
15 Office and Duties	18
B. The Patriarchal Chancery	20 C. Patriarch of Holy
Erusagh■m	21 D. National Religious Assembly
.	24 E. National Political Assembly
27 F. National	
Councils and Boards of Trustees constituted by the Political Assembly . .	29 1.
Educational Council	29 2. Economic Council
.	30 3. Judicial Council
32 4. Council of	
Monasteries	32 5. Board of Trustees for Revenues and
Expenditures [Finance]	34 6. Board of Trustees for
Testaments [Wills]	35 7. Board of Trustees for the Hospital .
.	36 G. Parish Councils
37 H. National	
General Assembly	39 Constitution and Duties
.	39 Election of Ecclesiastical Deputies
41 Election of Lay	
Deputies	42 A. Conditions of Electorate and Eligibility
.	42 B. Manner of Election
43 C. Balloting	
.	46 CHAPTER TWO. General Rules for Assemblies and Councils
. 49 CHAPTER THREE. National Dues [Taxes]	51

CHAPTER FOUR. National Provincial Administration	52
CHAPTER FIVE. Revision of the Constitution	54

EAP180-1-3-96_004L.jpg

TEXT

Պատրիարքական Տեղապահի կնքով չը վաւերացեալ
օրինակաց ճշգրտութիւնը երաշխաւորեալ չէ՛ :

The accuracy of copies not validated by the seal of the Patriarchal Locum
Tenens is not guaranteed.

EAP180-1-3-96_004R.jpg

NOTE

= 1 =

NOTE: = 1 =

HEAD

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ԴՈՒՌՆ ՏԵՍՉՈՒԹԻՒՆ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ
ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ 191 ԱՌԻՍՏԵՄԱԶԱՐԴ ՏԵՂԱՊԱՀ ՊԱՏՐԻԱՐԲԻ
THE SUBLIME PORTE The Illustrious Ministry of Foreign Affairs Number
191 To the Capable Effendi, Locum Tenens of the Patriarchate:

TEXT

Խոհեմազարդ և սիրելի Էֆէնտի. Բարեկարգութեանց
վերաբերեալ Կայսերական հրովարտակը կը պահան. ջէ, որ
ամեն Հասարակութիւն իր վա. յելած առանձնաշնորհութիւններն
ու արտօնութիւնները որոշեալ պայմա. նաժամի մէջ 'ի քննին
առնլով, ժա. մանակին բերմանցը և քաղաքակրթու. թեան
արդեանցն ու գիտութեանց պահանջած բարեկարգութիւնները
խորհրդածութեամբ որոշէ, ու Բարձ. ռագոյն Դրան
ներկայացընէ . եւ Հոգևորական Գլխոց շնորհուած իշ.
խանութիւնն ու ձեռնհասութիւնը՝ իւրաքանչիւր
Հասարակութեան ա. պահովուած վիճակին ու նոր դիր. քին հետ
համաձայնութեան մէջ դրուի : Ուստի Հայոց Ազգին համար
պատուաւոր անձերէ բաղկացեալ Յանձնաժողովի մը ձեռօք

Սահմանադ. րութե ուրուագիծ մը պատրաստուե. ցաւ : Բայց միանգամայն պատշաճ համարուեցաւ որ Սարգիս Պատրիար. քի օրով կազմուած Ընդհանուր ժո. դովոյ Եկեղեցական անդամներն ու թաղական Երեսփոխանները՝ քուէից առաւելութեամբ եօթն հոգիէ բաղ. կացեալ Յանձնաժողով մը ընտրեն, և վերոյիշեալ ուրուագիծը անգամ մըն ալ անոր ցոյց տրուի : Վասնորոյ կը խնդրեմք որ պէտք եղած հրաւերի նամակները երկու երեք օրուան մէջ դրկելով, յիշեալ Յանձնաժողովին ընտրութիւնը ընել տայ, և անոր՝ Բարձրագոյն Դուռը միւս Յանձնա. ժողովին ու այս գործիս համար յատ. կապէս որոշուած Պաշտօնակալին հետ մէկտեղելովը՝ հարկ եղած տնօրէնու. թեան կատարուելուն շնորհ ընէք : Կը խնդրեմք նաև որ վերոյիշեալ կեր. պով ընտրուած եօթն անձանց անուն. ները յառաջագոյն մեզ ուղարկէք : (Ստորագրեալ) ԱԼԻ

Prudent and beloved Effendi, The Imperial Rescript concerning the Reforms requires that every Community, taking into examination within a determined period the special privileges and immunities it enjoys, determine through deliberation the reforms demanded by the requirements of the times and by the fruits of civilization and learning, and submit [them] to the Sublime Porte; and that the authority and competence granted to the Spiritual Heads be brought into harmony with the secured condition and new status of each Community. Therefore, a draft Constitution for the Armenian Nation was prepared by the hand of a Commission composed of honorable persons. But it was likewise deemed proper that the Ecclesiastical members and the parish Deputies of the General Assembly formed in the days of Patriarch Sarkis elect, by a majority of votes, a Commission composed of seven persons, and that the aforementioned draft be submitted once more to its [inspection]. Wherefore, we request that you cause the election of the said Commission to take place by dispatching the necessary letters of invitation within two [or] three days, and that you do the favor of bringing about the necessary disposition by having it assemble at the Sublime Porte together with the other Commission and the Official specially designated for this matter. We also request that you transmit

beforehand to us the names of the seven persons elected in the manner aforesaid. (Signed) ÂLI

NOTE

1862 Փետրվար 14

NOTE: 14 February 1862

HEAD

ՊԱՊԸ ԱԼԻ ՆԷԶԱՐԷԹԻ ՃԷԼԻԼԷԻ ԽԱՐԻՃԻՅԷ ԱՏԷՏ 191 Պ Ա Տ Ր
Ի Գ Գ Ա՝ Ի Մ Մ Ա Գ Ա Մ Ը ՏԻՐԱՅԷԹԼՈՒ ԷՖԷՆՏԻՅԷ

[SUBLIME PORTE MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS NUMBER 191] To
the Sagacious Effendi, Locum Tenens of the Patriarchate:

TEXT

Տիրայեթլու մէվետտեթլու էֆէնտի Իսլահաթ ֆերմանը Ալիսի
հիւք. մինճէ՝ հէր ճէմաաթըն պիր միւհլէ մուայէէն իշինտէ
իմթիյազաթ վէ մուաֆիյաթը հազըրէլէրինին մու'այ. եէնէսինէ
իպթիտար իլէ, վագթ վէ ասարի մէտէնիյէթ վէ մալումաթը
միւրթէսէպէնին իճապ իթտիրտիկի իսլահաթը պիլ միւզաքէրէ
արզ էյլէ. մէլէրի, վէ ռու'էսաի ռուհանիյէյէ ի'թա պոյոնրըմը
օլան ռուխսաթ վէ իգթիտարըն՝ իշպու ճէմաաթլարա թէ՛մին
օլընմը օլան հալ վէ մէվզի'ի ճէտիտ իլէ թէվֆիզ օլընմասը
լազըմ կէլտիկինէ մէպնի, միւ'թէպէրանը միլլէթտէն միւրէքքէպ
պիր գօմիսիօն թէշքիլ իլէ, էրմէնի միլլէթի հազ. զընտա պիր
նիզամնամէ լայիհասը թէրթիպ օլընմը իսէ տէ, պունըն պիր
քէրլէ տէ Սարգիս Պատրիզ գէ. մանընտա թէշքիլ օլընան
Սէճլիսի Ումումիյէ Րիյիսա ճէմաաթլարը թա. ռաֆընտան
ինթիխապ օլընան վէ էհ. լի քիլիսատէն օլան ազանըն էքսէրի.
յէթի արա իլէ թէմէիզ իտէճէքլէրի էաի քիշիտէն միւրէքքէպ
գօմիսիօ. նա իրաէսի թէնսիպ օլընտըղընտան, իքի իւշ կիւն
զարֆընտա լազըմ օլան տավէթ թէզքէրէլէրի պիլ'իրսալ, իշ. պու
գօմիսիօնըն ինթիխապիյլէ, Պա. պը Ալիտէ տիկէր գօմիսիօն վէ

մէ. մուրը մախսուը իլէ պիրլէշտիրիլէ. րէք, իգթիզաի հալին
իճրասընա հիմ. մէթ օլընմասը, վէ պու վէճհլէ ին. թիխապ
օլընաճագ եաի ատէմին էվ. վէլ էմրտէ էսամիսինի միւպէյէին օ.
լան տէֆթէրինին թարաֆը տօսթա. նէմիզէ ի'թասը միւլթէմէս
տիր : (Իմզա :) ԱԼԻ

Sagacious [and] amicable Efendi, Pursuant to the provisions of the Sublime Imperial Reform Edict (*Islahat Ferman■*), each community was to proceed, within a specified period, to the examination of its present privileges and immunities, and, upon deliberation, to submit the reforms necessitated by the times, the advancements of civilization, and acquired knowledge; and, furthermore, it being necessary that the authority and power granted to the spiritual heads be brought into conformity with the new status and condition secured for these communities, a draft regulation (*nizâmnâme*) concerning the Armenian nation was drawn up through the formation of a commission composed of notables of the nation. Nevertheless, it having been deemed appropriate that this [draft] be once presented to a commission composed of [...] persons—to be selected by a majority of votes from among the members belonging to the clergy and elected by the leaders of the community to the General Assembly formed during the time of Patriarch Sarkis—it is requested that, by dispatching the requisite letters of invitation within two or three days, and upon the election of this commission, diligence be exerted to unite [it] with the other commission and its special official at the Sublime Porte so as to carry out what the circumstances require; and that, in the first instance, a register setting forth the names of the [...] persons to be elected in this manner be delivered to our friendly side. (Signed:) ÂLÎ

NOTE

Ֆի Շապան 1

NOTE: On 27 Sha■ban [A.H.] 1278 1

EAP180-1-3-96_005L.jpg

NOTE

= 2 =

NOTE: = 2 =

HEAD

Բարձրագույն Դրան և Ազգային Յանձնաժողովներուն առ
Կայսերական Կառավարութիւն մատուցած Յայտագրին
օրինակն է :

[This] is the copy of the report submitted to the Sublime Porte by the Mixed
Commission formed at the Sublime Porte and the Commission elected by the
Nation:

TEXT

Կայսերական Տէրութիւնը 'ի վա. դուց անտի իր արդարասէր
Հովանա. տրութեան ներքեւ գտնուող զանա. զան Ազգաց՝
Կրօնից ազատութեան և առ. տանձին գործոց մասնաւոր
Վարչութեան Համար առանձնաշնորհութիւններ ու
արտօնութիւններ շնորհած է : Այս արտօնութիւնները թէպէտ և
ըստ սկզբանց ամեն ազգաց Համար միօրինակ, բայց
միանգամայն ամեն մէկուն կրօնական սեպհական կանոնաց և
սովորութեանց Համեմատ տնօրին. ուած ըլլալով, իւրաքանչիւր
Ազգ զա. նոնք իր բնիկ սովորութեանց և ըն. թացից Համեմատ 'ի
գործ դնելով վայելած է : Հայոց ազգը միւս ազգաց պէս մինչեւ
ցայսօր Պատրիարք մը ունե. ցած է, որ Տէրութեան կողմէն իբր
Նախագահ Պատրիարքական Վարչու. թեան ճանչցուած է, և
Ներկայացու. ցիչ Ազգին ու Միջնորդ գործադրու. թեան
Կայսերական Հրամանաց . և որ 'ի վաղուց անտի Հասարակօրէն
Եկե. ղեցական դասէն ընտրուած է, Ազգին զանազան կարգի
անհատներէն բաղ. կացեալ Ընդհանուր ժողովի մը ձեռօք :
Պատրիարքը իր պաշտօնին մէջ՝ որ է Ազգին նախագահել և
անոր օգտի. ցը հսկել, Ազգին՝ Ընդհանուր ժողո. վոյ
միջնորդութեամբ ունեցած ազ. ղեցութենէն ու
վերատեսչութենէն բնաւ մէկ ժամանակ ազատ եղած չէ . և ասոր
ապացոյցն է, Պատրիարքին ա. մեն ժամանակ Ընդհանուր

ժողով հը. ռաւիրելն ու գումարելը, և կամ ըստ պահանջման
գործոց կամ Բարձրագոյն Դրան բացորոշ մէկ հրամանին վրայ
կարեւոր խնդրոյ մը ծագած ատենը՝

The Imperial Government has from of old granted privileges and immunities to the various Nations [subject] under its justice-loving protection for freedom of Religion and the particular Administration of their individual affairs. Although these immunities are uniform in principle for all nations, yet, having been disposed in accordance with the proper religious canons and customs of each one, every Nation has enjoyed them, putting them into practice in conformity with its native customs and usages. The Armenian nation, like other nations, has until the present day had a Patriarch, who has been recognized by the Government as the President of the Patriarchal Administration, the Representative of the Nation, and the Intermediary for the execution of Imperial Decrees; and who from of old has commonly been elected from the Ecclesiastical order by a General Assembly composed of individuals of various ranks of the Nation. The Patriarch, in [the discharge of] his office—which is to preside over the Nation and to watch over its interests—has at no time been exempt from the influence and supervision exercised by the Nation through the medium of the General Assembly. And the proof of this is that the Patriarch at all times convoked and convened the General Assembly, whether according to the exigencies of affairs, or upon an explicit command of the Sublime Porte when an important question arose...

HEAD

Պապը Ալիտէ րէշքիլ օլընան մոախթէլիֆ Գօ. միսիօն իլէ Միլլէթ
Բարաֆընտան ինթիխապ օլընան Գօմիսիօնըն Պապը Ալիյէ
թագտիմ իրմիշ օլտըզլարը մագպաթանըն ստարէթի տիր :

[This] is the copy of the report submitted to the Sublime Porte by the Mixed Commission formed at the Sublime Porte and the Commission elected by the Nation:

TEXT

Սալթանաթը սէնիյէնին զիլրի ճէ. նահը մաստէլէթինտէ
պուլընան ճէ. մաաթը միխթէլիֆէյէ՝ տյին վէ մէզ. Հէպլէրինին

սերպէսթիի իճրասընա, վէ մէսալիհի մախսուսէլէրի իտա.
 րէսինէ տաիր, մին էլ գատիմ իհ. սան պույուրմըշ օլտըղը
 մաաֆիյաթ վէ իմթիյազաթ՝ ճէմաաթը մէզքիու. րէնին ումուրը
 րուհանիյէլէրինճէ ճարի օլան ուսուլ վէ ատաթը մախ.
 սուսէլէրինէ մութապըզ վէ էսասէն ճիւմլէսի հազզընտա եէքսան
 օլտը. դընտան, հէր պիր ճէմաաթտա քէն. տի ատաթը
 մէր՝իյէսինէ թաթպիզան իճրա օլընա կէլմիշ, վէ էրմէնի միլ.
 լէթինին տախի միլէլի սաիրէ միսիլ. լու, շիմտիյէ գատար
 էքսէրիյա էհլի քիլիսատէն օլարազ թարաֆը տէվլէ. թի Ալիյէտէն
 իտարէի պատրիզիյէ. նին րէիսի վէ միլլէթին վէքիլի վէ Տէվլէթի
 Ալիյէնին վասըթաի թէն. ֆիզի ահքեամը մագամընտա իթիպար
 պույուրլան պիր Պատրիզի պուլըն. մըշ օլմաղլէ, Պատրիզի
 մումաիլէյհ էօթէտէն պէրու միլլէթին սունու. ֆը
 միւսթէլիֆէսինտէն միւրէքքէպ պիր մէճլիս մարիֆէթիյլէ
 միլլէթճէ ինթիխապ օլընարազ, միլլէթէ րի. յասէթ իթմէք վէ
 մէնաֆիի միլլիյէյի կէօզլէթմէք մէմուրիյէթինին իֆա. սընտա
 ումում միլլէթին, մէճլիսի մէզ. քիուր վասըթասը իլէ, ճարի օլան
 նու. ֆուզ վէ նէզարէթինտէն հիշ պիր զէ. մանտէ պիւթին
 պիւթին գուրթը. լամայուպ, պունա՝ Պատրիզ ի մումաի. լէհին՝
 մէճլիսի մէզքիուրը հէր վազթ ճէմ՝ վէ տավէթ իթտիյի, վէ մուզթէ.
 զաի մասլահաթտէն օլարազ վէ եախուտ Պապը Ալինին
 էվամիրի սարիհասընա

Whereas the immunities and privileges from of old benevolently bestowed by
 the Sublime Sultanate upon the diverse communities residing under the
 shadow of the wing of its justice—concerning the free practice of their
 religions and confessions, and the administration of their particular
 affairs—conform to the specific usages and customs current in the spiritual
 affairs of the said communities, and are fundamentally uniform in respect of all
 [of them], they have hitherto been practiced in every community in conformity
 with its observed customs; and whereas the Armenian nation, likewise as the

other nations, has until now possessed a Patriarch, generally [chosen] from among the ecclesiastics, who is regarded on the part of the Sublime State as the head of the patriarchal administration, the representative of the nation, and the organ for the execution of the decrees of the Sublime State; and whereas the said Patriarch, having from of old been elected by the nation through the agency of a council composed of the various classes of the nation, could at no time entirely free himself from the influence and surveillance exercised by the general nation through the intermediary of the said council in the fulfillment of the duty to preside over the nation and to watch over the national interests; to which [end] the said Patriarch has at all times convoked and summoned the said council, and, as the requirement of the affair dictated or [in obedience] to the explicit commands of the *Bâb-■ Âlî* [Sublime Porte]...

EAP180-1-3-96_005R.jpg

NOTE

- 3 -

- 3 -

TEXT

Ընդհանուր ժողովոյ դիմելն ու անոր որոշումը խնդրելը : Հայոց Ազգը՝ ասկէ քսան տարւոյ չափ յառաջ՝ կայսերական Տէրութե. նէն խնդրեց որ Պատրիարքարանի մէջ Պատրիարքին նախագահութեամբ. բը երկու ժողով հաստատուին . մէկը Կրօնական , միւսը Քաղաքական գոր. ծոց համար . որպէս զի Պատրիարքին պաշտօնատարութեանը գործակից և օգնական ըլլան, և Ազգին՝ թէ՛ ըստ քաղաքականի և թէ՛ ըստ կրօնականի՝ վաղեմի կանոններէն և սովորութիւն. ներէն որ և է խտտորմանց առաջքը առնուի : Երբ այս ժողովները հաստատուե. ցան, ազգային մանրամասն գործոց տնտեսութեան համար ալ՝ քանի մը Խորհուրդներ հաստատել հարկ եղաւ : Բայց որովհետև Ազգային պաշտօ. նատեարց ամեն մէկուն իշխանու. թիւնը և պարտաւորութիւնները ո. րոշաբար սահմանուած չէին, յայտ. նի էր որ Ազգին վիճակը բարեկարգե. լու մասին եղած այս

ջանքերը , Ազ. գային Վարչութեան զանազան մա. սանց մէջ,
նաեւ յիշեալ Վարչու. թեան և Ազգին մէջ՝ անպակաս պա.
ռակտումներ ծագելուն առիթ պիտի տային . և աս ալ ամեն
կողման վերա. բերեալ իրաւանց գործադրութեան մասին շատ
մը անկարգութիւններ, և Ազգային Վարչութեան մէջ ալ շփո.
թութիւն և խռովութիւն պիտի պատճառէր : Ահա՛ այս
շփոթութեանց և երկ. պառակտութեանց պատճառները վեր.
ցընելու , և ամեն կողման պահանջ. մանց վնասակարութիւնը
բառնալու նպատակաւ , Կայսերական Տէրութիւ. նը իր բոլոր
հպատակաց վրայ ու. մէպնի՝ հալ ու թէսվիյէսի լազըմ՝ կէլէն պիր
մէս՝էլէի մուհիմմէ զու. հուրա կէլտիքճէ՝ Պատրիզին մէճլի. սի
մէզքիուրէ միւրաճաաթ էյլէտիյի խուսուլարը տէլալէթ իտէր :
Էրմէնի միլլէթի՝ պունտան թագ. րիպէն Եիկիրմի սէնէ
մուգատտէմ՝ , Պատրիզի մումաիլէյհին մայթիինէ մէմուրիյէթի
իֆասընտա մէտարը մուսվէնէթ օլմագ , վէ րուհանի վէ
ճիսմանիճէ ճարի օլան ուսուլ վէ ա. տաթը գատիմէտէն հէր
կէօնէ մու. պաէտաթըն էօնիւ ալընմագ իւզրէ , պիրի ումուրը
րուհանիյէ , վէ տի. կէրի ումուրը ճիսմանիյէ իչուն իքի մէճլիս
թայինինի Տէվլէթի Ալիյէ. տէն իսթիտ՝ա էյլէմիշ . վէ պու մէճ.
լիսլէրին իհտասը, մէսալիհի միւթէ. ֆէրրի՛անըն րույէթի
զըմնընտա , պա՛. զը գօմիսիօնլար թէ՛սիսինի իսթիլ. զամ՝ իթմիշ
իսէտէ , միլլէթին իսլահը ահվալինէ տաիր վուգու՝ պուլան իշ.
պու թէմայիլաթըն , Միլլէթ մէ. մուրլէրինին իզթիտար ու
վէզաիֆի մախսուսէլէրի թային օլընմատըղը հալտէ , կէրէք
Միլլէթ Իտարէսինին զըթ՝աթը մուխթէլիֆէսի պէյնինտէ , վէ
կէրէք պու Իտարէ իլէ Միլլէթ արասընտա իգա՛ի
մինազաաթտէն իսալի օլմայաճաղը, վէ պունըն իսէ հէր
թարաֆա ա՛իտ օլան հուգու. զըն իճրասընտա պիր թագըմ՝

նիզամ՝ սըզլըզլար իլէ Իտարէճէ իխթիլալ վէ իզթիշաշը
միսթէլզիմ՝ օլաճաղը տէրքեար օլուպ , իշթէ շու էսպապը
իխթիլաֆ վէ միւնագաանըն մէն՛ի զու. հուրիլլէ հէր թարաֆ
իտտի՛ալարը. նըն տէֆ՛ի մագարրաթը մագսատընա մէպնի,
Տէվլէթի Ալիլլէ քեաֆֆէ՛ի սունուֆը թէպասար հագգընտա պի.
տըրիյը պույուրտըղը հիմէմի միւշ. ֆիզանէսի մուզթէզասընճա ,
Միլ. լէթին ա՛տաթը մէր՛իլլէ՛ի ըուհանիլլէ վէ ճիսմանիլլէսինէ վէ
հէմտէ գատիմ՝

[The preamble indicates] the recourse to the General Assembly and the requesting of its decision: About twenty years ago, the Armenian Nation petitioned the Imperial Government that two Assemblies be established in the Patriarchate under the presidency of the Patriarch—one for Religious affairs and the other for Civil affairs—so that they might be collaborators and assistants in the Patriarch’s discharge of his duties, and that any deviation from the ancient rules and customs of the Nation, both in the civil and religious spheres, might be prevented. When these Assemblies were established, it also became necessary to establish several Councils for the administration of detailed national affairs. But because the authority and duties of each of the National officials were not distinctly defined, it was evident that these efforts to reform the condition of the Nation would give occasion for perpetual dissensions to arise among the various parts of the National Administration, as well as between the said Administration and the Nation; and this would cause many disorders in the exercise of the rights pertaining to all sides, and confusion and disturbance within the National Administration itself. Now, with the purpose of removing the causes of these confusions and dissensions, and eliminating the harmfulness of the claims on all sides, the Imperial Government, [motivated by the benevolent favor which it unsparingly bestows upon all classes of its subjects...]* *** *[*Note: The original printed text transitions mid-sentence from Western Armenian into Armeno-Turkish (Ottoman Turkish printed in Armenian characters), rendering parallel content:~] ...wherefore, whenever an important matter arises requiring settlement and disposition, it indicates the particulars which the Patriarch refers to the aforesaid Assembly. Approximately twenty years prior to this, the

Armenian Nation (*Ermeni milleti*) petitioned the Sublime State (*Devlet-i Aliyye*) for the appointment of two assemblies—one for spiritual affairs (*umûr-■ ruhâniyye*) and the other for temporal affairs (*umûr-■ cismaniyye*)—to serve as an aid to the said Patriarch in the execution of his office, and to prevent every kind of departure from the ancient rules and customs in force both spiritually and temporally. And although the creation of these assemblies necessitated the establishment of certain commissions for the oversight of various subsidiary affairs, it was evident that—inasmuch as the specific powers and duties of the Nation’s officials had not been determined—these inclinations toward the reform of the Nation’s condition would not fail to produce disputes both among the various branches of the National Administration (*Millet ■daresi*) and between this Administration and the Nation; and that this would entail a series of irregularities in the execution of the rights appertaining to each party, together with disorder and confusion in the Administration. Wherefore, based on the objective of preventing the emergence of these causes of discord and dispute, and averting the injuries arising from the claims of all parties, in accordance with the requirements of the compassionate favors that the Sublime State unsparingly bestows upon all classes of its subjects, [and in conformity with] the observed spiritual and temporal customs of the Nation, as well as [its] ancient...

EAP180-1-3-96_006L.jpg

NOTE

= 4 =

NOTE: = 4 =

TEXT

նեցած Հայրական խնամօքը՝ ազգիս մէջէն խառն
Յանձնաժողով մը կազ մել Հարկաւոր դատեց, որպէս զի Հայոց
ազգին կրօնական և Բաղա. քական բնիկ սովորութեանց, նաեւ
'ի վաղուց անտի ընդունուած ընթաց. քին Համաձայն
Սահմանադրութիւն մը պատրաստուի : Արդ՝ խառն
Յանձնաժողովը պատ. շահ կը դատէ որ վաւերացման Հա. մար
Բարձրագոյն Դրան մատուց. ուած Սահմանադրութեան ուրուա.

գծին Համեմատ՝ Ա․ Պատրիարքին՝ ՚ի մէջ Տէրու. թեան և ազգին միջնորդ ըլլալու պաշ. տօնը ըստ առաջին դրութեան մնայ : Բ․ Ընդհանուր ժողովոյ կազմու. թիւնը առաջինէն աւելի կանոնաւոր կերպիւ նորոգուի : Եւ ազգային երես. փոխանները էսնաֆներէն ընտրուելու տեղ (ըստ որում՝ էսնաֆներուն վիճակը նոյնը չէ՝ ինչ որ առաջ էր), Յունաց ազգին մէջ գործադրուած եղանակէն գուցէ աւելի կանոնաւոր և օրինա.ւոր կերպով՝ Եկեղեցեաց ժողովուրդ. ներէն (այսինքն թաղերէն) ընտրուին : Եւ որովհետեւ գաւառները բնա. կող Հայ ժողովուրդները իրաւամբ կը գանգատին թէ Պատրիարքարանի որոշումներուն խորհրդակցութենէն և մասնակցութենէն բոլորովին զուրկ են . Երեսփոխաններուն մէկ մասը գաւառներուն կողմէն ընտրուին . և Կոստանդնուպօլսոյ թաղերուն Երես. փոխանաց վրայ աւելցուին : Եւ ժողո. վոյն կրօնական մասը այսինքն անդա. մոց քսանը՝ կոստանդնուպօլիս գըտ. նուող Եկեղեցականներուն կողմէն ընտրուին . որով Ընդհանուր ժողովոյ անդամոց թիւը ընդ ամենը հարիւր քառասունի կ'ամփոփուի : Ասոնց պաշտօնը տասն տարի տե.ւէ . և ամեն տարի տասներորդ մասը փոխուելով նորէն ընտրութիւն ըլլայ : տէն պէրու Միլլէթնէ՛ ճարի օլան ուսուլէ մութապըզ պիր նիզամնամէ գալէմէ ալընմագ իւզրէ մութէլիթ պիր գօմիսիօն թայինինի լազըմէտէն ատտ էյլէմիշ տիր : Պինաէն ալէյհ Տէվլէթի Ալիյէյէ իէճլիթթատտիգ արզ ու իրաէ գըլընմըշ օլան նիզամ՝ նամէ լայիհասը մուճէպինճէ Պատրի. գին Տէվլէթի Ալիյէ իլէ Միլլէթ պէյ. նինտէ վասըթա օլմագ Հայսիյէթի սապըգը վէճհլէ իպգա օլընուպ, Մէճ. լիսի Ումումինին թէշթիլի տախի էվ. վէլթի Հալինին տահա պիր մունթա. գամ՝ սուրէթտէ թէճտիտինտէն ի. պարէթ օլտըղը միսիլլու , Միլլէթ վէթիլլէրինին

տախի՝ էսնաֆըն ահվալը սապըգալարընտա վուգու՝ պուլմուշ
օլան թէպէտտիւ վէ թաղայեհիւրէ մէպնի, էսնաֆնա ինթիխապ
օլընա. ճագ եէրտէ, Րում՝ միլլէթինտէ իճրա օլընան սուրէթտէն
պէլքի տահա զի. յատէ նիգամ՝ վէ մէշրու՝իյէթ մուվա. ֆըզ
օլարագ, Քիլիսա ճէմաաթլարը թարաֆընտան թային վէ
ինթիխապ օլընմալարը : Վէ թաշրա ճէմաաթլարընըն, Պատ.
րիզհանէ միւզաքէրաթընտա մէտիսէլ վէ միւշարէքէթտէն
քեամիլէն մահ. թում՝ օլտըզլարընտան պահալէ , վու. գու՝ա կէլէն
Հագլու շիքեայէթլէրինէ մէպնի՝ թաշրալարտա տախի պիր մըզ.
տար վէքիլլէր ինթիխապիլլէ Տէրի Սա. ատէթ ճէմաաթլարը
վէքիլլէրինէ ի. լավէ գըլընմասը, վէ Մէճլիսի Ու. մումի ազապընըն
գըսմը թուհանիսի, եանի եհկիրմի նէֆէրի, Տէրի Սաա. տէթտէ
պուլընան էհլի քիլիսա թա. թաֆընտան ինթիխապ օլընմագ իւզ.
րէ . եիւզ գըրզ նէֆէրէ թէնզիլ օլը. նուպ . միւտտէթի
մէմուրիլլէրի օն սէնէ միւմթէտ օլարագ , հէր սէ. նէ պիր
իւշրինին թէպտիլէն ինթի. խապ օլընմասը :

...with His paternal care [over] our nation, deemed it necessary to form a mixed
Commission from within the nation, in order that a Constitution might be
prepared in accordance with the native religious and civil customs of the
Armenian nation, as well as the course [of practice] accepted from of old.
Now, the mixed Commission deemeth it proper that, pursuant to the draft of
the Constitution presented to the Sublime Porte for ratification: 1. The office of
the Patriarch as mediator between the Government and the nation shall remain
according to the former state. 2. The organization of the General Assembly
shall be renewed in a more regular manner than before. And the national
deputies, instead of being elected by the *Esnafe* [trade guilds] (inasmuch as
the condition of the *Esnafe* is no longer what it was formerly), shall be
elected by the congregations of the churches (that is to say, from the quarters
[parishes])—in a manner perhaps more regular and lawful than the mode
practiced among the Greek nation. And whereas the Armenian populations
residing in the provinces rightly complain that they are wholly deprived of

counsel and participation in the decisions of the Patriarchate; a portion of the deputies shall be elected by the provinces, and added to the deputies of the quarters of Constantinople. And the religious portion of the Assembly, that is to say twenty of the members, shall be elected by the clergy residing in Constantinople; whereby the total number of the members of the General Assembly shall be fixed at one hundred and forty. Their term of office shall endure for ten years; and every year a tenth part thereof shall be changed, and a new election held.

EAP180-1-3-96_006R.jpg

NOTE

= 5 =

NOTE: = 5 =

TEXT

Ընդհանուր ժողովը անուանէ թէ՛ զՊատրիարք և թէ՛ անոր նախագա. հութեամբը գործող Ազգային երկուց ժողովոց անդամները . և անոնց գոր. ծողութեանց վերատեսչութիւն ընէ : Գ . Կրօնական գործոց տեսչութիւ. նը՝ Կրօնական ժողովոյն , քաղաքական գործոց տեսչութիւնը՝ Քաղաքական ժողովոյն , և խառն գործոց տեսչու. թիւնն ալ՝ յիշեալ երկու ժողովնէ. իւրն մէկտեղ գալովը կազմուած խառն ժողովոյն վերաբերեալ ըլլայ : Դ. Կրօնական և Քաղաքական ժո. ղովները իրենց ձեռնհասութեան շըր. ջանակին մէջ գտնուած թէ՛ Եկեղեց. եաց ժողովուրդներուն (թաղական. ներուն) և թէ՛ Եկեղեցեաց , դպրա. տանց , հիւանդանոցաց , վանօրէից և ասոնց նման ուրիշ տեղեաց ազգային գործերուն ամենն ալ Տեսուչ և Թա. դական խորհուրդներու միջնորդու. թեամբ տնօրինեն: Ե . Վարչութեան կեդրոնը Ազգա. յին Պատրիարքարանն ըլլայ : Պատրիարքը՝ իբրեւ պաշտօնական Գլուխ Պատրիարքարանի , թէ՛ Ընդ. հանուր ժողովոյն և թէ՛ Ազգային կըր. կին ժողովներուն նախագահութիւն ընէ , և Ազգին ուղղակի կամ անուղ. դակի

վերաբերեալ ամեն գործերը տնօրինէ՝ ընդ վերատեսչութեամբ
Ընդհանուր Ժողովոյ : Զ. Գաւառական Ժողովրդոց Վար. չութիւնը
Կեդրոնական Վարչութեան հետ կապուած ըլլայ : Եւ գաւառնե.
րուն մէջ Առաջնորդները նախագա. հութին ընեն տեղական
Ժողովնե. րուն , որոնք պիտի կարգադրուին ըստ
տրամադրութեանց Կոստանդնուպօլ. սոյ Ժողովոց , և նոյն (
տեղական) Ժողովոց գործերն ալ տնօրինեն : Է. Գաւառական
Ժողովները՝ կեդ. թոնական Վարչութեան , և սոյն Վար. Վէ
Մեծլիսի Ումումինին կերէք Պատրիզի վէ կերէք մայէթինտէ
պուլընաճագ իքի Մեծլիսին ազասընը թային իլէ , պունլարըն
մու՛ամէլաթը վագը՛ալարընա նէզարէթ էյլէմէսի : Վէ մէվատտը
ճիսմանիլէ րու՛յէ. թինին՝ Մեծլիսի ճիսմանիլէ , վէ մէ. վատտը
րուհանիլէնին՝ Մեծլիսի րու. հանիլէ , վէ մէվատտը մուխթէլիթէ.
նին տախի՛ մէզքիուր իքի մէծլիսին իճ. թիմա՛իլլէ թէշէքքիլ
իտէն Մեծլի. սի Սուխթէլիթէ աիտ օլմասը : Վէ Մեծլիսէնի
մէզքիուրէնին հէր պիրի քէնտու տա՛իրէ՛ի իզթիտա. րը
տախիլինտէ օլարագ , կերէք քիլիսա ճէմա՛աթլարընտա վէ
կերէք քիլիսա վէ մէքթէպ , վէ խասթախանէ վէ մանասթըրլար
միսիլլու սա՛իր մահալ. լերտէ միլլէթճէ զուհուր իտէն քեաֆ. ֆէ՛ի
մէսալիհի գօմիսիօնլար վէ քիլի. սա ճէմ՛իլլէթլէրի վասըթասիլլէ
ի. տարէ իթմէլէրի : Վէ մէրքէզի Իտարէ Պատրիզիսա. նէ օլուպ,
Պատրիզին տախի՛ Պատրիզ. խանէնին ռէ՛իսի ռէսմիսի
մագամըն. տա պուլընարագ կերէք Մեծլիսի Ու. մումիլլէ վէ կերէք
մայէթինտէ օլան մեծլիսլէրէ իճրա՛ի ռիյասէթլէ , տօղ. րըտան
տօղըրլա վէ եախուտ պիլվա. սըթա միլլէթէ միւթա՛ալլիզ քեաֆ.
ֆէ՛ի մէսալիհի Մեծլիսի Ումումինին թահթը նէզարէթինտէ
օլարագ րու՛. յէթ էյլէմէսի, վէ թաշրա ճէմա՛աթ. լարընըն
իտարէսի՛ մէրքէզի մէզքիու. ռէ մէրպութ օլուպ, էյալաթտէ մար.

խասալարըն՝ Տէրի Սա՛ատէթ մէնլիս. լերինին էսասը իւզերինէ
թանգիմ օլը. նաճագ օլան մահալլի մէնլիսլերինէ րիյասէթ , վէ օլ
մէնլիսլերին մէսալլի. հինի րույ՛էթ իթմէլերի: Վէ թաշրա
մէնլիսլերինին՝ Իտա. րէ՛ի մէրքէզիյէտէն, վէ իշպու Իտարէ

[That] the General Assembly appoint both the Patriarch and the members of the two National Assemblies operating under his presidency, and oversee their operations; 3. That the inspection of religious affairs pertain to the Religious Assembly, that of civil affairs to the Civil Assembly, and that of mixed affairs to the Mixed Assembly, formed by the coming together of the said two Assemblies; 4. That the Religious and Civil Assemblies manage, through the agency of the Overseeing and Parish Councils, all the national affairs within their sphere of competence, both of the church communities (parishioners) and of churches, schools, hospitals, monasteries, and other such institutions; 5. That the center of the Administration be the National Patriarchate. That the Patriarch, as the official Head of the Patriarchate, preside over both the General Assembly and the two National Assemblies, and manage all affairs directly or indirectly concerning the Nation, under the superintendence of the General Assembly; 6. That the administration of the provincial communities be linked with the Central Administration; and that, in the provinces, the Prelates preside over the local Assemblies—which shall be organized according to the provisions [regulating] the Assemblies of Constantinople—and likewise administer the affairs of the same [local] Assemblies; 7. That the provincial assemblies [be subject to] the Central Administration, and this [Central] Administration...

EAP180-1-3-96_007L.jpg

NOTE

= 6 =

NOTE: [Page] 6

TEXT

չութեան խորհուրդներուն ամեն մէ. կը՝ որ ժողովոյ վերաբերի՝
նոյն ժողո. վոյն . և ազգային ժողովները՝ Բնդ. Հանուր ժողովոյն .
և Պատրիարքը մէկ կողմէն կայսերական Տէրութեան , և միւս

կողմէն (Բնդհանուր ժողովոյ միջնորդութեամբ) ազգին պատաս. խանատու ըլլան : Ը . Եւ որովհետեւ կայսերական Տէրութիւնը Հայոց ազգին Համար տալու հրամաններուն գործադրու. թեան բնական միջնորդ և ազգա. յին վ արչութեան գլուխ Պատրիարքը կը ճանչնայ և անոր կ'ուղղէ իր հար. ցումները . եթէ Տէրուիը Պատրիար. քին հրամայէ որ հարցուցած խընդրոյն վրայ իր (այսինքն Պատրիարքին) կարծիքը յայտնէ, Պատրիարքը՝ իր նախագահու. թեամբը գործող ժողովներուն որոշ. ման համեմատ շարժի : Իսկ եթէ ազ գին կարծիքն առնելով Տէրութեան Հաղորդել հրամայէ , այն ժամանակ Պատրիարքը Բնդհանուր ժողով հրա. ւիրէ, և այն ժողովոյն վերջնական ո. րոշմունքը յայտնէ Տէրութեան : Թ . ազգային վ արչութիւնը երեք տեսակ պարտաւորութիւն ունի . որոց առաջինն է առ կայսերական Տէրու. թիւն . այս է՝ ազգը կատարելապէս Հաւատարիմ՝ հպատակութեան մէջ պահել, և ազգին թէ ընդհանրապէս և թէ 'ի մասնաւորի ամեն մէկ անհատ. ներուն իրաւանց և արտօնութեանց՝ Տէրութեան կողմէն պահպանութիւ. նը ապահովցընել : Երկրորդն է առ ազգն . որ է ճշմարտապէս գթու. թեամբ և հայրաբար վարուիլ: Եւ երրորդն է առ աթոռն Էջմիածնի . այն է՝ Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ կրօ. նական կանոնաց և օրինաց Համեմատ վարուիլ: Ահա ասոնք են Սահմանադրու. թեան այն կէտերը զոր խառն Յանձ. Գօմիսիօնլարընտան հէր պիրինին՝ աիտ օլտըղը մէճլիստէն , վէ Պատրիգին տախի՝ պիր թարաֆտան Տէվլէթի ա. լիյետէն վէ տիկէր թարաֆտան Մէճ. լիսի Ումումի վասըթասըլլէ Միլլէթ. տէն մէս'ուլ օլմալարը . վէ Տէվլէթի ալիյէնին Միլլէթ հազգընտա սատըր օլան ահքեամըն թէնֆիզի զըմնընտա վասըթաի թապի'իյէ վէ Միլլէթ Ի. տարէսինին ըէ'իսի ատտ օլընան Պատ.

րիզէ խիթապ իլէ սիւ'ալ պոյուրա. ճաղը մէվատտ հագգընտա
եա րէ'յինի պէյան էյլէմէկէ Պատրիզի տավէթ
պոյուրաճաղընտան , պու թագտիր. ճէ Պատրիզին մայէթինտէ
պուլընան մէճլիսլէրին գարարընա թաթալիզան հարէքէթ
էյլէմէսի, վէ եախուտ Միլ. լէթին րէ'յինի թահսիլ իլէ ճանիալի
Տէվլէթէ թէպլիղ իթմէսի էմր ու թէնպիհ պոյուրլաճաղընտան'
պու հալ. տէ տախի Պատրիզին Մէճլիսի Ու. մումիյի տավէթլէ
պու մէճլիսին նէ. թիճէ'ի միւզաքէրաթընը արզ ու պէ. յան
էյլէմէսի : վ է Իտարէ'ի մէզքիուրէնին իւշ նէվ' վէզա'իֆի օլուպ,
Տէվլէթճէ օ. լան վագիֆէսի' Միլլէթի Տէվլէթի ալիլէյէ քէմալի
սըտզ վէ իթա'աթ հալինտէ թուրմագ , վէ Միլլէթին վէ կէրէք
էֆրատընըն հուզուզ վէ իմթիյազաթընըն ճանիալի Տէվլէթտէն
վըզայէսի մատտէսինի թէ'մին իթմէք, վէ Միլլէթճէ օլան
վագիֆէսի' հագի. գաթէն պիր սուրէթի միւշֆիզանէ. տէ հարէքէթ
էյլէմէք, վէ էջմիաճին մագամը հագգընտա օլան վագիֆէսի
տախի' էրմէնի Քիլիսասը ուսուլ վէ ատաթը թուհանիյէսինէ
թէվֆիզան տավրանմագտան իպարէթ օլմասը խուսուսլարը
Գօմիսիօնը մէզքիուր թարաֆընտան թէնսիպ , վէ էմրի ալիլէրի
իւզրէ' Միլլէթ թարաֆընտան

[...each of the councils of the] administration [shall be responsible] to the council to which it belongs; and the National Assemblies to the General Assembly; and the Patriarch shall be responsible, on the one hand, to the Imperial Government, and on the other hand (through the mediation of the General Assembly), to the nation. VIII. And whereas the Imperial Government recognizes the Patriarch as the natural intermediary for the execution of the imperial decrees to be issued for the Armenian nation, and as the head of the National Administration, and addresses its inquiries to him: if the Government orders the Patriarch to declare his (that is, the Patriarch's) opinion upon the matter inquired into, the Patriarch shall act in accordance with the decision of the Assemblies functioning under his presidency. But if it is commanded that he communicate [the matter] to the Government after taking the opinion of the

nation, the Patriarch shall then convoke the General Assembly, and communicate the final decision of that Assembly to the Government. IX. The National Administration has three kinds of obligations: of which the first is toward the Imperial Government; that is, to keep the nation in perfectly faithful subjection, and to secure the preservation by the Government of the rights and privileges of the nation, both in general and of each of its individual members in particular. The second is toward the nation; which is to act truly with compassion and paternally. And the third is toward the See of ■jmiatsin; that is, to act in accordance with the religious canons and laws of the Armenian Church. These, then, are the points of the Constitution which the Mixed Commission [approved]... [Armeno-Turkish section:] ...each of the commissions [shall be responsible] to the assembly to which it belongs; and likewise the Patriarch shall be responsible on the one hand to the Sublime State (*Devlet-i ‘alîye*), and on the other hand to the Nation (*Millet*) through the mediation of the General Assembly (*Meclis-i Umûmî*). And since the Sublime State will address its inquiries concerning the matters [at hand] to the Patriarch—who is regarded as the natural intermediary for the execution of the provisions issued concerning the Nation and as the head of the Administration of the Nation—commanding the Patriarch either to declare his [own] opinion, in which case the Patriarch shall act in conformity with the decision of the assemblies present under his charge; or commanding and directing him to convey [the matter] to the side of the State after obtaining the opinion of the Nation, in which case the Patriarch shall likewise convoke the General Assembly and submit and declare the result of the deliberations of this assembly. And the said Administration having three kinds of duties: its duty toward the State consists of keeping the Nation in a state of perfect loyalty and obedience to the Sublime State, and securing the matter of the protection by the State of the rights and privileges of the Nation and likewise of its individuals; and its duty toward the Nation consists of acting truly in a compassionate manner; and its duty regarding the See of ■jmiatsin (*Eçmiadzin*) consists of acting in conformity with the spiritual rules and customs of the Armenian Church (*Ermeni Kilisesi*); these matters having been deemed appropriate by the said Commission, and, in accordance with the exalted orders, by the Nation...

NOTE

- 7 -

NOTE: - 7 -

TEXT

նաժողովը պատշաճ կը դատէ . և զոր կըհաստատէ միւս
 Յանձնաժողովը, որ Զեր վ սեմութեան հրամանին համե. մատ՝ ՚ի
 դիմաց ազգին Սահմանադ. թութեան վրայ իւր դիտողութիւն.
 ները Րարձրագոյն Դրան ներկայացը. նելու համար կազմուեցաւ
 : իչ պու նիզամնամէ Հազգընտա միւ. թալապարընը Պապը (
 լիյէ թագտիմ՝ իթմէք իւզրէ թէշքիլ վէ ինթիխապ օլընան
 Գօմիսիօն թարաֆընտան թաս. տիզ գըլընմըշ օլմաղլէ, օլ
 պապտէ վէ հէր հալտէ էմրու ֆէրման հազրէթի մէնլէհուլ էմրին
 տիր : Ի Կ . Պօլիս 16 Փետրվար 1862 : Ֆի 29 Շապան 1278
 Ստորագրո-նի-ն+ (Իմզալար :) ԱՆԴԱՄՔ ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ԴՐԱՆ
 ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՈՅ (ՊԱՊԸ ԱԼԻ ԳՕՄԻՍԻՕՆԸ ԱԶԱՍԸ)
 ՍՏԵՓԱՆՆՈՍ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՆԻԿՈՄԻԴԻՈՅ , ՏԵՂԱՊԱՀ
 ՊԱՏՐԻԱՐԲԱԿԱՆ ԱԹՈՌՈՅ ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼՍՈՅ ՅՕՀԱՆՆԷՍ
 ՎԱՐԴԱՊԵՏ ԿԱՊՈՒՏԻԿԵԱՆ ՅՕՀԱՆՆԷՍ ՔԱՀԱՆԱՅ
 ՓԱՓԱԶԵԱՆ ԻԻՍ. ԿԻՒՏԱՐ Ս . ԽԱԶ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՅՕՀԱՆՆԷՍ ·
 ՔԱՀԱՆԱՅ ՀԻՒՆՔԵԱՐՊԷՅԷՆ. ՏԵԱՆ Ս . ՀՐԵՇՏԱԿԱՊԵՏ
 ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ Ի ՊԱԼԱՏ ԳԷՈՐԳ ԵՐԱՄԵԱՆ ՍԵՐՈՎԲԷ ՎԻՉԷՆԵԱՆ
 ՅԱԿՈԲ ՄՈՒՊԱՀԵԱԾԵԱՆ ՅՕՀԱՆՆԷՍ ԵՂԻԱԶԱՐԵԱՆ
 ՅՕՀԱՆՆԷՍ ՏԱՏԵԱՆ ԳՐԻԳՈՐ ԱՂԱԹՕՆ ՅԱԿՈԲԻԿ
 ՆՈՐԱՏՈՒՆԿԵԱՆ ԳԱՍՊԱՐ ԿԻԻՄԻԻՇԾԻ ԱՆԴԱՄՔ ԱԶԳԱՅԻՆ
 ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՈՅ (ՄԻԼԼԷԹ ԹԱՐԱՖԸՆՏԱՆ ՄԻՒՆԹԷԽԱՊ
 ԳՕՄԻՍԻՕՆԸ ԱԶԱՍԸ) ԱՂԱԹՕՆԵԱՆ ՄԿՐՏԻՉ ԱՍԼԱՆԵԱՆ
 ՍՏԵՓԱՆ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ՄԱՆՈՒԿ ՄԻՆԱՍԵԱՆ ՄԻՆԱՍ
 ՌՈՒՍԻՆԵԱՆ ՍԻՒՐԷՆԵԱՆ ՅՕՀԱՆՆԷՍ ՕՏԵԱՆ ԳՐԻԳՈՐ

...[as the] Commission deems proper; and which is confirmed by the other Commission, which, in accordance with the command of Your Excellency, was formed to submit its observations concerning the Constitution on behalf of the nation unto the Sublime Porte. [Armeno-Turkish:] Since this regulation has been approved by the Commission formed and elected to present its reflections on it to the Sublime Porte, the command and decree in that regard, and in every circumstance, belongs unto His Majesty to Whom the command belongs. In Constantinople, 16 February 1862. 29 Sha[un] 1278. Signatures:
 MEMBERS OF THE SUBLIME PORTE COMMISSION: STEPANNOS, Bishop of Nicomedia, Locum Tenens of the Patriarchal See of Constantinople; YOHANNES Vartabed KAPUTIKEAN; YOHANNES Priest P'AP'AZEAN, of the Church of the Holy Cross in Üsküdar; YOHANNES Priest HIWNKEARPEYENTAN, of the Church of the Holy Archangels in Balat; GEORG ERAMEAN; SEROVB[un] VI[un]'NEAN; YAKOB MUPAH[A]NEAN; YOHANNES EGHIAZAREAN; YOHANNES TATEAN; GRIGOR AGHAT'[un]N; YAKOBIK NORATUNKEAN; GASPAR KIWMIW[un]I. MEMBERS OF THE NATIONAL COMMISSION (Elected on the part of the Nation): AGHAT'[un]NEAN MKRTI[un]; ASLANEAN STEP'AN; MANUKEAN MANUK; MINASEAN MINAS; RUSINEAN [NAHAPET]; SIWR[un]NEAN YOHANNES; [un]TEAN GRIGOR.

EAP180-1-3-96_008L.jpg

NOTE

= 8 =

NOTE: = 8 =

HEAD

ՕՐԻՆԱԿ ՀՐԱՄԱՆԱԳՐԻ ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ԴՐԱՆ

COPY OF THE DECREE OF THE SUBLIME PORTE

TEXT

Առ խոհեմազարդ Տեղապահ Պատրիարքի Հայոց . Հայոց Պատրիարքարանի վիճակին և վարչութեան բարեկարգութեանը վրայօք , ասկէ առաջ Բարձրագոյն Դուռը կազմուած Յանձնաժողովին գրի առած Սահմանադրութիւնը՝ լոկ

աշխարհական գործոց վերաբերեալ քանի մը կէտերը
սրբագրուելէն ետ քը , վեհափառ Արքային մատուց ուեցաւ . և
Նորին կայսերական վեհա փառութեան կողմէն ընդունուելով,
պարունակած նիւթերուն այսուհե տեւ կանոն բռնուիլը Ձեր
Սրբազ նութեան յանձնելու Արքունի հրա մանը շնորհուեցաւ :
Ուստի յիշեալ Սահմանադրու թիւնը ներփակեալ առ Ձեզ ուղար
կելով՝ կը պատուիրեմք որ պարու նակած նիւթերուն այսուհետեւ
ան թերի գործադրութեանը հսկելով , ըստ Բարձրագոյն կամաց
Օգոստա փառ կայսեր՝ ինչ որ պարտ ու պատշաճ է ՚ի գործ
դնելու հոգ տանիք: 17 Մարտ 1863 :

To the Prudent Locum Tenens of the Armenian Patriarchate: Concerning the condition and the reform of the administration of the Armenian Patriarchate, the Constitution, drafted by the Commission previously established by the Sublime Porte—after the revision of several points relating purely to temporal affairs—was presented to the August Sovereign; and, having been accepted by His Imperial Majesty, the Imperial decree was graciously granted, committing it to Your Holiness that the articles contained [therein] be observed as the rule henceforth. Wherefore, sending the said Constitution enclosed unto You, we command that, overseeing henceforth the flawless execution of the articles contained [therein], You take care to put into effect what is right and proper, in accordance with the Supreme Will of the August Emperor. 17 March 1863

HEAD

ՍՈՒՐԷԹԻ ՊՈՒՅՐԸԼԹԸ ՚Ի ԱԼԻ

COPY OF THE DECREE OF THE SUBLIME PORTE

TEXT

Էրմէնի Պատրիզի Գա'իմմագամը Տիրայեթլու Էֆէնտի . Էրմէնի
Պատրիզխանէսինին իս լահը ահվալ վէ իտարէսինէ տա'իր օ
լարագ , մուզատտէմա Պապը Ալի տէ թէշքիլ օլընան
գօմիսիօնըն գա լէմէ ալտըղը նիզամնամէնին սըրֆ ումուրը
տիւնէվիյէտէն օլան պա զը մահալլէրի թասհիհ օլընտըգտան

սօնրա , հուգուրը մա'ալի մէվֆուրը հագրէթի Փատիշահիյէ
լէտ'էլ'արգ, նէգտի Ալիի ճէնապը Փատիշահիտէ րէհինի գապու
օլմասըլլէ՝ մէվատտը միւնտէրիճէսինին պա'տէզին նիգամ
իթթիխագ օլընմասը խուսուսընըն թարաֆը Տօթանէլէրինէ
հավալէսի նէ էմր ու ֆէրմանը Հիւմայունը հագրէթի
Սիւլիուքեանէ միւթաալ լիզ վէ շերէֆսուտուր պուրուլմըշ, վէ
մէզքիուր նիգամնամէ լէֆֆէն կէօն տէրիլմիշ օլմաղլա , պէր
մանթուգը իրատէի սէնիյէի ճէնապը Փատիշահի նիգամնամէի
մէզքիուրըն հավի օլտու դը մէվատտըն պա'տէմա տէսթուր ու
ամէլ թուրըլարագ , մուգթագի յաթընըն իֆասընա հիմմէթ էյլէյէ
լէր տէյու : Ֆի Շէվվալ

To the Sagacious Efendi, Locum Tenens [Q■'im-maq■m] of the Armenian
Patriarch: Concerning the reform of the condition and administration of the
Armenian Patriarchate, after the correction of certain parts pertaining purely to
worldly affairs in the regulation [niz■mn■me] drafted by the commission
formerly formed at the Sublime Porte [B■b-■ '■l■], upon its submission to
the exalted presence of His Imperial Majesty the Sultan [P■dish■h], and
having met with high imperial approval, the Imperial Edict and Command of
His Sovereign Majesty has been honorably issued and decreed regarding the
referral to your Friendly quarters of the matter of henceforth adopting its
contained articles as a regulation; and the said regulation having been enclosed
and transmitted herewith, in accordance with the tenor of the imperial decree
of His Imperial Majesty, the articles contained in the said regulation shall
henceforth be held as a code of conduct [dest■r ül-'amel], and zeal shall be
exerted toward the fulfillment of its requirements. On the 9th of Shaww■l,
[1]279 [March 29, 1863].

EAP180-1-3-96_008R.jpg

NOTE

= 9 =

NOTE: * Khatt-i Hümayun, 6/18 February 1856

HEAD

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

PREAMBLE

TEXT

(Օսմանեան Տէրութեան իր Մահ. մէտական չեղող հպատակներուն շը. նորհած արտօնութիւնները՝ հաւա. սար են ըստ սկզբանց ամենուն հա. մար . բայց անոնց գործադրութեանը եղանակը՝ իւրաքանչիւր (զգի մէջ ըստ պահանջման սեպհական սովորու. թեանց իւրեանց , մասնաւոր կերպով տնօրինուած է : Հայոց Պատրիարքը գլուխ է իր (զգին . և մասնաւոր պարագաներու մէջ՝ Տէրութեան հրամանաց գործադ. րութեան միջնորդ : Սակայն Պատրի. արքարանի մէջ կրօնական գործոց համար՝ կրօնական ժողով մը, և քա. ղաքական գործոց համար՝ Քաղաքական ժողով մը կան հաստատուած : (յս երկու ժողովները ՚ի պահանջել հար. կին միանալով՝ խառն ժողով կը կազ. մեն : Թէ Պատրիարքը և թէ այս եր. կու յողովոց անդամները՝ (զգին պատ. ուսուր անձանցմէ բաղկացեալ մէկ Րնդհանուր ժողովոյ մէջ կ'ընտրուին : Որովհետև յիշեալ յողովներուն պաշտօնն ու պարտաւորութիւնքը, և կազմութեան եղանակը բաւական կա. նոններով սահմանուած չեն . և այս պատճառաւ զանազան անտեղութիւն. ներ, և մասնաւորապէս Րնդհանուր ժողով կազմելու մասին տեսակ տեսակ դժուարութիւններ տեսնուած են : Որովհետև բարեկարգութեանց վերաբերեալ կայսերական հրովարտա. կին* համեմատ՝ իւրաքանչիւր Հասա. րակութիւն իր ունեցած արտօնու. թիւներն ու առանձնաշնորհութիւն. ները՝ որոշեալ ժամանակի մէջ քննե. լով, և ժամանակին բերմանցը և քա. ղաքակրթութեան արդեանցն ու ար. դի լուսաւորեալ վիճակին պահանջած բարեկարգութիւնները խորհրդածու.

The privileges granted by the Ottoman State to its non-Mohammedan subjects are equal in principle for all; yet the manner of their execution is disposed in a particular way in each nation, according to the requirements of their own specific customs. The Armenian Patriarch is the head of his nation and, in particular circumstances, the intermediary for the execution of the State's commands. However, there are established in the Patriarchate a Religious Assembly for religious affairs and a Civil Assembly for civil affairs. These two Assemblies, uniting upon necessity, constitute a Mixed Assembly. Both the Patriarch and the members of these two Assemblies are elected in a General Assembly composed of honorable persons of the nation. Whereas the office and duties of the said Assemblies, as well as the manner of their composition, have not been defined by adequate regulations, and for this reason diverse improprieties, and especially manifold difficulties concerning the formation of the General Assembly, have been witnessed; Whereas, according to the Imperial Rescript* concerning reforms, each community, having examined within a specified time the privileges and immunities it possesses, and having deliberated upon the reforms demanded by the exigencies of the times, the fruits of civilization, and the present enlightened state—

NOTE

* Խաթրի Հիւմայուն, 6/18 փետրվար 1856

NOTE: * Hatt- Hümayun, [issued in the] first ten days of Jemazi-ul-akhir, 1272 [A.H.] 2

HEAD

Մ Ո Ւ Գ Ա Տ Տ Ի Մ Է

PREAMBLE

TEXT

Տէվլէթի (լիյէնին թէպաա'ի դայ. ըը Միսլիմէսի հագգընտա իհսան պույուրմըշ օլտըղը իմթիյազաթ' է. սասէն ճիւմլէսի հագգընտա միւսա. վաթ իւզրէ իսէտէ , հէր միլլէթտէ պունըն սուրէրի իճրայէսի ուսուլ վէ ա'տաթը մախսուսէլէրի իգթիզա. սընճա , պիր շէքլի մախսուստէ պու. լընմըշ տըր : էրմէնի Պատրիզի միլլէթինին ըէ. իսի . վէ ահվալը մախսուսէտէ Տէվ.

լէթի (լիյէնին վասըթաի թէնֆիզի ահքեամը օլուպ, անճագ Պատրիզ. խանէտէ ումուրը ըուհանիյէ իշուն պիր մէճլիսի ըուհանի, վէ ումուրը ճիսմանիյէ իշուն պիր մէճլիսի ճիսմա. նի վար տըր : 1 է լէտ էլ իզթիզա պու իթի մէճլիս պիրլէշէրէք մէճլիսի մուխ. թէլիթ ազտ օլընուր : կէրէք Պատ. ըիզ վէ կէրէք պու մէճլիսլէր ա՛զասը միւթէպէրանը միլլէթտէն միւրէք. քէպ պիր մէճլիսի ումումիտէ ինթի. խապ զըլընուր : Պու մէճլիսլէրին վէզա՛իֆի վէ սուրէրի թէշքիլի հազզընտա նիզա. մաթը քէաֆիյէ օլմատըղընտան տիւր. լիւ ույղունսըզըլզար զուհուրա կէ. լուպ , ալէլ խուսուս մէճլիսի ու. մումինին թէշքիլինտէ էնվա՛ի միւշ. քիլաթ կէօրիլտիկինէ , վէ ըսլա. հաթ ֆէրմանը (լիսի* հիւքմինճէ , հէր ճէմաա՛թըն պիր միհլի մուայէէն իշինտէ , իմթիյազաթ վէ մա՛աֆիյաթը հազըրլէլէրինին մուայէնէսինէ իպթի. տար իլէ , վազթըն վէ ասարը մէտէ. նիյէթ վէ մա՛լումաթը միւքթէսէպէ. նին իճապ իթտիրտիկի ըսլահաթը պիլ միւզաթէրէ արզ էյլէմէլէրի , վէ ըու՛էսաի ըուհանիյէյէ ի՛թա պույրուլ. մըշ օլան ըուխսաթ վէ իզթիտարըն

Although the privileges bestowed by the Sublime Porte upon its non-Muslim subjects are in principle based upon equality for all, the manner of their execution has assumed a distinct form within each nation [*millet*], in accordance with the requirements of its specific customs and practices. The Armenian Patriarch is the head of his nation and, in specific circumstances, the instrument for executing the decrees of the Sublime Porte; yet, at the Patriarchate, there is a Spiritual Council for spiritual affairs and a Temporal Council for temporal affairs. When necessary, these two councils unite and convene as a Mixed Council. Both the Patriarch and the members of these councils are elected in a General Assembly composed of the notables of the nation. Inasmuch as there have been no sufficient regulations concerning the duties and the manner of formation of these councils, various irregularities have arisen, and all manner of difficulties have been encountered, particularly in the formation of the General Assembly; and whereas, pursuant to the

provisions of the Imperial Edict of Reform [*Islahat Fermân■*], each community was to proceed within a specified period to an examination of its existing privileges and immunities, and, having deliberated, to submit such reforms as are necessitated by the times, the advances of civilization, and acquired knowledge; and [whereas] the authority and power conferred upon the spiritual leaders...

NOTE

* Խաթթի Հիմայուն , էվաիլի Ճէմազիւ ախը 1272 2

NOTE: * *Hatt-■ Hümayun* [Imperial Rescript], the beginning [first ten days] of Jumada al-Akhir, 1272 [A.H.] 2

EAP180-1-3-96_009L.jpg

NOTE

= 10 =

NOTE: = 10 =

TEXT

թեամբ որոշելով, Բարձրագոյն Դրան ներկայացընելու պարտաւորուած է : Որովհետև ամեն մէկ ազգին կրօնա. կան Գլուխներուն շնորհուած իշխա. նութիւնն ու կարողութիւնը, իւրա. քանչիւր Հասարակութեան ապա. Հովուած նոր վիճակին ու դրութեան Համաձայնեցնել պէտք է : Ուստի Հայոց ազգէն քանի մը պատուաւոր անձինքէ Յանձնաժողով մը կազմուեցաւ, որ ազգին Համար պատրաստեց սա Հետեւեալ Սահմա. նադրութիւնը : իշպու ճէմաաթլարա թէմին օլըն. մը2 օլան Հալ վէ մէվզիի ճէտիտ ի. լէ թէվֆիզ օլընմասը լազըմ՝ կէլտի. կինէ մէպնի, Էրմէնի միլլէթի միւ՛. թէպէրանընտան միւրէքքէպ պիր գօ. միսիօն թէշքիլիլէ , Էրմէնի միլլէ. թի Հազգընտա թէրթիպ օլընան նի. զամնամէ լաիՀասը տըր :

...determining by [...], was bound to submit [it] to the Sublime Porte; because the authority and power granted to the religious Heads of each nation must be reconciled with the new state and condition secured for each community. Therefore, a Commission was formed of several honorable persons from the

Armenian nation, which prepared the following Constitution for the nation:
Since it became necessary to harmonize [them] with the new condition and position secured for these communities, [this] is the draft regulation drawn up concerning the Armenian nation through the formation of a commission composed of the notables of the Armenian nation.

EAP180-1-3-96_009R.jpg

HEAD

ԱԶԳԱՅԻՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ ՀԻՄՆԱԿԱՆ
ՍԿԶԲՈՒՆՔ Ա.

NATIONAL CONSTITUTION OF THE ARMENIANS FUNDAMENTAL
PRINCIPLES [ARTICLE] I.

TEXT

Ազգին ամէն մէկ անհատը առ Ազգը պարտաւորութիւններ ունի .
Ազգն ալ իր կող մէն առ ազգային ամէն մէկ անհատ պար
տաւորութիւններ ունի . դարձեալ ամէն մէկ անհատ
իրաւունքներ ունի Ազգէն և Ազգն անհատներէն : Ուստի Ազգն ու
ազգայինք փոխադարձ պարտեօք կապված են իրարու հետ .
անանկ որ մէկին պարտաւորութիւնքը միւսին իրաւունքն են :

Every individual of the Nation hath obligations toward the Nation. The Nation, on its part, hath obligations toward each individual member of the nation. Likewise, every individual hath rights from the Nation, and the Nation from the individuals. Therefore, the Nation and the members of the nation are bound to one another by reciprocal duties, so that the obligations of the one are the rights of the other.

HEAD

Բ.
C.

TEXT

Ազգայնոց պարտականութիւնն է՝ Ազգին պիտոյիցը
պահանջած ծախքերուն մասնակից ըլլալ իրաքանչիւր իր
կարողութեան չափովը . Ազգին խնդրած ծառայութեանցը

յօժարա կամ յանձնառու ըլլալ, և անոր ըրած տնօրէ նութեանցը սիրով հնազանդիլ: Ազգայնոց այս պարտաւորութիւնքը Ազ գին իրաւունքն են :

It is the duty of the members of the Nation to participate in the expenses required by the needs of the Nation, each according to the measure of his ability; to undertake willingly the services requested by the Nation; and to submit with love to the dispositions made by it. These obligations of the members of the Nation are the [legitimate] rights of the Nation.

HEAD

Գ.

II.

TEXT

Ազգին պարտականութիւնն է՝ ազգայնոց բարոյական, մտաւորական և նիւթական պիտոյ յիցը հոգ տանիլ. Հայաստանեայց Եկեղեց յոյ դաւանութիւնն ու աւանդութիւնքը ա նարատ պահել. մարդկութեան հարկաւոր ե դած անհրաժեշտ գիտելեաց ուսումը՝ ամէն աստիճանի թէ՛ մանչ և թէ՛ աղջիկ տղայոց հա

The duty of the Nation is to take care of the moral, intellectual, and material needs of [its] compatriots; to preserve immaculate the confession of faith and traditions of the Armenian Church; [and to diffuse] the instruction of indispensable knowledge necessary for mankind unto children of every class, both boys and girls [to...]

HEAD

ՆԻԶԱՄՆԱՄԷԻ ՄԻԼԼԵԹԻ ԷՐՄԷՆԻՅԷՆ ՄԷՊԱՏԻԻ ԷՍԱՍԻՅԷ Պ Է Ն
Տ Ի Է Վ Վ Է Լ

REGULATION OF THE ARMENIAN NATION FUNDAMENTAL
PRINCIPLES ARTICLE THE FIRST

TEXT

Էֆրատը Միլլէթտէն Գէր պիրի Միլլէթէ վէ Միլլէթին տախի օլ
Էֆրատըն Գէր պիրինէ վաճիպաթը զիմմէթի օլտըղը միսիլլու, Էֆ
րատը մէրգումէտէն Գէր պիրինին միլլէթտէ, վէ միլլէթին տախի
անլէրին Գէր պիրինտէ հուգուգը վար տըր . պինաէն ալէյհ' կերէք
միլլէթ վէ կերէք Էֆրատը միլլէթ վաճիպաթը միւշարէքէ իլէ
Էէքտիկէրինէ մէրպուր օլ մաղլէ, պիրինին վաճիպաթը զիմմէթի
տիկէրի նին հուգուգը, Եանի միլլէթին վաճիպաթը զիմմէթի'
Էֆրատը միլլէթին, քէզալիք Էֆրատը մէրգումէնին վաճիպաթը
զիմմէթի' միլլէթին հուգուգը տըր :

Just as each of the individuals of the Nation hath duties incumbent upon [him toward] the Nation, and the Nation likewise hath duties incumbent upon [it toward] each of those individuals, so too each of the said individuals hath rights [in respect] to the Nation, and the Nation likewise hath rights [in respect] to each of them. Consequently, since both the Nation and the individuals of the Nation are bound unto one another by mutual obligations, the duties incumbent upon the one [constitute] the rights of the other; that is to say, the duties incumbent upon the Nation [are] the rights of the individuals of the Nation, and likewise the duties incumbent upon the said individuals [are] the rights of the Nation.

HEAD

Պ Է Ն Տ Ի Ս Ա Ն Ի

ARTICLE FIFTH

TEXT

Էֆրատը միլլէթին վաճիպաթը զիմմէթի . Էվ վէլա Գէր պիրինին'
իհթիյաճաթը միլլիլէնին մէ սարիֆի մուգթագիլէսինէ ալա
գատրիհի հիսսէ տար օլմասը . սանիա' միլլէթին մաթլուպաթը օ
լան խըզմէթլէրի հիւսնի ըիզասը իլէ տէրէօհտէ էլլէմէսի .
սալիսա' միլլէթին թէտապիրի մու գարրէրէսինէ Էզ ճան ու տիլ
իթիթաալ իթմէ սի խուսուպարընտան իպարէթ օլուպ, Էֆրա տը
մէրգումէնին իշպու վաճիպաթը զիմմէթի միլլէթին հուգուգը տըր

:

The obligations incumbent upon the individuals of the nation consist of [the following] particulars: first, that each one participate according to his means in the expenses required for the national needs; secondly, that [each] undertake with willing consent the services demanded by the nation; thirdly, that [each] render obedience wholeheartedly to the established measures of the nation; and these obligations incumbent upon the said individuals are the rights of the nation.

HEAD

Պ Է Ն Տ Ի Ս Ա Լ Ի Ս

[ARTICLE] THREE

TEXT

Միլլերին վաճիպաթը զհմմէթի . Էվվելա՝ Էֆրատը միլլերին իհթիյաճաթը Էտէպիյէ վէ ֆէնմիյէ վէ մատտիյէսինէ սարֆը սայ՝ իթմէք . սանիյա՝ Էրմէնի քիլիսասընըն ագայիա վէ ըի վայաթընա լէքէ վէ հելէլ կէթիրմէմէք, սալի սա Էանաի պէշերէ միւճէրրէտ լազըմ օլան ֆիւնուն ու մէարիֆին հէր սընֆ Էրքէք վէ

The obligations incumbent upon the Nation [are]: First, to expend effort toward the moral, intellectual, and material needs of the individuals of the nation; secondly, not to bring blemish or harm upon the doctrines and traditions of the Armenian Church; thirdly, [to impart] the sciences and branches of knowledge strictly necessary for humankind to every class of male and [female...]

EAP180-1-3-96_010L.jpg

NOTE

12

NOTE: 12

TEXT

հաւատարմապէս ծառայել. ազգային հաստատու- թիւնքը պայծառ պահել. հասոյթներն օրինա- տր կերպով աճեցնել, և ծախքերն իմաստու- թեամբ տնտեսել. Ազգին ծառայութեանը

մշտնջենապէս նուիրեալ անձանց կացութիւնը բարութել և ապագայն անդորրել. կարօտելոց խնամ տանել հայրաբար . ազգայնոց մէջ ծա- գած վէճերն արդարասիրութեամբ խաղաղել. և վերջապէս ազգային յառաջադիմութեան անխոնջակիր աշխատիլ: Ազգին այս պարտաւորութիւնքը ազգայնոց իրաւունքն են :

The authority representatively representing the Nation, and appointed as the overseer and administrator of the regular fulfillment of these mutual duties, is called the NATIONAL ADMINISTRATION; unto which is entrusted, by special privilege from the Ottoman Imperial Government, and by means of the Constitution, the directorship of the internal affairs of the Armenians of Turkey.

HEAD

Դ .

[FIFTH ARTICLE]

TEXT

Օ ազգը փոխանորդաբար ներկայացնող, և այս փոխադարձ պարտիւց կանոնաւոր կատար- մանը տեսուչ ու մատակարար կարգեալ իշխա- նութիւնը՝ ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ կը կո- չի . որում յանձնուած է Օսմանեան Տէրու- թենէն յատուկ արտօնութեամբ, և Սահմա- նադրութեան միջոցաւ , Թուրքիոյ Հայոց ներքին գործերու տնօրէնութիւնը :

The Administration, in order to be national, must be REPRESENTATIVE.

HEAD

Ե .

D. [IV.]

TEXT

Վարչութիւնը՝ ազգային ըլլալու համար, պէտք է ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆ ԸԼԼԱՅ :

The foundation of the national administration organized upon the representative system consists of the principles of duties and rights, which are the principles of justice; the power of its majority resides in the [general] will, and this likewise is the principle of legitimacy.

HEAD

Ձ .

VI.

TEXT

Երեսփոխանական Վարչութեան հիմը՝ Ի- ՐԱԻԱՆՑ -- ՊԱՐՏԵԱՑ սկզբունքն է . որ ար- դարութեան սկզբունք է . իր ոյժը ճայնից բազմութեան մէջ կը կայանայ, որ օրինաւորութեան սկզբունք է :

The Administration, in order to be national, must be REPRESENTATIVE.

TEXT

զըզ չօճուզլարընա մէսսէսէի խայրիէ էօյրէթ- տիրմէք . ռապիա՝ քիլիսա վէ խասթախանէ վէ մէքթէպ վէ էմսալի իմարաթ վէ խայրիյէ մէ- լիյէյի շէն վէ մամուր հալտէ թութմագ, վէ պունլարըն վարիտաթընը պէր վէֆզը շէրի արթըրմագ, վէ մէսարիֆինի մագուլ սու- ռէթլէ թէտպիր վէ թէսվիյէ էյլէմէք . խամի- սա՝ խատէմաթը միլլիյէյէ տաիմի վէճհլէ մէր- պուր օլան էշխասըն հալը հագըրընը ըսլահ, վէ հալը միսթագպէլինի թէմին իթմէք . սա- տիսա՝ զարութէթտէ պուլընան ֆուզարայը միւշֆիզանէ գայըրմագ , սապիա՝ էֆրատը միլլէթ պէյնինտէ զուհուր իտէն միւնագաա- լէրի հագգանիյէթլէ թէսուիէ իթմէք . վէ սա- մէն միլլէթին իլէրլէմէսինէ ճանսիփարանէ չա- լըշմագ խուսուլարընտան իպարէթ օլուպ . միլլէթին իշպու վաճիպաթը զիմմէթի էֆրատը միլլէթին հուզուզը տըր :

...to serve faithfully; to keep the national institutions flourishing; to increase the revenues in a lawful manner, and to manage the expenditures with wisdom; to improve the condition and secure the future of those persons who have

devoted themselves perpetually to the service of the Nation; to care paternally for the needy; to settle with a love of justice the disputes that arise among compatriots; and finally, to labor indefatigably for the national progress. These obligations of the Nation are the rights of the compatriots.

HEAD

Պ Է Ն Տ Ի Ր Ա Պ Ի

V.

TEXT

Մին թարաֆը միլլէթ մուրախխասսիյէթիլէ ճէմիյէթը միլլէթ մէսապէսինտէ պուլունան , վէ վաճիպաթը միւթէքապէլէյի մէզքիւրէնին պէր- վէֆզը նիզամ իճրա վէ իտարէ խուսուսընա նազըր վէ միւթազիլ նասպ օլընան հիւքիւ- մէթի իտարէի միլլիյէ թէսմիյէ օլունուպ , մէմալիքի մահրուսէի Շահանէտէ Էրմէնի միլլէթինին ումուրը տախիլիյէսինին հիւսնի թէտպիր վէ իտարէսի՝ տէվլէթի Ալիյէ թարա- ֆընտան մախսուս իմթիյազ վէ նիզամնամէ ի- լէ հիւքիւմէթը մէզքիւրէ էօհտէսինէ իհալէ վէ թէվտիղ պույրուլմուշ տըր :

The Administration, in order to be national, must BE REPRESENTATIVE.

HEAD

Պ Է Ն Տ Ի Խ Ա Մ Ի Ս

SIXTH ARTICLE

TEXT

Իտարէ՝ միլլէթճէ օլմագ իչին՝ ՄՈՒՐԱԽ- ԽԱՍԻՅԷԹ ուսուլի իւզրէ օլմասը լազըմ կէլուր :

In order that the administration be national, it is necessary that it be [conducted] according to the principle of REPRESENTATION.

HEAD

Պ Է Ն Տ Ի Ս Ա Տ Ի Ս

[ARTICLE SIX]

TEXT

Մուրախասիյէթ ուսուլի իւզրէ թէշ- քիլ օլընան իտարէի միլլիյէնին էսասը՝ մէպա- տիի վաճիպաթ վէ հուգուգ տըր քի , մէպատիի հագգանիյէթ օլուպ . գուվլէթի էք- սէրիյէթի՝ արատէ գարարկիր օլուր, վէ պու տախի մէպատիի մէշրուիյէթ տիր :

...to serve faithfully; to keep the national institutions flourishing; to increase the revenues in a lawful manner, and to manage the expenditures with wisdom; to improve the condition and secure the future of those persons who have devoted themselves perpetually to the service of the Nation; to care paternally for the needy; to settle with a love of justice the disputes that arise among compatriots; and finally, to labor indefatigably for the national progress. These obligations of the Nation are the rights of the compatriots.

EAP180-1-3-96_010R.jpg

NOTE

= 13 =

NOTE: = 13 =

HEAD

ԳԼՈՒԽ Ա. ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ Ա. ՊԱՏՐԻԱՐԲ ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼՍՈՅ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀՐԱԺԱՐՈՒՄ

CHAPTER I. NATIONAL CENTRAL ADMINISTRATION: I. THE PATRIARCH OF KOSTANDNUPOLIS, [HIS] ELECTION AND RESIGNATION

TEXT

Յօդուած . 1 . Կոստանդնուպօլսոյ Պատրիարքը բոլոր (ղգային ժողովոց Նախագահն է , և անոնց գործադիր իշխանութիւնը կը վարէ . և մասնաւոր պարագաներու մէջ՝ Տէրութեան հը. ըրամանաց գործադրութե միջնորդն է : Ուստի պէտք է որ Պատրիարք ընտրուելու անձը՝ ընդհանուր (ղգին վստահութեան ու յարգանացն ար. Ժանի ըլլալու համար՝ Պատրիարքա. կան (

թողին վայելուչ ամեն յատ. կութիւններն ու արժանաւորութիւնն ունենայ, և 'ի վաղուց անտի Պատ. ընտրութեան յատկացեալ Եպիսկո. պոսաց դասէն ըլլայ . միանգամայն Տէրութեան կատարեալ վստահու. թեանն արժանաւոր, և գոնէ իւր հօրմէն սկսեալ՝ Օսմանեան հպատակ, և երեսուն ու հինգ տարին լրացու. ցած ըլլայ : 3օդ . 2 . Երբ՝ Պատրիարքը վախ. ճանելով կամ՝ հրաժարելով և կամ՝ ուրիշ որ և է պատճառաւ (թողը պարապ մնայ, կրօնական և Քաղա. քական ժողովները մէկտեղ գալով Տեղապահ մը կ'ընտրեն, և անոր հաս. տատութիւնը կը խնդրեն Բարձրա. գոյն Դռնէն : Ընդհանուր ժողովը կ'ընտրէ զՊատ. ընտր . Բայց կրօնական և Քաղա. քական ժողովներն իրաւունք ունին ներկայացման ցուցակով մը Ընտրելեաց արժանաւորութեան աստիճանին վրայ կարծիք տալու :

Պատրիարքի ընտրութիւնը հետև. եալ կերպիւ կ'ըլլայ :

Article 1. The person to be elected Patriarch of Der-i Sa'âdet [Constantinople], possessing the presidency and executive power of all the assemblies of the Nation (*Millet*), and being, under special circumstances, the medium for the execution of the imperial decrees of the Sublime State (*Devlet-i 'Alîye*), must, in order to command the trust and confidence of the whole nation, be endowed with the qualities and dignity fitting for this office in every respect; and, while belonging to the class of bishops traditionally designated for the Patriarchate, he must also be among those persons worthy of the full confidence of the Sublime State, be an original subject of the Sublime State at least from his father's [time], and have completed the age of thirty-five. Article 2. In the event of the vacancy of the Patriarchal see on account of the death or resignation of the Patriarch, or based on other causes, the spiritual and temporal assemblies, having united, shall decide upon a person to act as vicar (*kaymakam*) and shall petition the Sublime Porte (*Bâb-■ 'Âlî*) for his confirmation. The Patriarch of Der-i Sa'âdet is elected in the General Assembly (*Meclis-i 'Umûmî*); however, the spiritual and temporal assemblies have the right to express their opinion regarding the degree of merit of the elected persons by drawing up a roster of names.

HEAD

ՖԱՍԼԸ ԷՎՎԷԼ ՏԷՐԻ ՍԱԱՏԷԹ ԷՐՄԷՆԻ ՊԱՏՐԻԳԻՆԻՆ ՍՈՒՐԷԹԻ ԻՆԹԻԽԱՊԸ ՊԷՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

FIRST CHAPTER: Concerning the Manner of Election of the Armenian Patriarch of Der-i Sa‘adet [Constantinople]

TEXT

Պիրինճի մատտէ . Տէրի Սաատէթ Պատրիգի ինթիխապ
օլընաճագ զաթ պիլճիւմլէ Միլլէթ մէճլիսլէրինին ըի. յասէթինի վէ
գուվվէի իճրայլէ ս նի հաիզ օլարագ , ահվալը մախսուսէտէ
Տէվլէթի (լիյէնին վասըթաի թէնֆի. զի ահքեամը օլտուղընտան ,
ումում միլլէթին էմնիյէթ վէ իթիպարընը ճալիպ օլմագ իչուն հէր
ճիհէթլէ պու մագամէ լայըզ օլաճագ էվսաֆ վէ հայսիյէթ իլէ
մութթասըֆ, վէ էզ գատիմ Պատրիգլիկէ մախսուս օ. լան
պիսկոպոսլարըն սընֆընտան պու. լընմասիյլէ պէրապէր,
Տէվլէթի (լի. յէնին տախի էմնիյէթի քեամիլէսինէ չայան
զէվաթտէն վէ լա ազալլ փէ. տէրինտէն պէրու ասլ թէպաաի Տէվ.
լէթի (լիյէտէն պուլընմասը վէ օ. թուզ պէշ եաշընը թէքմիլ իթմիշ
օլ. մասը լազըմ տըր : Իքինճի մատտէ . Պատրիգին վէֆաթը վէ
իսթիֆասը ճիհէթիլլէ վէ եա. խուտ էսպապը սաիրէյէ մէպնի
պատ. ըիգլիք մագամընըն հալի վուգու ին. տէ՝ ըուհանի վէ
ճիսմանի մէճլիսլէրի պիրլէշէրէք, գաիմմագամըզ իթմէք իւզրէ
պիր զաթէ գարար վիրուպ , թաստիգինի Պապը (լիտէն
իսթիտ՝ա իտէր : Տէրի Սաատէթ Պատրիգի Մէճ. լիսի ումումիտէ
ինթիխապ օլը. նուր . ֆագաթ ըուհանի վէ ճիսմանի
Մէճլիսլէրինին , ինթիխապ օլընան զէ. վաթըն տէրէճէի
իսթիգագլարը հագ. զընտա պիր գըթ՝ա էսամի տէֆթէրի
թանգիմիլլէ պէյանի ըյ իթմէկէ հագ. լարը վար տըր :

Article 1. The Patriarch of Kostandnupolits‘ [Constantinople] is the President of all the [N]ational assemblies, and administers their executive authority; and

in special circumstances, he is the intermediary for the execution of the imperial commands of the State. Therefore, the person to be elected Patriarch—in order to be worthy of the trust and respect of the entire [N]ation—must possess all the qualities and merits befitting the Patriarchal [S]ee, and must be of the order of Bishops, who of old have been assigned to the Patriarchate. [He must be] at once worthy of the complete trust of the State, an Ottoman subject at least from [the time of] his father, and have completed thirty-five years of age. Art. 2. When the [S]ee remains vacant by reason of the Patriarch's decease, resignation, or any other cause, the Religious and Civil assemblies, coming together, shall elect a Locum Tenens (*T~~■~~ghapah*), and request his confirmation from the Sublime Porte. The General Assembly elects the Patriarch; but the Religious and Civil assemblies have the right, by means of a list of presentation, to express an opinion on the degree of merit of the candidates. The election of the Patriarch takes place in the following manner:

EAP180-1-3-96_011L.jpg

NOTE

= 14 =

NOTE: = 14 =

TEXT

Նախ և առաջ՝ Տեղապահը Օս. մանեան Հողին վրայ գտնուող բոլոր Եպիսկոպոսաց ցանկը կը շինէ, և իւ. րաքանչիւրին անուանը առջեւ՝ ըստ առաջին յօդուածոյ ընտրելութեան Համար պահանջուած Հանգամանքը նշանակելով, կրօնական ժողովոյն կը ներկայացընէ զայն : Այս ժողովն ալ Եկեղեցական Համագումար ժողով հրաւիրելով, ընտրելեաց ցուցակ մը կը պատրաստէ գաղտնի քուէարկութեամբ . այսինքն իւրաքանչիւր անդամ՝ թղթոյ մը վրայ կ'գրէ այն ամեն Եպիսկոպոսաց ա. նունները՝ զորս կրօնական մասին ան. ընդունելի չը համարիր : Ետքը՝ քուէ. Համարն ըլլալով, այն անունները յա. տուկ ցուցակի մը մէջ կ'առնուին քուէից շատութեան կարգաւ : Տեղապահը յիշեալ կերպիւ պատ. րաստուած ցուցակը Քաղաքական Ժո.

ղովոյն կը ներկայացընէ : Ան ալ՝ նշա. նակուած անձանց ըստ քաղաքականին արժանաւորութիւնը քննելէն ետքը, ամենէն աւելի արժանաւորներէն հինգ ընտրելի կը գատէ քուէից առաւելու. թեամբ, և ասոնց ցուցակը ընդհա. նուր ժողովոյն կը ներկայացընէ : Միանգամայն եկեղեցական Համա. գումար ժողովոյն պատրաստած առա. ջին ցուցակն ալ ազգային Րնդհանուր ժողովոյն սրահին մէջ կախուած կ'ըլ. լայ : Րնդհանուր ժողովը այս երկու էմրի ինթիսապ պէր վէճհի աթի իճրա գըլընուր : Շէօյլէքի, Էվվէլ Է. միրտէ Պատրիգ գաիմմագամը մէ. մալիքի մահրուսէի Շահանէտէ պու. լընան պիլճիմլէ պիսկոպօսլարըն Է. սամիսինի Հավի պիր գըրթ'ա տէֆ. թէր թէրթիպիլլէ պունլարըն, պի. րինճի մատտէ մուճէպինճէ, ինթի. խապ օլընմաղա ճիհէթի իսթիհգագ. լարընը հէր պիրինին իսմինին Էօնիւ. նէ իշարէթ, վէ տէֆթէրի մէգքիու. ըր Մէճլիսի րուհանիյէ իպրագ իտէր: Վէ պու Մէճլիս թարաֆընտան Մէճլիսի ումումի'ի րուհանի տավէթ օլընարագ, ռէյ'ի խաֆի իլէ պէր վէճ. հի աթի պիր գըրթ'ա Էսամի տէֆթէ. ըի թէրթիպ օլընուր . Մէճլիսի մէգ. քիուր ազասընտան հէր պիրի րուհա. նիճէ շայանը գապուլ ատտ իթտիկի պիսկոպօսլարըն Էսամիսինի պիր քեա. դըտ իւգէրինէ թահրիր իթտիքտէն սօնրա, թա'տատի ռէյ օլընարագ, Է. սամիի մուհարրէրէ, հէր պիրինէ ի. սապէթ իթմիշ օլան ռէյլէրին քէսրէ. թինէ կէօրէ, սըրա իլէ պիր տէֆթէ. ըի մախսուսէ տէրճ օլընուր : Իշպու տէֆթէր գաիմմագամը մումաիլէյհ թարաֆընտան Մէճլիսի ճիսմանիյէ իպրագ օլընուպ, պու Մէճլիս տախի տէֆթէրի մէգքիուրտէ Էսամիսի մին. տէրին օլան գէվաթըն ճիսմանիճէ տէրէճէ'ի գապիլիլէթլէրինի պա'տէթ. թահգիգ Էն զիյատէ իսթիհգագը օ. լանլարտան, Պատրիգ ինթիսապ օլը. նապիլմէք իւգրէ, Էքսէրիյէթի արա իլէ պէշ

նէֆերինի թէֆրիզ վէ թա. յին, վէ պու տէֆթերի Մէնլիսի ումումիլէ
իպրազ իտէր : Մէնլիսի ումումի'ի բուհանինին թէրթիպ իթմիշ
օլտըղը տէֆթեր տախի Միլլէթ Մէնլիսի Ումումիսին. տէ տիվարէ
ասըլաճազ օլտըղընտան, Մէնլիսի Ումումի Պատրիզ ինթիսա.

[ARMENIAN TEXT] First and foremost, the Locum Tenens shall draw up a list of all the Bishops found upon Ottoman soil, and, noting before the name of each the qualifications required for eligibility according to the first article, he shall present it to the Religious Assembly. This Assembly, in turn, convoking an Ecclesiastical General Assembly, shall prepare a list of candidates by secret ballot; that is to say, each member shall write upon a piece of paper the names of all those Bishops whom he does not deem unacceptable in religious terms. Thereafter, the votes having been counted, those names shall be entered into a special list in the order of the plurality of votes. The Locum Tenens shall present the list prepared in the said manner to the Political Assembly. That [Assembly] as well, having examined the merits of the designated persons in political terms, shall select five candidates from among the most worthy by a plurality of votes, and shall present their list to the General Assembly. At the same time, the first list prepared by the Ecclesiastical General Assembly shall also be suspended in the hall of the National General Assembly. The General Assembly, these two— [ARMENO-TURKISH TEXT] The matter of election shall be executed in the following manner: Namely, first of all, the Patriarchal Locum Tenens [*Patrik kaymakam■*], drawing up a list containing the names of all the bishops found in the Well-Protected Imperial Dominions [*memâlik-i mahrûse-i ■âhâne*], shall indicate before the name of each their merits for being elected according to the first article, and shall submit the said register to the Spiritual Council [*Meclis-i rûhânî*]. And, by the said Council, the General Spiritual Council [*Meclis-i umûmî-i rûhânî*] being convoked, a list of names shall be drawn up by secret ballot in the following manner: Each of the members of the said Council, after having written upon a paper the names of the bishops whom he deems acceptable in spiritual terms, a tally of the votes being taken, the written names shall be entered into a special register in order according to the plurality of the votes that have fallen to each. This register shall be submitted by the aforesaid Locum Tenens to the Temporal Council [*Meclis-i cismânî*], and this Council, after investigating the degree of

capability in temporal terms of the persons whose names are inscribed in the said register, shall, by a majority of votes, distinguish and designate five individuals from among those having the greatest merit so that [one of them] may be elected Patriarch, and shall present this register to the General Council [*Meclis-i umûmî*]. Since the register drawn up by the General Spiritual Council is also to be hung upon the wall in the National General Council [*Millet Meclis-i Umûmîsi*], the General Council, [for] the election of the Patriarch—

EAP180-1-3-96_011R.jpg

NOTE

- 15 -

NOTE: - 15 -

TEXT

ցուցակներէն՝ ընտրելեաց թէ՛ կրօ. նական և թէ՛ քաղաքական որպիսու. թեանց վրայ՝ երկու ձեռնհաս ժողով. ներուն կարծիքն իմանալով, կ'ընտրէ գՊատրիարք՝ գաղտնի քուէարկու. թեամբ և բացարձակ առաւելու. թեամբ քուէից : Ընդհանուր ժողովը կրնայ Քաղա. քական ժողովոյն ներկայացուցած ցու. ցակէն դուրս անձի մը վրայ ալ քուէ տալ. բայց պէտք է որ այն անձին ա. նունը նշանակուած ըլլայ Եկեղեցա. կան Համագումար ժողովոյն պատրաս. տած ցուցակին մէջ. վասնզի այս եկե. ղեցական ցուցակէն դուրս մնացած անձի վրայ ընտրութիւն չկրնար ըլլալ: Եթէ առաջին անգամ քուէից բացարձակ առաւելութիւն չգոյանայ, երկու առաւելագոյն քուէ ստացողաց անունները Տեղապահին կողմէն Ընդ. Հանուր ժողովոյ անդամներուն կը ծանուցուի . և երկրորդ քուէարկու. թիւնը օրինաւորապէս այն երկուքին վրայ կ'ըլլայ : Այս երկրորդ քուէար. կութեան ատեն Ազգային Երեսփո. խաններէն անոնք որ չկրնան ներկայ գտնուիլ, կարող են իրենց քուէները ստորագրեալ և կնքեալ նամակաւ առ ժողովն ուղարկել, կամ Տեղապահին և կամ

ընդհանուր ժողովոյ Ատենա. պետին ուղղելով զայն : Քուէները
յատուկ քուէտուփիմը մէջ դրուելէն ետքը՝ քուէհամարը կ'ըլլայ
Ընդհանուր ժողովոյ դիւանին ձեռօք, և սոյն ժողովոյ մէջէն ընտ.
րուած չորս եկեղեցական և չորս աշ. խարհական քննիչներու
ներկայու. թեամբ : Եթէ պատահի որ երկրորդ ան. պընա
իգթիտար վէ սալահիյէթի օ. լան իքի Մէճլիսին տախի
ինթիխապ օլընապիլէճէք գէվաթըն կերէք ըու. Հանի վէ կերէք
ճիսմանիճէ գապիլի. լէթլէրի հագգընտա ըէյինէ մութ. թալի՝
օլարագ, Պատրիգի ըէ՛ի խաֆի վէ էքսէրիյէթի մութլագա՛ի արա
ի. լէ ինթիխապ իտէր : Մէճլիսի Ումումիտէ , Մէճլիսի ճիսմանի
թարաֆընտան իպրագ օլը. նան տէֆթերին խարիճինտէ օլան
պիր զաթ հագգընտա տախի իթա՛ի ըէյ օլընապիլուր իսէ տէ ,
Մէճլիսի ումումի՛ի ըուհանի թարաֆընտան թէրթիպ գըլընմըշ
օլան տէֆթերտէ իսմի միւնտէրիճ օլմայան գէվաթըն ին.
թիխապը ճայիզ օլամայաճաղընտան օլ գաթըն իսմինին
տէֆթերի մէգթիուր. տէ մուհարրէր օլմասը լազըմ կէլիր :
էքսէրիյէթի մութլագաի արա իլք տէֆատա հուսուլէ կէլմէտիկի
թագ. տիրտէ , հագլարընտա էն զիյատէ ըէյ իսապէթ իթմիշ օլան
իքի գաթըն ի. սիմլէրի Գա՛իմմագամը մումաիլէյհ թարաֆընտան
Մէճլիսի ումումի ա. զասընա պիլտիրիլուր . վէ տէֆա՛ի սա.
նիյէտէ պու իքի զաթ հագգընտա նիզամէն իթա՛ի ըէյ օլընուր :
Իքին. ճի տէֆա՛ ըէյ իթասընտա հագըր պուլընամայան Միլլէթ
վէթիլլէրի, ըէյ. լէրինի Գա՛իմմագամը մումաիլէյհէ վէ եախուտ
Մէճլիսի Ումումի գալէմ ըէ՛իսինէ խիթապէն, կէօնտէրէճէք. լէրի
պիր գըրթ՛ա մէմհուր վէ մումգա մէքթուպ իլէ Մէճլիսի մէգթիուրէ
թէպլիղ իտէպիլուրլէր : Բէյ քեաղըտլէրի մախսուս պիր
սանտուգճէյէ վագ, օլընտըգտան սօն. ըա ի՛թա օլունան ըէյլէր
Մէճլիսի Ու. մումի գալէմի մարիֆէթիլլէ, տէօրթ նէֆէրի էհլի

քիլիսատէն վէ տէօրտի ավամտէն օլմագ իւզրէ՝ Մէճլիսի
մէգքիուր իշինտէն ինթիսապ օլընան սէքիզ քիշի
մուվաճէհէսինտէ , թա.

...from the lists, having learned the opinion of the two competent Assemblies concerning both the religious and civil qualifications of the candidates, [the General Assembly] shall elect the Patriarch by secret ballot and by an absolute majority of votes. The General Assembly may also cast a ballot for an individual outside the list presented by the Civil Assembly; but the name of that individual must be designated in the list prepared by the General Religious Assembly, because no election may fall upon a person remaining outside this ecclesiastical list. If an absolute majority of votes is not obtained on the first occasion, the names of the two persons receiving the highest number of votes shall be announced by the Locum Tenens (*Teghapah*) to the members of the General Assembly; and the second ballot shall lawfully proceed upon those two. At the time of this second balloting, those National Deputies who are unable to be present may send their votes to the Assembly by a signed and sealed letter, addressing it either to the Locum Tenens or to the Chairman (*Atenapet*) of the General Assembly. After the ballots have been placed in a special ballot-box, the counting of votes shall be carried out by the bureau (*divan*) of the General Assembly, in the presence of eight examiners—four ecclesiastics and four laymen—elected from within the said Assembly. If it should happen that a second [time]... *[Armeno-Turkish parallel text:]* ...upon [having become] acquainted with the opinion of both Assemblies possessing competence and authority regarding the capacities, both spiritual and temporal, of the persons eligible for election, [the General Assembly] elects the Patriarch by secret ballot and by an absolute majority of votes. Although in the General Assembly (*Meclis-i Umumi*) a vote may also be cast for an individual outside the register presented by the Temporal Assembly (*Meclis-i Cismani*), the name of that individual must be recorded in the aforesaid register, since the election of persons whose names are not contained in the register arranged by the General Spiritual Assembly (*Meclis-i Umumi-i Ruhani*) shall not be permissible. In the event that an absolute majority of votes is not achieved on the first occasion, the names of the two persons who have obtained the greatest number of votes shall be communicated to the

members of the General Assembly by the aforementioned Locum Tenens (*Kaymakam*); and in the second round, votes shall be cast for these two persons according to the regulation. National Deputies (*Millet vekilleri*) who are unable to be present at the casting of the second vote may convey their votes to the said Assembly by means of a sealed and signed letter to be sent addressed to the aforementioned Locum Tenens or to the head of the bureau (*kalem reisi*) of the General Assembly. After the ballots have been placed into a special small box, the votes cast [shall be verified] through the bureau of the General Assembly, in the presence of eight persons elected from within the said Assembly, four of whom being of the clergy and four of the laity...

EAP180-1-3-96_012L.jpg

NOTE

= 16 =

NOTE: = 16 =

TEXT

գամ քուէարկութեան մէջ երկու ան. ձանց հաւասար քուէ ելնէ, այն ա. տեն երկուքէն մէկը վիճակաւ կ'ընտ. րուի: Յօդ. 3. Ընտրութիւնը կատար. ուելէն ետքը տեղեկագիր մը կը շին. ուի՝ զոր բոլոր բազմականք կ'ըստո. րագրեն . և Տեղապահի միջնորդու. թեամբ Բարձրագոյն դրան կը մա. տուցուի. և Պատրիարքը կը հաստատ. ուի ըստ վաղեմի սովորութեան՝ կայ. սերական հրամանին համեմատ : Յօդ. 4. Ընդհանուր ժողովը հը. րաւիրանաց գիր կ'ուղարկէ Պատրի. արք ընտրուած անձին . քանի մը ան. ձանց ձեռօք՝ եթէ Կ. Պօլսոյ մէջ է . և յատուկ հրաւիրակաւ՝ եթէ Կ. Պօլիսէն դուրս տեղ է : Նորընտիր Պատրիարքը՝ այս հրաւիրանաց գիրը առնելով, Պատրիարքարան կուգայ և Մայր Եկեղեցոյ մէջ Ընդհանուր ժողովոյ առջև հանդիսաւոր ուխտ կ'ընէ սոյն օրինակ : “ Առաջի Աստու. » ծոյ և 'ի ներկայութեան Ազգային » ժողովոյս՝ հրապարակաւ ուխտեմ » հաւատարիմ մնալ Տէրութեան և »

Ազգիս, և ճշմարտապէս հսկել Ազ. » գային Սահմանադրութեան անթե. » ըի գործադրութեանը » : Անմիջա. պէս՝ Տեղապահին պաշտօնը կը դադա. ըի, և Նորընտիր Պատրիարքը Բարձ. ըագոյն Դրան հրաւերին վրայ՝ ուղ. դակի Օգոստափառ կայսեր կը ներ. կայանայ, պաշտօնական կերպիս իր պաշտօնը կը հաստատուի, և Բարձրա. գոյն դուռը երթալով՝ կը ծանուցվի : Յօդ. 5. Եթէ Պատրիարքը Սահ. մանադրութեան տրամադրութեան. տաս օլունուր : Իքիննի տէֆատա իքի քիշիյէ միւսավաթ իւզրէ ըյ իսա. պէթ իթտիկի թագտիրտէ, պունլար. տան պիրի գուրա քէշիտէսիյլէ ինթի. իսապ օլունուր : Ի-շի-ննի մատտէ . Էմրի ինթիխապ ըէսիտէի խիթամ օլտըգտա, պիր գը. թա մահգար գալէմէ ալընարագ , հուզգարը Մէճլիս թարաֆընտան իմ. զա , վէ Գաիմմագամը մումաիլէյհ վասըթասիյլէ Պապը Ալիյէ թագտիմ գըլընուր . վէ Էգ գատիմ օլակէլտիկի վէճհլէ , իրատէի Սէնիլէյէ թէվա. ֆուգ էլլէտիկի հալտէ Պատրիգ նասպ ու թային գըլընուր : Տէօրտիւննի մատտէ . Պատրիգ նասպ օլընան գաթէ, Տէրի Սաատէթտէ պուլընտըղը թագտիրտէ՝ Մէճլիսի Ումումի թարաֆընտան պիր գաչ գաթ, վէ տաշրատա իսէ՝ մախսուս տավէթնի վասըթասիյլէ տավէթնա. մէ կէօնտէրիլուր : Պատրիգ իշպու տավէթնամէյի ա. լուպտա Պատրիգխանէյէ կէլտիքտէ , Պաշ քիլիսայէ ազիմէթլէ Մէճլիսի Ումումի հագըր պուլընտըղը հալտէ՝ Տէվլէթ վէ Միլլէթնէ իֆաի սատա. գաթ, վէ միլլէթ նիզամնամէսինին թէմամիի իճրապընա սահիհէն սար. ֆի նագարը տըգգաթ էլլէմէկի հու. գուրի Րապպանիտէ վէ Մէճլիսի Միլ. լէթ մուվաճէհէսինտէ ալէնէն թաահ. հիւտ իտէրիմ տէյու . ըէսմի գասէմի ալէնիյի իճրա իթտիկի ազիպինտէ գաիմմագամը մումաիլլէյհին մէմու. ըիլէթի ըէհինի խիթամ օլարագ, Պատ. ըիգի միւշարիլէյհ Պապը Ալիտէն

վա. գը օլաճագ տավէթ իւզէրինէ տօղ. ըը հուզուրը Հիւմայունը
ճէճապը Փատիշահիյէ մէսուլ իլէ մէմուրիյէ. թի ռէսմիյէսի իճրա,
վէ Պապը Ալի. յէ կէլէրէք իլան գըլընուր : Պէշինճի մատտէ .
Պատրիզին Նի. զամնամէ էսասը ահքեամընա մուղա.

[...balloting,] in the [second] round of voting an equal number of votes should
fall to two persons, then one of the two shall be chosen by lot. **Art. 3.**

After the election has taken place, a report is drawn up, which all the
assembled members sign, and it is presented to the Sublime Porte through the
mediation of the Locum Tenens; and the Patriarch is confirmed according to
ancient custom, in conformity with the Imperial decree. **Art. 4.** The
General Assembly sends a letter of invitation to the person elected Patriarch:
through several persons if he is in Constantinople, and through a special envoy
if he is in a place outside Constantinople. The newly elected Patriarch, having
received this letter of invitation, comes to the Patriarchate, and in the Mother
Church, before the General Assembly, takes a solemn oath in this manner:

“Before God, and in the presence of this National Assembly, I publicly vow to
remain faithful to the Sovereign and to the Nation, and faithfully to watch over
the flawless execution of the National Constitution.” Immediately, the office of
the Locum Tenens ceases; and the newly elected Patriarch, upon the invitation
of the Sublime Porte, presents himself directly to the August Emperor, his
office is confirmed in an official manner, and proceeding to the Sublime Porte,
it is proclaimed. **Art. 5.** If the Patriarch [acts contrary to] the provisions of
the Constitution... --- *[Armeno-Turkish parallel text]:* [...is designated.] In
the event that, in the second round, votes fall equally upon two persons, one of
them shall be chosen by the drawing of lots. **Article Three.** When the
matter of the election has reached its conclusion, a formal report is drafted,
signed by those present at the Council, and presented to the Sublime Porte
through the aforesaid Locum Tenens; and, according as it has been the ancient
custom, upon the Imperial Decree being accorded, the Patriarch is appointed
and designated. **Article Four.** A letter of invitation is sent to the person
appointed Patriarch by the General Council, through several persons if he is in
Constantinople, and through a special messenger if he is in the provinces.
When the Patriarch, having received this letter of invitation, comes to the
Patriarchate, he proceeds to the Chief Church and, in the presence of the

General Council, performs the official public oath, saying: “In the Divine presence and before the National Council, I publicly pledge to render fidelity to the State and to the Nation, and truly to direct careful attention to the complete execution of the national regulations.” Immediately after he performs the formal public oath, the office of the aforesaid Locum Tenens reaches its conclusion; and the said Patriarch, upon the invitation to be issued from the Sublime Porte, is admitted directly into the Imperial presence of His Majesty the Sultan, his official appointment is executed, and coming to the Sublime Porte, it is proclaimed. **Article Five.** In the event that the Patriarch [acts] contrary to the fundamental provisions of the Regulations...

EAP180-1-3-96_012R.jpg

NOTE

A 2268 III = 17 =

NOTE: 3 Fundamental Library of the Academy of Sciences of Armenia

TEXT

ցը հակառակ շարժի կամ՝ վարուի, ամբաստանութեան տակ կ'ընկնի: Յօդ . 6 . Պատրիարքին վրայ ամբաստանութիւն ընելու՝ միայն Րնդհանուր ժողովը, և կրօնական ու Քաղաքական ժողովներն իրաւունք ունին : (մբաստանող կամ՝ բողոքող ժողովը, Րարձրագոյն Դռնէն հրաման առնելով, Պատրիարքէն կը խնդրէ՝ որ Րնդհանուր ժողով գումարէ : Եթէ Պատրիարքը ասոր դէմ՝ կէնայ, եղելութիւնը կրկին անգամ՝ Րարձրագոյն դրան իմաց կը տրուի . որ այն ատեն բողոքին համեմատ՝ Կ . Պօլսոյ մէջ գտնուող Եպիսկոպոսաց երիցագոյնին Նախագահութեամբը Րնդհանուր ժողով գումարելու հըրաման կուտայ : Րնդհանուր ժողովը իր մէջէն հինգ եկեղեցական և հինգ աշխարհական ընտրելով, տասն հոգիէ բաղկացեալ քննիչ Յանձնաժողով մը կը կարգէ . բայց պէտք է որ այս քննիչներուն մէջ՝ ամբաստանող կամ՝ բողոքող անձանց մէ մարդ չ'գտնուի : Քննիչ Յանձնաժողովը եղած ամբաստանութիւնները քննելէն

ետքը՝ տեղեկագիր կու_ տայ Րնդհանուր ժողովոյն, որ կ'ո_ լոշէ զխնդիրը գաղտնի քուէարկու_ թեամբ : Այս որոշումը պարունա_ կող թուղթը պէտք է ստորագրուած ըլլալ որոշման կողմը քուէ տուող ժո_ ղովականներէն . և եթէ անով Պատ_ ըիարքին հրաժարուիլը վճռուած է, երկու ժողովոց ատենապետները Նա_ խագահ Եպիսկոպոսին հետ Պատրի_ արքին երթալով՝ յիշեալ թուղթը ա_ նոր կը ներկայացընեն . որ այն ժամա_ նակ (զգին որոշ կամքը իմանալով հը_ լաժարականը տալու պարտաւորեալ է : Իսկ եթէ չ'ուզէ տալ, Բարձրա_ գոյն դրան իմաց կը տրուի որ պաշ_ տօնէն կը ձգէ զՊատրիարք : յիր վագ՝ վէ հարէքէթտէ պուլընմա_ սը քէնտու հագգընտա թիւհմէթ ատտ օլընուր : Ալթընը մատտէ . Պատրիգի իթ_ թիհամ՝ իտէպիլմէք սէլահիյէթի Ու_ մումի վէ եա Բուհանի, վէ եախուտ Ճիսմանի Սէճլիպէրինէ մախսուս օ_ լուպ, իթթիհամ՝ վէ եախուտ իչ_ թիքեա իտէն հէյ'էթ ճանիպի Պա_ պը (լիտէն պա'տ էլ իսթիզան Պատ_ ըիգտէն Սէճլիսի Ումումիյի ագտ իթ_ մէսինի իսթիտ'ա իտէր . վէ Պատրի_ գին իմթինա՝ էյլէտիկի թագտիրտէ՝ քէյֆիյէթ պէ թէքրար Պապը (լիյէ արգ օլընուպ , սուրէթի իսթիտ'ա մուճէպինճէ՝ Տէրի Սաատէթտէ պու_ լընան պիսկոպոսլարտան էն եաշլու_ սընըն ըիյասէթի թահթընտա օլարագ , ագտի Սէճլիսի Ումումի օլընմասը ճանիպի Պապը (լիտէն էմր ու իշ'ար պույուրըլուպ, Սէճլիսի Ումումի , իթթիհամ՝ վէ եա իշթիքեա իտէն քէ_ սան միւսթէսնա օլարագ , քէնտու ի_ չիւտէն օլմագ վէ պէշի էհլի քիլիսատէն վէ պէշի ավամտէն պուլընմագ իւգրէ , օն քիշիտէն միւրէքքէպ պիր թէֆ_ թիշ գօմիսիօնը թային իտէր : Վէ պու գօմիսիօնըն, իթթիհամաթը վա_ գը'այը պիթթահգիգ , Սէճլիսի մէգ_ քիուրէ պիր գըթա մագպաթա իթա էյլէմէսի իւզէրինէ . քէյֆիյէթ ըէյի խաֆի իլէ գարարկիր օլուր : Իշպու

գարարը հավի օլան, վէ աղաի մէնլիս_ տէն գարարը մէգքիուր լէհունտա րէյ վիրմիշ օլանլարըն իմզասիյլէ մումզա օլմասը լազըմ՝ կէլան վարագա՝ Պաթրի_ գին իսթի՛ֆասընը շամիլ իսէ , իքի մէնլիսին գալէմ՝ գապիթլէրի Պիսկո_ պոս իլէ պէրապէր Պատրիզ նէգտինէ ազիմէթլէ , վարագա՛ի մէգքիուրէյի իպրագ իտէրլէր . վէ Պատրիզի մու_ մայիլէյհ միլլէթին մուրատը սարիհի_ նէ պու վէնհլէ մութթալի՛ օլտըգտա իսթի՛ֆա էյլէմէկէ մէնհպուր օլուպ,

[...if he] act or conduct [himself] contrary [to these regulations], he shall fall under accusation. Art. 6. Only the General Assembly, and the Religious and Civil Councils, have the right to bring an accusation against the Patriarch. The accusing or complaining Council, having obtained permission from the Sublime Porte, shall request the Patriarch to convoke the General Assembly. If the Patriarch should resist this, the circumstance shall be made known a second time to the Sublime Porte, which thereupon, in accordance with the complaint, shall issue an order for the convocation of the General Assembly under the presidency of the eldest of the Bishops present in K. Polis [Constantinople]. The General Assembly, electing from among its own [members] five ecclesiastics and five laymen, shall appoint an Investigating Committee composed of ten persons; but it is necessary that among these investigators no person from among the accusers or complainants be found. The Investigating Committee, after examining the accusations made, shall submit a report to the General Assembly, which shall decide the matter by secret ballot. The paper containing this decision must be signed by the members of the assembly who cast their votes in favor of the decision; and if thereby the resignation of the Patriarch has been decreed, the chairmen of the two Councils, going to the Patriarch together with the presiding Bishop, shall present the said paper to him; whereupon, having learned the express will of the Nation, [he] is obliged to tender his resignation. But if he should not wish to tender [it], the Sublime Porte is informed, which shall dismiss the Patriarch from office.

[Armeno-Turkish version of the same:] [...his being found in an improper] state and action shall be deemed a culpability on his part. Article Six. The authority to accuse the Patriarch belongs exclusively to the General, or

Religious, or Civil Councils; and the assembly that brings the accusation or complaint, after obtaining permission from the Sublime Porte, shall petition the Patriarch to convene the General Assembly. And in the event that the Patriarch refuses, the circumstance shall again be submitted to the Sublime Porte, and pursuant to the terms of the petition, an order and notification shall be issued by the Sublime Porte for the convocation of the General Assembly under the presidency of the eldest of the bishops present in Der-i Sa'adet [Constantinople]; and the General Assembly, with the exclusion of the persons who bring the accusation or complaint, shall appoint from among itself an Investigating Commission composed of ten persons, five of whom shall be of the clergy and five of the laity. And upon this Commission's thoroughly investigating the accusations that have occurred and submitting a report to the said Assembly, the matter shall be decided by secret ballot. If the document which contains this decision—and which must be signed with the signatures of those who have voted in favor of the said decision from among the members of the assembly—involves the resignation of the Patriarch, the secretaries of the two councils, proceeding to the Patriarch together with the Bishop, shall present the said document; and the aforementioned Patriarch, having thus become apprised of the explicit will of the nation, is obliged to resign;

NOTE

3 ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԿԱԴԵՄԻԱ
ՖՈՆԴԱՄԵՆՏԱԼ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

[NOTE: A 2268 III = 17 =]

EAP180-1-3-96_013L.jpg

NOTE

- 18 -

NOTE: - 18 -

TEXT

Յօդ . 7. Հրաժարեալ Պատրի արքը վիճակաւոր Եպիսկոպոսաց կար. գը կ'անցնի . և անոր վրայ ըստ կա. նոնի պէտք եղածը կը տնօրինուի Խա. ռըն ժողովոյ կողմէն :

Art. 8. The duties of the Patriarch are to act in accordance with the principles of the Constitution, and to watch with the utmost care over the exact execution of all its points. The Patriarch shall submit the affairs brought before him to whichever Council they pertain, for examination and decision. The *taqrīr*s [official communications/reports] or other official writings of the Patriarch concerning matters decided in the Councils cannot be valid and executory if they are not also sealed and signed by the deciding Council. But when an urgent matter arises, for the disposition of which it is not possible to wait until the day of the Council's convocation, or to convene an extraordinary Council, the Patriarch may dispose of what is necessary on his own authority, taking the responsibility upon himself; but he is obligated to have the occurrence regularly recorded in the register, and to present [it] to whichever Council it pertains at its next session for ratification. Art. 9. [If] the Patriarch, [before] signing the document containing the decisions made in the National Assemblies during his absence...

HEAD

ՊԱՇՏՕՆ ԵՒ ՊԱՐՏԱԽՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

OFFICE AND OBLIGATIONS

TEXT

Յօդ . 8 . Պատրիարքին պարտա. տրութիւնքն են
Սահմանադրութե սկզբանց Համեմատ վարուիլ, և անոր ամեն
կէտերուն ճշդիւ գործադրու. թեանը ուշի ուշով հսկել:
Պատրիարքը իրեն եկած գործերը որ ժողովոյ կը վերաբերի նէ
այն ժո. դովոյն կը յանձնէ՝ քննութեան և ո. թոշման համար :
Ժողովոց մէջ որոշ. ուած գործոց վրայ Պատրիարքին Բազ.
րիրները և կամ՝ ուրիշ Պաշտօնական գրութիւնները
վաւերական և գոր. ծադրելի չե՛ն կրնար ըլլալ եթէ որո. շող
Ժողովոյն կողմէն ալ կնքեալ և ըս. տորագրեալ չ'ըլլայ : Իսկ երբ
ստիպո. դական գործ մը պատահի, որոյ տնօ. ինութեանը
համար կարելի չ'ըլլայ մինչև Ժողովոյն գումարման օրը ըս.
պասել և կամ՝ արտաքոյ կարգի Ժողով գումարել, Պատրիարքը

կրնայ պէտք եղածը ինքնին տնօրինել, իր վրայ առնելով պատասխանատուութիւնը . բայց պարտաւորեալ է եղելութիւնը արձանագրել տալ կանոնաւոր կերպիւ, և որ ժողովոյն կը վերաբերի նե՛սնոր յաջորդ նիստին ներկայացունել վաւերացման համար : Յօդ . 9 . Պատրիարքը իր բա. ցակայութեանը ատեն Ազգային Ժո. դովներու մէջ տրուած որոշումները պարունակող թուղթը դեռ չ'ստորա.

Article Eight. The duty of the Patriarch consists in acting in compliance with the fundamental provisions of the Regulation [Nizamname], and also in paying heed to and supervising the complete execution of all the accessory articles of the said Regulation. The Patriarch shall refer the matters that come before him to the Council to which they pertain, in order that they may be decided upon after deliberation; and concerning a matter resolved upon in a Council, his own official report [takrir] and other official writings cannot be valid and acted upon unless signed and sealed by that Council. However, if an urgent matter should arise, and it is not possible to wait for the [regular] Council day or to convene an extraordinary Council for its examination and settlement, although the Patriarch is empowered to execute what is necessary on his own authority, undertaking the responsibility in that regard, he is obliged to have the state of the case recorded in the proper manner, and to present it to the said Council at its next session in order to be confirmed. Article Nine. The Patriarch, before signing the documents containing the resolutions passed in the National Assemblies [Millet Meclisleri] during his absence...

TEXT

իթինա՛ իթտիկի թագտիրտէ, Պա. պը Ալիյէ լէտ էլ արզ՝ ազլ օլընուր : Ետինճի մատտէ . Ինֆիսալ իտէն Պատրիզ մարխասա պիսկոպօսլար սըն. ֆընա տախիլ օլարազ , հագգընտա՛ Մէճլիսի Մուխթէլիթ թարաֆընտան ուսուլի վէճհլէ մու՛ամէլէ օլընուր :

...in the event that [he persists], upon submission [of the matter] to the Sublime Porte, he shall be deposed. Article 7. The dismissed Patriarch, being included

in the rank of diocesan bishops, shall be dealt with by the Mixed Council in accordance with [due] procedure.

HEAD

ՏՐԻՐԻ ՍԱ՛ՍՏԷԹ ՊԱՏՐԻԳԻՆԻՆ ՎԷԶԱՒՖԻ ՊԷՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

Concerning the Duties of the Patriarch of Constantinople [Dersaadet].

TEXT

Սէքիզինճի մատտէ . Պատրիզին վա. զիֆէսի՝ Նիզամնամէ
էսասը ահքեա. մընա իմթիսալէն հարէքէթ, վէ պիր. տէ
Նիզամնամէի մէզքիուրըն քեաֆ. ֆէի մէվատտը
միւթէֆէրիհասընըն թէմամիի իճրասընա տիզգաթ վէ նէ. զարէթ
էյլէմէք խուսուլարընտան ի. պարէթ տիր : Պատրիզ՝
քէնտուսինէ կէլէն իշ- լէրի, պիլ միւզաքէրէ գարար վէրիլ. մէք
իւզրէ, աիտ օլտըղը Մէճլիսէ հավալէ իտէր . վէ պիր Մէճլիստէ
գարարկիր օլան մատտէյէ տաիր քէն. տուսինին թագրիրի վէ
սաիր ըէսմի թահրիրի՝ օ մէճլիս թարաֆընտան իմզա վէ թէմհիր
գըլընմատըզճա միւ՝. թէպէր վէ մամուլունպիհ օլամազ . ամմա
միւթաճէլ պիր մասլահաթ զուհուր իտուպ տէ՝ ըու՛յէթ վէ թէս.
վիյէսի իշուն մէճլիս կիւնիւնէ պէք. լէնմէք վէ եախուտ ֆէվզ իլ
ա՛տէ մէճլիս տավէթ իթմէք միւմքին օլա. մազ իսէ, Պատրիզ օլ
պապտէ մէս՛ու. լիյէթի տէր իւհտէ իտէրէք՝ խօտ պէ խօտ իճրայի
իճապընա գատըր իսէ տէ, վուզուի հալի ուսուլի վէճհլէ գայտ
իթտիրմէկէ , վէ թաստիզ գըլընմազ իւզրէ՝ զիքր օլընան մէճլիսէ ,
ին՛իզա. տի աթիսինտէ , պէյան իթմէկէ մէճ. պուր տըր :
Տօզո-զընճը մատտէ . Պատրիզ , քէն. տու ղըյապը էսնասընտա
Միլլէթ Մէճլիսլէրինտէ վէրիլէն գարարլարը հավի էվրազը իմզա
իթմէզտէն մու.

Article Eight. The duty of the Patriarch consists in acting in compliance with the fundamental provisions of the Regulation [Niz■mn■me], and also in paying heed to and supervising the complete execution of all the accessory

articles of the said Regulation. The Patriarch shall refer the matters that come before him to the Council to which they pertain, in order that they may be decided upon after deliberation; and concerning a matter resolved upon in a Council, his own official report [table] and other official writings cannot be valid and acted upon unless signed and sealed by that Council. However, if an urgent matter should arise, and it is not possible to wait for the [regular] Council day or to convene an extraordinary Council for its examination and settlement, although the Patriarch is empowered to execute what is necessary on his own authority, undertaking the responsibility in that regard, he is obliged to have the state of the case recorded in the proper manner, and to present it to the said Council at its next session in order to be confirmed. Article Nine. The Patriarch, before signing the documents containing the resolutions passed in the National Assemblies [Millet Meclisleri] during his absence...

EAP180-1-3-96_013R.jpg

NOTE

- 19 -

- 19 -

TEXT

գրած, կարող է անոնց վրայ իր դի- տողութիւններն յայտնելով, խնդիրը կրկին քննութեան յանձնել: Իսկ այս վերաքննութենէն ետքը՝ պարտաւոր- եալ է նոյն թուղթերը ստորագրել, եթէ տրուած որոշումը Սահմանադ- րութեան տրամադրութեանցը ան- համաձայն չ'գտնէ : Յօդ . 10 . Պատրիարքը կրնայ՝ Սահ- մանադրութեան սկզբանցը համեմատ չը վարուող Եկեղեցական մը, վարժա- պետ մը, Եկեղեցւոյ, Վանքի, Դըպ- րոցի կամ Հիւանդանոցի գործակալ մը, պաշտօնէն հանելու առաջարկու- թիւն ընել ձեռնհաս ժողովոյն կամ Խորհրդոյն : Յօդ . 11 . Պատրիարքը իրաւունք չ'ունի ինքնին լուծել և փոխել կրօ- նական և Քաղաքական ժողովները և անոնց վերաբերեալ Խորհուրդները : Բայց երբ տեսնէ թէ ասոնցմէ մէկը

Սահմանադրութեան սկզբանցը հա- կառակ ընթացքի մէջ է, առաջին ան- գամին բացատրութիւն կ'ուզէ այն ժողովոյն կամ Խորհրդոյն (տենապետէն . երկրորդին՝ իմաց կուտայ անոր ապօրինաւոր ընթացքը և 'ի կանոնա- պահութիւն կը հրաւիրէ զայն . իսկ երրորդին՝ Ընդհանուր ժողովոյն կը դիմէ, եթէ ամբաստանելին Ազգա- յին ժողովներէն մէկն է, կամ Քա- ղաքական ժողովոյն կը դիմէ, եթէ Խորհուրդներէն մէկն է . և պատճառ- ները ցուցնելով՝ ամբաստանեալ ժողովոյն կամ Խորհրդոյն լուծումը կ'առաջարկէ : Յօդ . 12 . Պատրիարքը Ազգային սնտուկէն իրեն յատկացեալ ամսական ունենալով, ինք կը տեսնէ Պատրիար- քարանին ներքին ծախքը: զատտէմ, օլ գարարլէրէ տաիր միւ- լահազաթընը պէյան իլէ՝ քէյֆիյէթի ենիտէն ըու'յէթ իթտիրէպիլուր իսէ- տէ, լէտ էլ ըու'յէ թաստիգ օլընան գարարը, Նիզամնամէ էսասը ահքեա- մընա մուխալիֆ ատտ իթմէտիքնէ, էվրազը մէզքիուրէյի իմզատէն իմթի- նա՝ իտէմէզ: Օնընը մատտէ . Պատրիգ՝ Րուհ- պան վէ մէքթէպ հօճալարը իլէ Քի- լիսա վէ Մանասթըր վէ Մէքթէպ վէ Խասթահանէ մէ՝մուրլէրինտէն խիլա- ֆը էսասը Նիզամնամէ հարէքթթտէ պուլընանլարըն խըտմէթտէն թարտը խուսուսընը միւթապլիգ օլտըղը մէճ- լիս վէ Գօմիսիօնլարա թէքլիֆ իտէ պիլուր : Օն պիրինճի մատտէ . Պատրիգին՝ Մէճլիսի Րուհանի վէ Ճիսմանի իլէ անլարըն թահթընտա պուլընան Գօ- միսիօնլարը քէնտուպիկինտէն թէպտիլ վէ թաղէր իթմէկէ սէլահիյէթի եօգ- իսէ տէ, պունլարտան պիրինին Նի- զամնամէ էսասը խիլաֆընտա ըէվիշ վէ հարէքթթինի միւշահէտէ էյլէտի- կի հալտէ, իլք տէֆ'ասընտա՝ օլ մէճ- լիս վէ էա գօմիսիօն ըն'իպլէրինտէն իսթիզահի մատտէ իտէր . վէ իքինճի տէֆ'ասընտա՝ հարէքթթի ղայրի մէշ- ըու'էսինի պէյան վէ իխթար

իլէ մու- հաֆագաի նիզամէ տավէթ, վէ իւ- շիննի տէֆ'ասընտա' եկէր միւթթէ- հիմ աստ օլընան հէ'յլէթ Միլլէթ մէն- լիսլէրինտէն պիրի իսէ, Մէնլիսի Ու- մումիյէ, վէ եկէր Գօմիսիօնլարտան պիրի իսէ՝ Մէնլիսի Ճիսմանիյէ միւ- րաճաաթ, վէ իպրազի տէլաիլ իլէ՝ պունլարըն թէպտիլինի թէքլիֆ էյլէր : Օն իթիննի մատտէ .

Պատրիզին՝ Միլ- լէթ սանտըղընտան մահիյէսի օլմաղլէ, պատրիզխանէնին մէսարիֆի տախի- լիյէսինի քէնտու թարաֆընտան թէս- վիյէ իտէր :

[...having] written [to them], he may, by expressing his observations upon them, submit the matter for re-examination. But after this re-examination, he is obligated to sign the same papers, provided that he does not find the decision rendered to be contrary to the provisions of the Constitution. Art. 10. The Patriarch may propose to the competent Assembly or Council the removal from office of an Ecclesiastic, a teacher, [or] an agent of a Church, Monastery, School, or Hospital who does not act in accordance with the principles of the Constitution. Art. 11. The Patriarch has no right of his own accord to dissolve and change the Religious and Political Assemblies and their related Councils. But when he sees that one of these is in a course contrary to the principles of the Constitution, for the first time he shall demand an explanation from the chairman of that Assembly or Council; for the second time, he shall give notice of its unlawful course and invite it to the observance of the rules; and for the third time, he shall apply to the General Assembly, if the accused is one of the National Assemblies, or he shall apply to the Political Assembly, if it is one of the Councils; and showing the reasons, he shall propose the dissolution of the accused Assembly or Council. Art. 12. The Patriarch, having a monthly stipend allotted to him from the National Treasury, shall himself attend to the internal expenses of the Patriarchate.

EAP180-1-3-96_014L.jpg

NOTE

= 20 =

NOTE: = 20 =

HEAD

Բ. ՊԱՏՐԻԱՐԲԱԿԱՆ ԴԻՒԱՆԱՏՈՒՆ | ՊԱՏՐԻԳԽԱՆԷ
ԳԱԼԷՄԻՆԷ ՏԱՊՐ ՏԻՐ

B. THE PATRIARCHAL CHANCERY | [CONCERNING THE CHANCERY
OF THE PATRIARCHATE]

TEXT

Յօդ . 13 . Պատրիարքարանի մէջ Դիւանատուն մը պիտի
հաստատուի պէտք եղած Ազգային գրութեանց յատկացեալ:
Այս դիւանատունը երեք գրա. սենեակի պիտի բաժնուի : Ա .
Թղթակցութեան գրասենեակ որ Պատրիարքարանէն
ուղարկուած և Պատրիարքարան եկած գրութիւն. ներով
կ'զբաղի : Բ . Արձանագրութեան գրասեն. եակ, որ Ազգային
Ժողովոց և խոր. հրդոց վերաբերեալ թուղթերը կար. գաւորելու
կ'զբաղի : Գ . Ազգահամարի գրասենեակ, որ ազգայնոց
քաղաքական վիճակա. գրութեանը, այսինքն՝ ծննդեան, ա.
մուսնութեան և վախճանման վերա. բերեալ
արձանագրութեանց կ'զբաղի : Այս վերջին գրասենեակէն կը
տրուին Ազգայնոց թէ ճանապարհոր. դութեան համար և թէ
ուրիշ անձ. նական գործառնութեանց համար պէտք եղած
վաւերական թուղթերը, նաև ծննդեան, ամուսնութեան և
վախճանման վկայագ. րերը : Յօդ . 14 . Պատրիարքական Դի.
ւանատունը պիտի ունենայ Դիւանա. պետ մի որ
պատասխանատու է դիւա. նատան բոլոր գործառնութեանց :
Քա. ղաքական Ժողովը կ'ընտրէ և Պատրի. արքը կ'անուանէ
զայն : Դիւանապետը կ'ընէ նաև Ընդհանուր Ժողովոյն դի.
ւանադպրութիւնը : Դիւանապետը պարտաւորեալ է ամէն
տարի՝ թէ Կոստանդնուպօլսոյ մէջ և թէ դուրսերը ծնած, ամուս.
նացած և վախճանած ազգայնոց տո. մարներուն օրինակները
բերել տալ, և Պատրիարքարանի Դիւանատան ընդ. հանուր
Ազգահամարին մէջ արձանա. Օն իշխինճի մատտէ .

Պատրիզիսա. նէտէ՝ միլլէթնէ իճնապ իտէն մուհար. րէրաթէ մախսուս օլմագ իւզրէ պիր գալէմ օլանագ տըր : Պուզէմի մէզքիուր իւշ օտայա մին. գասըմ օլուպ, պիրի՝ միւքեաթէպաթ օտասը տըր քի պատրիզիսանէ թարա. ֆընտան իրսալ օլընան՝ վէ օրայա վի. րուտ էլլէյան մուհարրէրաթ իլէ մէշ. դուլ օլուր : Վէ իքինճիսի՝ գայտ օտասը տըր քի Միլլէթ մէճլիս վէ գօմիսիօնլարը. նա միւթաալլիզ օլան էվրագ իլէ մէշ. դուլ օլուր : Իւշինճիսի՝ թահրիրի նուֆուս օտասը տըր քի Միլլէթտէն թէվէլ. լիւտ վէ իզտիվան վէ վէֆաթ իտէն. լէրին գայտը իլէ մէշդուլ օլուր : Կէ. րէք եօլըըըղա վէ կէրէք մուամէլաթի շախսիյէյէ տաիր իզթիզա իտէն էվ րագը մուսատտըզա վէ վէլատէթ վէ վէֆաթ վէ իզտիվանէ տաիր շէհա. տէթնամէլէր պու օտատան վէրիլուր : Օն տէօրտինճի մատտէ . Պատրիզ. խանէ գալէմինին՝ քեաֆֆէի մու՛ամէ. լաթտէն մէս՛ուլ պիր միւտիրի օլուպ, միւտիրի մումաիլէյր Մէճլիսի ճիս. մանիտէ ինթիխապ վէ Պատրիզ թա. րաֆընտան նասա վէ թային օլընուր . վէ Մէճլիսի Ումումինին քիթապէթի. նի իճրա իտէր : Վէ հէր սէնէ Տէրի Սաատէթտէ վէ տաշրալարտա թէ. վէլլիւտ վէ վէֆաթ վէ թէէհհիլ իտէն նուֆուս տէֆթէրլէրինին պիր գըր՛ա սուրէթինի ճէլպ իլէ՝ Պատ. րիզիսանէ գալէմի տէֆթէրի ումու. միսինէ գայտ իթտիրմէկէ մէճպուր տըր . վէ միւտիրի մումաիլէյր էջմէ.

****Article 13.**** A Chancery [**Divanatun**] shall be established within the Patriarchate, dedicated to the necessary National writings. This Chancery shall be divided into three offices: 1. **The Correspondence Office**, which is occupied with writings sent from and received by the Patriarchate. 2. **The Registration Office**, which is occupied with arranging documents pertaining to the National Assemblies and Councils. 3. **The Census Office**, which is occupied with records regarding the civil statistics of the nation's members—namely, births, marriages, and deaths. From this last office are issued the authentic documents required by members of the Nation both for

travel and for other personal transactions, as well as certificates of birth, marriage, and death. **Article 14.** The Patriarchal Chancery shall have a Chancellor [*Divanapet*] who is responsible for all operations of the Chancery. The Political Assembly elects him, and the Patriarch appoints him. The Chancellor shall also perform the secretarial duties of the General Assembly. The Chancellor is obligated every year to have copies brought of the registers of the nation's members who are born, married, and deceased—both within Constantinople and in the provinces—and to have them recorded in the general Census of the Patriarchal Chancery...

EAP180-1-3-96_014R.jpg

NOTE

= 21 =

NOTE: = 21 =

TEXT

գրել տալ: Դիւանապետը Հայերէն լեզուի քաջ Հմուտ և Տաճկերէնի ու Գաղղիերէնի ալ վարժ անձ մը պիտի ըլլայ : Յօդ . 15 . Դիւանատունը բա. տական թուով Դիւանադպիրներ պիտի ունենայ : (սոնք ալ Հայերէն լեզուն քաջ գիտնալու են, և ամէն մէկը իր պաշտօնին կատարեալ Հմտութիւն ունենալու է : (մէն մէկ դիւանադը. պիր ըստ իւր պաշտօնի պատասխանա. տու է այն ժողովոյն կամ խորհրդոյն՝ որուն կը վերաբերի : (մէնը մէկէն պատասխանատու են Դիւանապետին : Յօդ . 16 . (զգահամարի գրա. սենեակէն տրուած որ և է թուղթ և վկայագիր վաւերացեալ պէտք է ըլլայ Պատրիարքական կնքով և Դիւանապե. տի ստորագրութեամբ :

Art. 17. The Patriarch of Jerusalem is the life-long occupant of the Throne of S[urb] Yakob; at the same time, [he] is the director of the pilgrimage places located in Jerusalem belonging to the Armenian Nation, and the president of the Brotherhood of the Monastery of S[urb] Yakob. It is his duty to act according to the provisions of the constitution of the Monastery of S[urb] Jerusalem, and to watch over its proper execution. Art. 18. If the Patriarch of

S[urb] Jerusalem acts contrary to the constitution of the Monastery of Holy Jerusalem, he shall fall under accusation. Art. 19. An accusation against the Patriarch may be [made] either

HEAD

Գ. ՊԱՏՐԻԱՐԲ ՍՐԲՈՑ ԵՐՈՒՍԱԴԷՄԻ

C. PATRIARCH OF HOLY JERUSALEM [SRBOTS ERUSAGHEMI]

TEXT

Յօդ . 17 . Երուսաղէմի Պատրի. արքը Ս · Յակոբայ (թոռոյն
ցկեանս գահակալն է . միանգամայն Հայոց (զգին սեպհական
Երուսաղէմ՝ գըտ. նուած ուխտատեղիներուն տնօրէնն ու Ս ·
Յակոբայ վանուց Միաբանու. թեան նախագահն է : Իր
պարտաւորութիւնն է Ս . Ե րուսաղէմի վանուց կանոնադրին տը.
րամադրութեանց Համեմատ վարուիլ, և անոր բարոյք
գործադրութեանը Հսկել: Յօդ . 18 . Եթէ Ս · Երուսաղէ. մի
Պատրիարքը Սուրբ Երուսաղէ. մի վանուց կանոնագրին
Հակառակ վարուի , ամբաստանութեան տակ կ'ընկնի : Յօդ . 19 .
Պատրիարքին վրայ ամ՝ Բաստանութիւն կրնայ ըլլալ կամ՝

Article Seventeen: The Patriarch of Quds-i ■erîf is established in the seat of Mar Yaqub for the term of [his] life, and is the director of the pilgrimage sites of the Armenian Nation situated in Quds-i ■erîf, and the superior of the monastic congregation of the Mar Yaqub Monastery; and his duty consists of acting in conformity with the rules and regulations of the said monastery, and devoting [strict] attention to the proper execution of the observed articles.

Article Eighteen: The said Patriarch's engaging in acts and conduct contrary to the regulations of the aforementioned monastery shall be deemed an accusation against him. Article Nineteen: In the matter of the said Patriarch, either [the monastery...]

TEXT

նի լիսանընտա մալումաթը թամմէ ասՀապընտան օլուպ
Թիւրքնէյէ վէ Ֆրանսըզնայա տախի աշնա օլմալը տըր: Օն

պեշինճի մատտէ . Պատրիգխանէ գալէմինին մըգտարը քեաֆի քէթէ. պէսի օլուպ, պունլարըն տախի էր. մէնի լիսանընը լայըզը իլէ պիլմէլէրի, վէ Հէր պիրի քէնտու խըտմէթինտէ մալումաթը քեամիլէ ասՀապընտան օլմալարը լազըմ՝ տըր : Պունլար խըտ. մէթի մախսուսէլէրի իգթիզասընճա միթաալլիզ օլտըզլարը մէճլիս վէ գօմիսիօնլար թարաֆընտան մախսու. սէն, վէ գալէմ՝ միտիրի թարաֆըն. տան ումումէն մէս՝ուլլէր տիր : Օն ալնընճը մատտէ . Թահրիրի նու. ֆուս օտասընտան վիրիլէն քեաֆֆէի էվրագ վէ շահատէթնամէլէր Պատրի. գին միւհրի վէ գալէմ՝ միտիրինին իմզասը իլէ թաստիզ օլընմըշ օլմագ լազըմ՝ տըր :

...to have [them] written. The Head of the Chancery shall be a person thoroughly proficient in the Armenian tongue and well versed also in Turkish and French. Art. 15. The Chancery shall have an adequate number of Clerks. These [clerks] also must know the Armenian language well, and each one must have complete proficiency in his office. Each clerk is responsible, according to his office, to that Assembly or Council to which he pertains. All together are responsible to the Head of the Chancery. Art. 16. Any paper or certificate issued from the Census Office must be authenticated by the Patriarchal seal and the signature of the Head of the Chancery.

HEAD

ԳՈՒՏՍԸ ՇԷՐԻՖ ՊԱՏՐԻԳԻՆԷ ՏԱ՛ԻՐ ՏԻՐ

[CONCERNING] THE PATRIARCH OF JERUSALEM

TEXT

Օն եպինճի մատտէ . Գուտսը Շէ. ռիֆ Պատրիգի Մար–Եագուպ մագա. մընա գայտի Հայաթ շարթը իլէ գա՛. իմ՝, վէ Գուտսը Շէրիֆտէ քեաին էրմէնի Սիլլէթի գիյարէթկեահլէրի միտիրի վէ Մար Եագուպ մանաս. թըրը թուհպան ճէմաաթընըն ռէիսի տիր, վէ վագիֆէսի՝ մանասթըրը մէզ. քիուրըն ուտու վէ նիզամընա թէվ. ֆիզան Հարէքէթ վէ մէվատտը մէր. ՚իլէնին Հիսնի իճրասընա սարֆը տիզ. գաթ իթմէքտէն իպարէթ տիր : Օն

սէքիզինճի մատտէ . Պատրիզի միշարալէյհին սալիֆիզզիքր մանաս. թըր նիզամընա մուդայիր վագ՝ վէ Հա. րէքէթտէ պուլընմասը քէնտու Հագ. գընտա թիւմէթ ատտ օլընուր : Օն տօգո-գընըը մատտէ . Պատրիզի միշարիլէյհ Հագգընտա՝ եա մանաս.

Article Seventeen: The Patriarch of Quds-i ■erîf is established in the seat of Mar Yaquab for the term of [his] life, and is the director of the pilgrimage sites of the Armenian Nation situated in Quds-i ■erîf, and the superior of the monastic congregation of the Mar Yaquab Monastery; and his duty consists of acting in conformity with the rules and regulations of the said monastery, and devoting [strict] attention to the proper execution of the observed articles.

Article Eighteen: The said Patriarch's engaging in acts and conduct contrary to the regulations of the aforementioned monastery shall be deemed an accusation against him. Article Nineteen: In the matter of the said Patriarch, either [the monastery...]

EAP180-1-3-96_015L.jpg

NOTE

- 22 -

NOTE: - 22 -

TEXT

յիշեալ Միաբանութեան կողմէն և կամ Կոստանդնուպօլսոյ Կրօնական և Քաղաքական Ժողովոց կողմէն : Այսպիսի պարագայի մէջ՝ Ազգա. յին Ընդհանուր Ժողով կը գումար. ուի : Եւ եթէ եղած ամբաստանու. թին քննուելով՝ հիմնաւոր ըլլալը ստուգուի, Ընդհանուր Ժողովը՝ վե. ցերորդ յօդուածին մէջ Կոստանդնու. պօլսոյ Պատրիարքին վերաբերեալ տը. րամադրութեանց համեմատ՝ ըստ պա. Հանջման իրին , կամ ՚ի կանոնապա. Հոսթին կը հրաւիրէ զՊատրիարքն մասնաւոր բողոքագրով , և կամ կը պարտաւորէ զայն հեռանալ Պատրի. արքական աթոռէն, և անոր պաշտօնը կը յանձնէ Տեղապահի մը՝

զոր Ընդ. Հանուր Ժողովը գաղտնի քուէար. կութեամբ կ'ընտրէ Միաբանութեան մէջէն : Յօդ . 20 . Երբ Ս. Երուսաղէմի Պատրիարքը վախճանի , Միաբանու. թիւնը իր մէջէն Տեղապահ մը կ'ընտ. թէ , և Ազգային Ժողովները կը հաս. տատեն զայն : Յօդ . 21 . Ս . Երուսաղէմի Պատ. թիարքը Կոստանդնուպօլսոյ Ազգային Ժողովներուն կողմէն կ'ընտրուի : Բայց Միաբանութիւնը իրաւունք ունի իր կարծիքը յայտնելու ընտ. թելեաց արժանաւորութեան աստի. ճանին վրայ՝ Ներկայացման ցուցակա- մի : Պատրիարքին վախճանելէն անմի. ջապէս ետքը՝ յիշեալ Տեղապահը Միաբանից Ընդհանուր Ժողով կը գումարէ : Այս Ժողովը անուանց ցուցակ մը կը պատրաստէ՝ Կոստան. դնուպօլսոյ Պատրիարքի ընտրութեան թըրը մէզքիւրըն ըուհպան ճէմաաթը վէ եախուտ Սթանպօլ պատրիգխա. նէսինին Բուհանի վէ Ճիսմանի մէճ. լիպլերի թարաֆընտան իթթիհամաթ վուգու՝ա կէլէպիլուր : Պէօլլէ պիր հալ վուգու՝ինտէ Մէճ. լիսի Ումումիի Միլլէթ իճթիմա իտէ. թէթ՝ իթթիհամաթը վազը՝այը լէտէլ թահգիգ՝ էսասը թէպէյյիւն իտէր իսէ , Տէրի Սաատէթ Պատրիգի հագ. գընտա՝ ալթընճը մատտէտէ պէյան օ. լընան ուսուլէ թաթպիգան , իճապը հալէ կէօրէ եա Գուտսը Շէրիֆ Պատրիգինի պիր գըթ՝ա շիքեայէթ. նամէ իլէ մուհաֆազա՝ի նիզամէ տա. վէթ իտէր, վէ եախուտ Պատրիգլիգ մագամընը սալիֆիզգիքը ըուհպան ճէմաաթը իչինտէն օլարագ՝ Մէճլիսի Ումումիտէ թէյի խաֆի իլէ ինթիխապ օլընան վէքիլինէ թէպլիմ իլէ մագամը մէզքիուրտէն թէպախու էյլէմէկէ իճպար էյլէր : Եիկիրմինճի մատտէ . Գուտսը Շէ. թիֆ Պատրիգինին վէֆաթը գուհու. թինտէ՝ մանասթըրը մէզքիուրըն ըուհ. պան ճէմաաթը քէնտու իչլէրինտէն պիր գախմագամ ինթիխապ իտուպ , Տէրի Սաատէթ պատրիգխանէսի մէճ. լիպլերի

թարաֆընտան տախի թաս. տիգ օլընուր : Եիկիրմի պիրինճի մատտէ . Գուտսը Շէրիֆ Պատրիգի Տէրի Սաատէթ պատրիգխանէսի մէճլիսլէրի թարա. ֆընտան ինթիսապ օլընուր . ֆագար Գուտսը Շէրիֆ ըուհական ճէմաաթը. նըն գապիլի ինթիսապ օլան զէվաթըն տէրէճէ'ի իսթիգագլարը հագգըն. տա պիր գըր'ա էսամի տէֆթէրի թանգիմիլլէ պէյանի ըէյ իթմէկէ հագ. գը վար տըր : Պատրիգի միշարիլէյհին վէֆաթը ագիպինտէ' գաիմմագամի մումաիլէյհ թարաֆընտան ըէհապիյն Մէճլիսի Ու.

...by the aforesaid Brotherhood, or by the Religious and Political Assemblies of Kostandnupolits.* In such an event, the National General Assembly convenes. And if, upon investigation of the accusation made, it is verified to be well-founded, the General Assembly—in accordance with the provisions pertaining to the Patriarch of Kostandnupolits in the sixth article, [and] as the circumstances demand—either calls the Patriarch to the observance of the canons by a special letter of protest, or obliges him to depart from the Patriarchal see, and entrusts his office to a Locum Tenens (*Teghapah*) whom the General Assembly elects from among the Brotherhood by secret ballot. Art. 20. When the Patriarch of Holy Jerusalem passes away, the Brotherhood elects a Locum Tenens from among itself, and the National Assemblies confirm him. Art. 21. The Patriarch of Holy Jerusalem is elected by the National Assemblies of Kostandnupolits. But the Brotherhood has the right to express its opinion on the degree of merit of the candidates by a List of Presentation. Immediately after the demise of the Patriarch, the aforesaid Locum Tenens convenes a General Assembly of the Brotherhood. This Assembly prepares a list of names [in accordance with the conditions prescribed for the] election of the Patriarch of Kostandnupolits... *** *[Translator's Note: The source text contains parallel bilingual versions of the same legal articles—the first column in Western Armenian, and the second column in Armeno-Turkish (Ottoman Turkish printed in Armenian characters). The translation above reflects the text of the articles.]*

NOTE

= 23 =

NOTE: = 23 =

TEXT

Համար Կոստանդնուպօլսոյ Եկեղե. ցական Համագումար ժողովոյն ը. ըրած կերպիր . Բայց պէտք է որ Միա. Բանութեան ներկայացունելիք այս ցուցակը գոնէ եօթն ընտրելեաց ա. նուն պարունակէ : Այս ցուցակը միա. Բանութեան կողմէն ստորագրեալ յայտագրով Կոստանդնուպօլսոյ Պատ. ըիարքարան կ'ուղարկուի : Յօդ . 22 . Ս . Երուսաղէմի Պատ. ըիարք ընտրուելու անձը գոնէ երե. սուն և Հինգ տարին լրացուցած , և 'ի ծնէ Օսմանեան Տէրութեան Հը. պատակ , Միաբանութեան Եպիսկո. պոսներէն կամ՝ վ արդապետներէն պէտք է ըլլայ • միանգամայն Միաբա. նութենէն զատուած մէկը պէտք չէ ըլլայ : Միաբանութենէն զատուած չեն Համարուիր այն անձինքը՝ որ Պատրի. արքարանի ժողովոց կողմէն ազգային պաշտօնի մէջ գործածուած են՝ Երու. սաղէմի Պատրիարքին Հաւանութի : Յօդ . 23 . կրօնական և Քաղա. քական ժողովները խառն ժողով կազմելով, վերոյիշեալ ցուցակին մէջ յիշատակուած անձանց արժանիքը կը քննեն , և երեք ընտրելի որոշելով անունները Ընդհանուր ժողովոյն կը ներկայացընեն : Միաբանութեան կողմէն եկած ցուցակն ալ Ընդհա. նուր ժողովոյ սրահին մէջ կախ. ուած կ'ըլլայ : Ընդհանուր ժողովը ընտրելեաց վրայօք թէ՛ Միաբանութեան և թէ՛ Ազգային երկու ժողովոց կարծիքը ի. մանալով, անոնց մէջէն կրօնից , ուս. ման և Բարի վարուց նկատմամբ ա. մենէն աւելի արժանատրութիւն ու. նեցող անձը կ'ընտրէ՝ գաղտնի քուէ. մումիսի տավէթ օլընարագ , պու մէճ. լիս , Տէրի Սատէթ Պատրիգի Հագ. գընտա Մէճլիսի Ումումիի Րուհա. նիտէ իճրա օլընտըղը միսիլլու , պիր գըթ'ա

Էսամի տէֆթերի թերթիպ ի. տէր : Անճագ իշպու տէֆթերին լա
 ագալլ եաի գէվաթ Էսամիսինի շամիլ օլմասը լազըմ՝ տըր :
 Տէֆթերի մէզ. քիուր ճէմաաթը մէզքիուրէնին պիր գըր՝ա մուզա
 մազպաթասը իլէ պէ. ըապէր՝ Տէրի Սաատէթ պատրիգխա. նէսի
 ճանիպինէ իրսալ գըլընուր : Եիի՛րմի իքինճի մատտէ . Պատրիգ
 ին. թիխապ օլընաճագ զաթ լա ագալլ օ. թուզ պէշ եաշընը
 թէքմիլ իթմիշ օ. լուպ՝ փէտէրինտէն պէրու թէպաաի Տէվլէթի
 Ալիյէտէն , վէ ճէմաաթը մէզքիուրէ Պիսկոպոս վէ եա ըուհ.
 պանլարընտան պուլընմասը , վէ ճէ. մաաթը մէզքիուրէտէն
 ինֆիսալ իթ. մէմիշ օլմասը իգթիզա իտէր : Տէրի Սաատէթ
 Պատրիգխանէսի մէճլիսլէ. ըի թարաֆընտան Գուտսը Շէրիֆ
 Պատրիգինին մուվաֆազաթը իլէ միլ. լէթճէ պիր խըտմէթտէ
 գուլլանըլմըշ օլանլար ճէմաաթը մէզքիուրէտէն մունֆասըլ
 ատտ օլընմագլար : Եիի՛րմի ի-շի-նճի մատտէ . Բուհանի վէ
 Ճիսմանի մէճլիսլէրի պիրլէշէրէք Էսամիսի տէֆթերի մէզքիուրտէ
 մին. տէրիճ օլան գէվաթըն իսթիհգագլա. ըընը պիթթահգիգ՝
 ինթիխապ օլընա պիլմէք իւզրէ , իւշ նէֆէրինի թէֆ. ըիգ , վէ
 պունլարըն իսմլէրինի Սէն. լիսի Ումումիյէ իպրազ իտէրլէր : վ է
 ճէմաաթը մէզքիուրէ թարաֆընտան վարիտ օլան տէֆթեր
 տախի Միլլէթ Մէճլիսի Ումումիսինտէ ավարտ ա. սըլաճագ
 օլտըղընտան , Մէճլիսի Ու. մումի. գապիլի ինթիխապ օլան
 գէվաթ Հազգընտա կէրէք ճէմաաթը մէզ. քիուրէնին վէ կէրէք
 մէզքիուր իթի մէճլիսին ըլլէրինէ քէսալի իթթիլա իտէրէք ,
 գէվաթը մէրգումէ իշինտէն՝

...in the manner done by the Ecclesiastical General Assembly of
 Kostandnupolits for [the Patriarch of Constantinople]; but it is required that
 this list to be presented by the Brotherhood contain the names of at least seven
 candidates. This list, accompanied by an official report signed by the
 Brotherhood, shall be sent to the Patriarchate of Kostandnupolits. Art. 22. The
 person to be elected Patriarch of S[urb] Erusagh^m must have completed at

least thirty-five years of age, be a subject of the Ottoman Empire by birth, and be from among the bishops or vardapets of the Brotherhood; at the same time, he must not be someone who has separated himself from the Brotherhood. Those persons who, with the consent of the Patriarch of Erusagh[■]m, have been employed in national service by the Councils of the Patriarchate shall not be considered as separated from the Brotherhood. Art. 23. The Religious and Political Councils, forming a Mixed Council, shall examine the merits of the persons mentioned in the aforesaid list, and, determining three candidates, shall present their names to the General Assembly. The list received from the Brotherhood shall also remain hung in the hall of the General Assembly. The General Assembly, having learned the opinions both of the Brotherhood and of the two National Councils concerning the candidates, shall elect from among them—by secret ballot—the person possessing the highest merit in respect of religion, learning, and good conduct. [Armeno-Turkish version of the same text:] ...the general [assembly] being convened, this assembly—in the same manner as executed in the Ecclesiastical General Assembly regarding the Patriarch of Der-i Saadet—shall draw up a register of names. However, it is necessary that this register comprise the names of at least seven individuals. The aforesaid register, together with a signed official report of the aforesaid congregation, shall be dispatched to the direction of the Patriarchate of Der-i Saadet. Twenty-second Article. The person to be elected Patriarch is required to have completed at least thirty-five years of age, to be from among the subjects of the Sublime Porte from [the time of] his father, to be from among the bishops or monks of the aforesaid congregation, and not to have separated from the aforesaid congregation. Those who, with the assent of the Patriarch of Kuds-i [■]erif, have been employed in a national service by the councils of the Patriarchate of Der-i Saadet shall not be deemed separated from the aforesaid congregation. Twenty-third Article. The Spiritual and Corporeal Councils, uniting together and duly investigating the merits of the individuals whose names are contained in the aforesaid register, shall select three individuals in order to be eligible for election, and shall present their names to the General Assembly. And since the register arriving from the side of the aforesaid congregation shall also be hung up in the National General Assembly, the General Assembly, acquiring knowledge of the opinions both of the aforesaid congregation and of the aforesaid two councils concerning the eligible persons,

[shall elect] from among the aforementioned individuals...

EAP180-1-3-96_016L.jpg

NOTE

= 24 =

NOTE: = 24 =

TEXT

արկութեամբ և քուէից բացարձակ առաւելութեամբ : Բնդհանուր ժողովոյ մէջ՝ Միա. բանութեան կողմէն ներկայացուած ցուցակէն դուրս անձի վրայ քուէ. արկութիւն չ'կրնար ըլլալ:

[... by vote] and by an absolute majority of the ballots. In the General Assembly, no vote can be cast for any person outside of the list presented by the Brotherhood.

HEAD

Դ • ԱԶԳԱՅԻՆ ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

D. NATIONAL RELIGIOUS ASSEMBLY

TEXT

Յօդ . 24 . Կրօնական ժողովը կը բաղկանայ տասն և չորս բանիբուն ե. կեղեցականներէ , որոնք գոնէ երե. սուն տարին լրացուցած, և գէթ հինգ տարիէ 'ի վեր ձեռնադրուած պիտի ըլլան : Յօդ . 25 . Եկեղեցական համա. գումար ժողովը գաղտնի քուէարկու. թեամբ՝ Ազգային Կրօնական ժողովոյ անդամոց թուոյն եռապատիկը կ'ընտ. թէ, և ընտրելեաց անունները ստո. ռագրեալ յայտագրով Ազգային Բնդ. հանուր ժողովոյն կը ներկայացընէ : Բնդհանուր ժողովն ալ անոնց մէ. ջէն գաղտնի քուէարկութեամբ կ'ընտ. թէ Կրօնական ժողովոյ անդամները : Տեղեկագիրը Պատրիարքին կողմէն Բարձրագոյն Դրան կը ներկայացուի . և Կրօնական ժողովոյ յայտէս ընտ. թուած անդամները Կայսերական հրա. մանաւ կը հաստատուին : Յօդ . 26 . Կրօնական ժողովը եր. կու տարին անգամ մը ապրիլի վերջը

ամբողջ կը լուծուի, և մայիսի սկիզբը կը նորոգուի : Այս ժողովոյ անդամ. ները անմիջապէս վերընտրելի չեն . բայց երկու տարի ետքը կրնան նորէն ընտրուիլ: տիրայէթ վէ մալումաթը միւսքէսէ. պէ վէ արվարը հասէնէսի ճիհէթլէ. ըիյլէ էն զիյատէ իսթիհգազը օլան զաթը՝ ըէյ'ի իսաֆի վէ էքսէրիյէթի մուրլագաի արա իլէ պատրիզ ինթի. իսապ իտէր : Մէճլիսի Ումումիտէ՝ ճէմաաթը մէզքիուրէ թարաֆընտան կէլէն տէֆ. թէր իսարիճիստէ պուլընան պիրիսի հագզընտա՝ ի'թաի ըյ Օլընամայա. ճագ տըր :

Art. 24. The Religious Assembly shall consist of fourteen competent ecclesiastics, who must be at least thirty years of age, and ordained for at least five years past. Art. 25. The General Assembly of the Clergy shall, by secret ballot, elect three times the number of members of the National Religious Assembly, and shall present the names of the candidates to the National General Assembly by a signed report. The General Assembly, in its turn, shall elect the members of the Religious Assembly from among them by secret ballot. The report shall be presented by the Patriarch to the Sublime Porte; and the members of the Religious Assembly thus elected shall be confirmed by Imperial decree. Art. 26. The Religious Assembly shall be dissolved in its entirety once every two years at the end of April, and renewed at the beginning of May. The members of this Assembly are not immediately eligible for re-election; but after [the passage of] two years, they may be elected anew. [The General Assembly] shall elect as Patriarch, by secret ballot and an absolute majority of votes, the person most worthy by virtue of his competence, acquired knowledge, and commendable conduct. In the General Assembly, no vote may be cast for any person outside the list submitted by the aforementioned community.

HEAD

ՄԷՃԼԻՍԻ ՐՈՒՀԱՆԻ ՊԷՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

Concerning the Spiritual Council.

TEXT

Եկիրմի տէօրտիւննի մատտէ . Մէճլիսի Բուհանի Էհլի
Րիլիսատէն վէ էսպա. պը վուգուֆտան օլարագ օթուգ էա. չընը
թէքմիլ իթմիչ վէ լա ազալ պէչ սէնէ մուգատտէմ րահիպլիք վէ
փա. փաալըգ ռիթպէսինի իհրագ էյլէմիչ օլան օն տէօրթ
նէֆէրտէն միւրէք. քէպ տիր : Եկիրմի պէշիննի մատտէ . Մէճլիսի
Բուհանի ազասը ատէտինին իւչ միւս. լի Մէճլիսի Ումումիի
րուհանիտէ ռէ. յ'ի խաֆի իլէ ինթիխապ օլընուպ, իսիմլէրի պիր
գըր'ա մումգա մագպա. թա իլէ Մէճլիսի Ումումիի Միլլէթ
իպրագ, վէ պունլարըն իչինտէն Մէճ. լիսի Բուհանի ազասը
Մէճլիսի Ու. մումիտէ ռէյ'ի խաֆի իլէ ինթիխապ օլընտըգտան
սօնրա' մագպաթասը Պատրիգ թարաֆընտան Պապը Ալիյէ
արգ օլընարագ , պա Իրատէի Սէնիյէ նասպ վէ թայէին
պույուրըլուրլար : Եկիրմի ալթըննը մատտէ . Մէճլիսի մէգքիուր
ազասը հէր իթիննի սէնէ չէհրի նիսանըն դայէթինտէ քէամիլէն
տաղըլուպ, չէհրի մայիս իպթիտա. սընտա թէճտիտ օլընուր :
Ինֆիսալ իտէն ազանըն հէման թէքրար ինթի. խապլարը ճաիգ
օլմայուպ, անճագ ի.

Art. 24. The Religious Assembly consists of fourteen competent ecclesiastics, who must have completed at least thirty years [of age] and have been ordained for at least five years. Art. 25. The General Assembly of the Clergy, by secret ballot, elects thrice the number of members of the National Religious Assembly, and presents the names of the eligible [candidates] to the National General Assembly through a signed list. The General Assembly, from among them, likewise elects the members of the Religious Assembly by secret ballot. The report [thereof] is submitted by the Patriarch to the Sublime Porte; and the members of the Religious Assembly thus elected are confirmed by Imperial decree. Art. 26. The Religious Assembly is dissolved in its entirety once every two years at the end of April, and is renewed at the beginning of May. The members of this Assembly are not immediately re-eligible; but after two years, they may be elected anew. [The General Assembly] shall elect as Patriarch, by secret ballot and an absolute majority of votes, that person who is most worthy

by reason of capability, acquired knowledge, and good conduct. In the General Assembly, no vote may be cast for anyone outside the list submitted by the aforementioned congregation.

EAP180-1-3-96_016R.jpg

NOTE

= 25 =

NOTE: = 25 =

TEXT

քի սէնէ սօնրա ինթիխապլարը ճահգ տիր : Յօդ . 27 . Երբ կրօնական ժողովոյ անդամներէն հրաժարական տը. տղ և կամ ուրիշ պատճառաւ պակ. սողներուն թիւը երեքի հասնի, ա. նոնց տեղ ուրիշներ կ'ընտրուին Րնդ. հանուր ժողովով : Բայց մինչև որ այս ընտրութիւնն ըլլայ, կրօնական ժողովոյ մէջ բոլոր անդամոց մեծա. գոյն մասը կը բնտռուի : Եիլիրմի եպիսկոպոս մատտէ .

Րուհանի Մեճլիսի ազասընտան իսթիֆա վու. գու'ինէ վէ եախուտ սաիր պիր սէ. պէպէ մէպնի մէֆգուտ օլանլարըն ա. տէտի իւշէ պալիդ օլտըգտա' պուն. լարըն եէրինէ Մեճլիսի Ումումիտէ ա. խէրլէրի ազա ինթիխապ օլընուր . վէ պու ինթիխապ վուգու' պուլընճայա տէկին' մեճլիսի մէգքիուրտէ թէքմի. լէն ազա'ի մեճլիսին էքսէրիլէթի ա. րանըլուր : Յօդ . 28 . կրօնական ժողովոյ պաշտօնն է ազգային կրօնական գոր. ծոց ընդհանուր տեսչութիւնը : Իր պարտաւորութիւնքն են' ազգին մէջ կրօնական զգացումը զարգացունել, Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ դասա. նութիւնն ու աւանդութիւններն ան. խախտ պահել, Եկեղեցեաց և Եկե. ցականաց բարեկարգութեանը հըս. կել, Եկեղեցականաց ներկայ վիճակը լաւցունելու և ապագայն անդորրելու և ապահովցունելու միջոցները ձեռք բերելու հոգ տանիլ, ազգային վարժա. րանաց երբեմն երբեմն այցելութիւն ընելով՝ Քրիստոնէական վարդապե. տութեան ուսուցման վրայ

հսկողու. թիւն ընել. արժանատւոր և բանիբուն վարդապետներ և քահանայներ հաս. ցունել, և ազգին մէջ ծագած կրօնա. կան վեճերը քննելով՝ եկեղեցւոյ օ. ըինաց համեմատ լուծել: Եկիրմի սեքիզիննի մատտէ . Մեճլիսի Բուհանի'նին վեզա'իֆի՝ Միլլէթին ու. մուրը բուհանիյէսինէ նեզարէթ, վէ ի'թիզատաթը մեզհէպիյէյի Միլլէթ. ճէ թէրվիճ վէ թա'հքիմ, վէ էրմէնի Քիլիսասընըն ազա'իտ վէ ըիվայաթը մէր'իյէսինի իխլալտէն մուհաֆազա . վէ Քիլիսալէր իլէ էհլի քիլիսանըն պիր հալը մունթազամտէ պուլընմա. լարընա սարֆը տիզգաթ, վէ էհլի քիլիսանըն կէրէք ահվալը հազըրէլէ. ըինին ըսլահընա վէ կէրէք ահվալը մուսթազպէլէլէրինին իսթիհսալը էս. պապը թէ'մինիյէսինէ տէվամ վէ իզ. տամ, վէ մեքեաթիպի միլլիյէյի վազթ պէ վազթ մու'այէնէ իլէ թա'լիմի մեզ. հէպ խուսուսընա պէօյլի տիզգաթ էյ. լէմէք, վէ էհլիյէթ վէ գապիլիյէթլէ մուրթասըֆ ըահիպ վէ փափասլար եթիշտիրմէք, վէ միլլէթճէ թէքէվ. վին իտէն մէսա'իլի մեզհէպիյէյի պիթ. թահգիզ ուսուլի մէր'իյէ'ի Քիլիսայէ թաթալիզան հալլ վէ թէսվիյէ իթ. մէք խուսուսլարընտան իպարէթ տիր : Յօդ . 29 . կրօնական ժողովը երբ չը կարենայ ինքնին լուծել զուտ կրօ. նական կարեւոր խնդիր մը, եկեղեցա. կան Համագումար ժողով կը կազմէ՝ կոստանդնուպօլիս գտնուող Եպիսկո. պոսները, եկեղեցեաց քարոզիչ վ ար. դապետները, լագերէցներն ու ա. Եկիրմի տօգուազընըն մատտէ . Մեճլի. սի Բուհանի սըրֆ տիյանէթէ միւ. թա'ալլիզ գուհուր իտէն պիր մէս'է. լէ'ի մուհիմմէյի հալլ իտէմէտիկի թագտիրտէ, Տէրի Սա'ատէթտէ պու. լընան Պիսկոպօսլար վէ Քիլիսա վա'իզ վէ փափասլարը իլէ իքինճիլէրինի վէ

...[their re-election is permissible [after] two years. **Art. 27.**] When the number of those resigning from among the members of the Religious Assembly, or those missing for another cause, reaches three, others are elected

in their stead by the General Assembly. But until this election takes place, the majority of the total [number of] members is sought in the Religious Assembly. *Twenty-seventh Article.* When the number of those among the members of the Spiritual Council (*Meclis-i Ruhanî*) who are missing due to resignation or for another cause reaches three, others are elected in their stead by the General Council (*Meclis-i Umumî*). And until this election takes place, the majority of the total members of the council is sought in the said council. **Art. 28.** The function of the Religious Assembly is the general superintendence of national religious affairs. Its obligations are: to develop religious feeling within the nation; to preserve inviolate the confession and traditions of the Armenian Church; to oversee the good order of the churches and of the clergy; to take care to obtain the means to improve the present condition of the clergy and to render their future peaceful and secure; to oversee the teaching of Christian doctrine by paying visits from time to time to the national schools; to raise worthy and capable *vardapet*s and priests; and, examining religious disputes arising within the nation, to resolve them in accordance with the laws of the Church. *Twenty-eighth Article.* The duties of the Spiritual Council consist of the following matters: the superintendence of the spiritual affairs of the Nation; the promotion and strengthening of religious beliefs within the Nation; the preservation from violation of the customary doctrines and traditions of the Armenian Church; the paying of strict attention to the churches and churchmen maintaining a well-ordered state; the perseverance and exertion towards both the reform of the present condition of churchmen and the securing of the means of assurance for their future condition; paying like attention to religious instruction by inspecting national schools from time to time; raising monks and priests endowed with competence and ability; and thoroughly investigating religious questions that arise within the Nation, and resolving and settling them in accordance with the customary rules of the Church. **Art. 29.** When the Religious Assembly is unable of itself to resolve an important purely religious question, it forms a General Ecclesiastical Assembly [comprising] the Bishops present in *Kostandnupolits* [Constantinople], the preaching *vardapet*s of the churches, the senior priests, and... *Twenty-ninth Article.* In the event that the Spiritual Council is unable to resolve an important question that arises relating purely to religion, [it convenes] the Bishops present in *Der-i Sa'adet*

[Constantinople], and the preachers and priests of the Church, and their seconds, and...

NOTE

4

NOTE: 4

EAP180-1-3-96_017L.jpg

NOTE

- 26 -

NOTE: - 26 -

TEXT

թուակալները, և թէ Հարկ ըլլայ՝ նաև շրջակայ գաւառաց (ռաջնորդ- ները հրաւիրելով: Եթէ Եկեղեցա. կան Համագումար ժողովն ալ խնդիրը իր ձեռնհասութենէն վեր դատէ , այն ժամանակ՝ Րնդհանրական կաթողիկո. սին կը դիմէ ստորագրեալ տեղեկա. գրով : Յօդ . 30 . կրօնական յողովոյ ա. մեն տեսակ տեղեկագիրները՝ միշտ անդամոց մեծագոյն մասին կողմէն ըս. տորագրեալ պիտի ըլլան : Յօդ . 31 . Թէ՛ կոստանդնուպօլ. սոյ և թէ՛ գաւառներու մէջ՝ | արդա. պետի ձեռնադրութեան Համար պէտք եղած հրամանը (զգային կրօնական ժողովոյ կողմէն կը տրուի : Իսկ Քահա. նայի ձեռնադրութեան Համար՝ եթէ Պօլսոյ մէջ է՝ նոյն կրօնական ժողովէն, և եթէ գաւառներու մէջ է՝ տեղոյն կրօնական յողովէն կը տրուի : Յօդ . 32 . Մինչև որ Եկեղեցոյ մը Քահանաներն ու Թաղական խոր. Հուրդը նոր քահանայ ձեռնադրել տալու կարևորութիւնը չտեսնեն, և ստորագրեալ տեղեկագրով կրօնա. կան յողովոյ խնդիր չընեն, ձեռնադ. րութեան հրաման չտրուիր : Յօդ . 33 . կրօնական յողովը կ'ընտ. րէ կոստանդնուպօլսոյ Եկեղեցեաց քարոզիչ վարդապետներն ու աւագե. րէցները, և Պատրիարքը կ'անուանէ զանոնք : Յօդ . 34 . կրօնական յողովոյ

մէջ ամեն տեսակ ընտրութիւն գաղտնի քուէարկութեամբ կ'ըլլայ : Յօդ . 35 . կրօնական յողովը կա. նոնագիր մը պէտք է շինէ Եկեղեցա. կանաց ներկայ վիճակին բարելաւու. իգթիզա իթտիկի Հալտէ Տէրի Սաա. տէթ գուրպինտէ վագը սանճագլար. տա մուգիմ՝ Մարխասալարը ճէլպ վէ տավէթ իլէ՝ Մէճլիսի Ումումիի Րուհանի թէշքիլ իտէր . վէ պու Մէճլիս տախի մէս'էլէի մէգքիուրէ. նին Հալլինի տաիրէ՛ի իգթիտարը խա. ըիճինտէ աստտ իթտիկի Հալտէ՝ պիր մումզա մագպաթա իլէ Ումումի կա. թուղիկոս թարաֆընա միւրաճաաթ օլընուր : Օն-գընճը մատտէ . Մէճլիսի Րու. Հանիւին հէր նէվ՝ մագպաթալարը տախմա ազաի մէճլիսին էքսէրիսինին իմզասը իլէ մումզա օլաճագ տըր : Օն-գ պիրինճի մատտէ . կէրէք Տէրի Սաատէթ վէ կէրէք տաշրալարտա՝ ըա. Հիպլիք վիրիլմէսի իչուն իգթիզա ի. տէն ըուխսաթ՝ Մէճլիսի մէգքիուր թարաֆընտան իթա օլընուր, վէ փա. փաս մատտէսինէ Տէրի Սաատէթ ի. չուն իսէ քէզալիք Մէճլիսի մէգքիուր. տէն վէ տաշրալարտա գանդը մահալլ իչուն իսէ օլ մահալլին ըուհանի մէճ. լիսի թարաֆընտան ըուխսաթ վիրի. լուր : Օն-գ իքինճի մատտէ . Պիր Քիլիսա ճէմ'իյէթի իլէ փափասլարը միւճէտ. տէտէն փափաս թայինինէ լուզում՝ կէօրիւպ տէ՝ Մէճլիսի Րուհանիտէն պիր գըրթ'ա մումզա մագպաթա իլէ իսթիտ'ա իթմէտիքճէ՝ օլ պապտէ ըուխսաթ վիրիլմէզ : Օն-գ ի-չի-նճի մատտէ . Տէրի Սա. ատէթ Քիլիսալէրինին վաիզլէրիլէ պաշ փափասլարը Մէճլիսի Րուհանի. նին գարարը իւզէրինէ՝ Պատրիգ թա. ըաֆընտան թային օլընուր : Օն-գ տէօրտի-նճի մատտէ . Մէճլիսի Րուհանիտէ հէր կիւնա ինթիխապ խու. սուսը ըէյի խաֆի իլէ իճրա օլընուր : Օն-գ պէշինճի մատտէ . Էհլի Քի. լիսանըն խըտէմաթը մէզհէպիյէլէրի. նին մէճնանէն իֆա օլընապիլմէսի ի.

...[the vicars], and if need be, also inviting the Prelates of the surrounding provinces. If the Ecumenical [General Religious] Assembly likewise judges the matter beyond its competence, it shall then apply to the Universal Catholicos by a signed report. Art. 30. All manner of reports of the Religious Assembly shall always be signed by the majority of the members. Art. 31. The authorization required for the ordination of a *Vardapet* [celibate priest], whether in Constantinople or in the provinces, shall be given by the National Religious Assembly. As for the ordination of a Priest [*Kahanay*, married priest], it shall be given by the same Religious Assembly if it be in Constantinople, and by the local Religious Assembly if it be in the provinces. Art. 32. Unless the Priests and the Parish Council of a Church see the necessity of having a new priest ordained, and make application to the Religious Assembly by a signed report, the authorization for ordination shall not be granted. Art. 33. The Religious Assembly elects the preacher *vardapets* and the senior priests [*avager■ts*] of the Churches of Constantinople, and the Patriarch appoints them. Art. 34. In the Religious Assembly, every kind of election shall take place by secret ballot. Art. 35. The Religious Assembly must draft a regulation for the amelioration of the present condition of the Clergy...

EAP180-1-3-96_017R.jpg

NOTE

- 27 -

NOTE: - 27 -

TEXT

թեան և ապագային անդորրութեա. նը համար, որպէս զի իրենց հո. գեւորական պաշտօնները կարենան ձրի կատարել:

Art. 36. The Political Assembly consists of twenty laymen conversant with National affairs and the laws of the Empire [State]. Art. 37. The members of the Political Assembly are elected in the National General Assembly by secret ballot and by an absolute majority of votes; and upon the submission of the report by the Patriarch to the Sublime Porte, they are confirmed by Imperial decree. Art. 38. The Political Assembly is dissolved in its entirety once every two years at the end of April, and is renewed at the beginning of May. The

members of this Assembly may be re-elected after the lapse of two years. And although they are not eligible for re-election to the Political Assembly for the first two years, they may nonetheless be employed in any other national office. Art. 39. If one of the members of the Political Assembly is absent three times in succession without giving notice of a valid reason in writing, a letter shall be written to him by the chairman of the said Assembly inquiring as to the reason for his absence. If no answer is received, he shall be informed by a second written notice that if he does not attend the following session as well, he shall be deemed to have resigned; and if he is again absent... [text breaks off into Armeno-Turkish] ...a regulation shall be drafted by the Spiritual Assembly (*Meclis-i Ruhanî*) concerning the reform of their present state and the securing of their future condition.

HEAD

Ե . ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

E. CIVIL ASSEMBLY

TEXT

Յօդ . 36 . Քաղաքական ժողովը կը բաղկանայ Ազգային գործոց և Տէ . բուրժան օրինաց տեղեակ քսան աշ . խարհականներէ :

Յօդ . 37 . Քաղաքական ժողո . վոյ անդամները գաղտնի քուէարկու . թեամբ և քուէից բացարձակ առա . լելութեամբ Ազգային Ընդհանուր ժողովոյ մէջ կ'ընտրուին , և տեղեկա . գիրը Պատրիարքի կողմէն Բարձրա . գոյն Դրան մատուցուելով՝ կայսերա . կան հրամանաւ կը հաստատուին : Յօդ . 38 .

Քաղաքական ժողովը երկու տարին անգամ մը ապրիլի վեր . ջը ամբողջ կը լուծուի , և մայիսի սկիզբը կը նորոգուի : Այս ժողովոյ անդամները երկու տարի անցնելէն ետքը նորէն կրնան ընտրուիլ : Եւ թէպէտ առջի երկու տարին Քաղաքական ժողովոյ համար վերընտրելի չ'են , բայց ուրիշ որ և է ազգային պաշտօնի մէջ կրնան գոր . ծածուիլ : Յօդ . 39 . Եթէ Քաղաքական ժո . ղովոյ անդամներէն մէկը , առանց բա . նաւոր պատճառ իմացունելու

գրով, երեք անգամ իրարու վրայ ներկայ չը. գտնուի, նոյն ժողովոյ ատենապետի կողմէն անոր նամակ գրուելով՝ չ'գա. լուն պատճառը կը հարցուի : Եթէ պատասխան չ'առնուի, երկրորդ գը. րութեամբ իմաց կը տրուի իրեն որ՝ եթէ յաջորդ նիստին ալ ներկայ չ'գըտ. նուի, իբրև հրաժարեալ պիտի հա. մարուի . և եթէ դարձեալ չ'ներկա. չուն՝ ահվալը հազըրէլէրինին ըստհը իլէ ահվալը մուսթագալէլէլէրինին թէմինինէ տաիր Մէճլիսի Ռուհանի թարաֆընտան պիր գըթ'ա նիզամնա. մէ թանգիմ գըլընաճագ տըր :

Art. 36. The Civil Assembly shall consist of twenty laymen conversant with National affairs and the laws of the State [or Empire]. Art. 37. The members of the Civil Assembly shall be elected in the National General Assembly by secret ballot and by an absolute majority of votes; and upon the submission of the report by the Patriarch to the Sublime Porte, they shall be confirmed by imperial decree. Art. 38. The Civil Assembly shall be completely dissolved once every two years at the end of April, and renewed at the beginning of May. The members of this Assembly may be re-elected after two years have elapsed. And although they are not eligible for re-election to the Civil Assembly during the preceding [first] two years, they may nevertheless be employed in any other national office. Art. 39. If one of the members of the Civil Assembly, without giving notice of a valid reason in writing, fails to attend three consecutive times, a letter shall be written to him by the chairman of the said Assembly inquiring into the reason for his absence. If no answer is received, he shall be notified by a second communication that if he is not present at the subsequent session as well, he shall be considered as having resigned; and if he again fails to appear... [the text breaks off into Armeno-Turkish:] ...for the improvement of their present condition and the securing of their future condition, a set of regulations shall be drawn up by the Spiritual Council [Meclis-i Ruhani].

HEAD

ՄԷՃԼԻՍԻ ՃԻՍՄԱՆԻՅԷ ՏԱ՛ԻՐ ՏԻՐ

E. POLITICAL ASSEMBLY

Օնո-գ ականնը մատտէ . Մէճլիսի Ճիսմանի ավամտէն օլարագ մէսալի. հի միլլիյէ վէ նիզամաթը Տէվլէթի Ա- լիյէյէ վագըֆ եիկիրմի գէվաթտէն միւրէքքէյա տիր : Օնո-գ եպինճի մատտէ . Մէճլիսի Ճիսմանինին ա'գասը րէյի խաֆի վէ էքսէրիյէթի մուրազաի արա իլէ Միլլէթ Մէճլիսի Ումումիսինտէ պիլ ինթիխապ' մագպաթասը Պատրիզ թարաֆընտան Պասլը Ալիյէ թագտիմ օլընարագ , պա իրատէ'ի Սէնիյէ' նասպ վէ թային օլընուրլար : Օնո-գ սէքիզինճի մատտէ . Հէր իքի սէնէտէ պիր քէրրէ' ա'գա'ի մէրգումէ. նին ճիսմէսի շէհրի նիսանըն դայէթին. տէ տաղըլուպ , շէհրի մայիս իպթիտա. սընտա թէնտիտ օլընուրլար : Ա'գա'ի մէրգումէ իքի սէնէ սօնրա' թէքրար ինթիխապ օլընապիլուր . վէ ինֆիսալ իթտիկի իլք իքի սէնէտէ' Մէճլիսի մէզ. քիուր ա'գալըղընա ինթիխապ օլընա. մայուպ , ամմա սաիր հէր կիւնա խըտ. մէթտէ իսթիխտամ օլընապիլուրլէր : Օնո-գ տօգո-զընըն մատտէ . Մէճլի. սի մէզքիուր ա'գասընտան պիրի թահ. րիրէն պիր սէպէպի քեաֆի պէյան իրմէքսիզին' պիրպիրինի միւթէ'ագի. պէն իւշ քէրրէ մէճլիսէ կէլմէտիկի հալտէ , սէպէպի սիւ'ալ օլընմագ իւզ. րէ' մէճլիսի մէզքիուր գալէմի գապի. թի թարաֆընտան մէքթուպ եագը. լուպ, ճէվապ ալընմատըղը թագտիր. տէ' էնիսէն մէքթուպ թահրիրիյէ , մէճլիսի աթիտէ հագըր պուլընմագ իսէ' քէնտուսինէ իսթի'ֆա իթմիշ

Article Sixteenth. The Civil Council [Meclis-i Cismânî] is composed of twenty persons from among the laity who are conversant with national affairs and the regulations of the Sublime State. Article Seventeenth. The members of the Civil Council, being elected in the General National Assembly by secret ballot and by an absolute majority of votes, and their official record of election [mazbata] being presented by the Patriarch to the Sublime Porte, are appointed and confirmed by Imperial Decree [irâde-i seniyye]. Article Eighteenth. Once

every two years, all of the said members shall disband at the end of the month of April and be renewed at the beginning of the month of May. The said members may be re-elected after two years; they cannot be elected to membership in the said Council during the first two years of their retirement, but they may be employed in all other manners of service. Article Nineteenth. In the event that one of the members of the said Council, without setting forth a sufficient reason in writing, fails to attend the Council three consecutive times, a letter shall be written by the secretarial office of the said Council to inquire into the reason; and in the event that no reply is received, upon a second letter being written, if he is not present at the following council [session], he [shall be regarded as] having resigned...

EAP180-1-3-96_018L.jpg

NOTE

= 28 =

NOTE: = 28 =

TEXT

յանայ, հրաժարականը տուած պիտի սեպուի : Յօդ . 40 . Երբ Քաղաքական ժո. դովոյ հրաժարական տուող կամ ու. րիշ պատճառաւ պակսող անդամոց թիւը երեքի հասնի, անոնց տեղ ու. րիշ անդամներ կ'ընտրուին Ընդհա. նուր ժողովով: Բայց մինչև որ այս ընտրութիւնն ըլլայ , Քաղաքական ժողովոյ մէջ բոլոր անդամոց մեծա. գոյն մասը կը բնտրուի : Յօդ . 41 . Քաղաքական ժողո. վոյ պաշտօնն է ազգային քաղաքական գործոց ընդհանուր տեսչութիւնը : Իւր պարտաւորութիւնքն են ազ. գին բարեկարգութեան և յառաջա. դիմութեան մտադրութիւն և փոյթ ունենալ , իր տեսչութեան տակ գտնուող խորհրդոց կողմէն մատուց. ուած ազգօգուտ առաջարկութիւն. ները ուշադրութեամբ քննել, և ա. նոնց կարևորութիւնը յայտնուելէն ետքը՝ հաստատել կամ գործադ. րութեան արգելքները բառնալու ջանք ընել: Յօդ . 42 . Քաղաքական ժողովը իրեն եկած գործերը որ խորհրդոյ վե. րաբերեալ ըլլան՝

քննուելու համար այն խորհրդոյն կը յանձնէ . և մինչև որ անոր կարծիքը չ'առնու' չ'կրնար գործադրութեան ձեռնարկել : Եւ թէպէտ կրնայ իրաւացի պատճառ. ներով հերքել մէկ խորհրդոյ ըրած ո. ըոշումը, Բայց ինքնին ուրիշ տնօրի. նութիւն չ'կրնար ընել նոյն նիւթին վրայ . և կը պարտաւորի դարձեալ նոյն խորհրդոյն յանձնել գործը : Քաղաքական ժողովը չը կրնար նաև փոխել կամ լուծել ազգային խոր. կիպի նազար օլընաճաղը պիլտիրիլուպ, եինէ կէլմէտիկի թագտիրտէ՝ իսթի. ֆա իթմիշ ատտ օլընուր : Գըրգընը մատտէ : Մէճլիսի Ճիս. մանի ա՛զասընտան իսթիֆա վուգու՛. ինէ վէ եախօտ սաիր պիր սէպէպէ մէպնի՛ մէֆգուտ օլանլարըն ատէտի իւշէ պալիղ օլտըգտա , պունլարըն ե. ըինէ Մէճլիսի Ումումիտէ ախէրլէրի ա՛զա ինթիսապ օլընուր . վէ պու ին. թիսապ վուգու՛ պուլընճայա տէկին՝ Մէճլիսի մէգթիուրտէ թէքմիլէն ա՛զա՛ի մէճլիսին էքսէրիյէթի արանըլուր : Գըրգ պիրինճի մատտէ . Մէճլիսի Ճիսմանինին մէ՛մուրիյէթի՛ Միլլէթին ումուրը ճիսմանիյէսինէ նէզարէթ իթ. մէքտէն իպարէթ տիր : վ է վէզա՛իֆի Միլլէթին ըսլահը ահվալիյէ իլէրու. լէմէսինէ իհթիմամ վէ տիգգաթ ի. տուպ, զիյրի նէզարէթինտէ պուլը. նան գօմիսիօնլար թարաֆընտան քէն. տուսինէ իրաւ օլընուպ, միլլէթճէ մէնֆաա՛թը մուճիպ օլաճագ օլան թասավվուրաթը՝ քէմալի տըրգգաթլէ մութալա՛ա վէ թահգիգ իլէ , լու. գումը թէպէյյին իթտիկի հալտէ՝ թաստիգ իթմէք, վէ եախուտ ֆի՛լէ չըգարըլմասընա մանի՛ օլաճագ մէհա. զիյրինին տէֆ՛ինէ չալըշմագ խուսուս. լարընտան իպարէթ տիր : Գըրգ իթինճի մատտէ . Մէճլիսի մէգ. քիուր՝ քէնտուսինէ վարիտ օլան մէ. սալիհի միւզաքէրէ օլընմագ իւզրէ ա՛իտ օլտըղը գօմիսիօնա իհալէ իտուպ, անըն ըյ՛յինի թահսիլ իթմէտիքճէ՝ իճրաաթա

թէշէպալիս իտէմէգ, վէ գօմիսիօնլարըն գարարընը էսպապը
սահրհէլէ մէանի ճէրհ իտէպիլուր իսէ տէ , քէնտուկիկինտէն
օլարագ պիր պաշկանա թէտպիր իրթիխագ վէ իճրա իտէմէյուս
, քէյֆիլէթի եհնէ օլ գօմիսիօնա հավալէ իրմէկէ մէճպուր տըր : վ
է գօմիսիօնլարտան պիրինի իշպու Նիզամնամէ էսասը ահ.

...[if he does not] appear, he shall be deemed to have submitted his resignation.

****Article 40.**** When the number of members of the Civil Assembly who have resigned or are missing for any other reason reaches three, other members shall be elected in their stead by the General Assembly. But until this election takes place, a majority of all the members shall be required in the Civil Assembly. ****Article 41.**** The office of the Civil Assembly consists of the general superintendence of the civil affairs of the Nation. Its duties are to give attention and care to the good order and progress of the Nation, to examine with close attention the beneficial proposals submitted by the councils placed under its superintendence, and after their importance is established, to approve [them] or to make efforts to remove the obstacles to their execution. ****Article 42.**** The Civil Assembly shall refer the matters that come before it to the council to which they pertain, in order to be examined; and until it obtains its opinion, it may not undertake execution. And although it may, on valid grounds, reject a decision made by a council, yet of itself it cannot make another disposition upon the same subject; and it is obliged to refer the matter back to the same council. The Civil Assembly likewise cannot alter or dissolve [the national councils]...

EAP180-1-3-96_018R.jpg

NOTE

= 29 =

NOTE: = 29 =

TEXT

Հուրդներէն մէկը, քանի որ չը տես_ նէ զայն Սահմանադրութեան
հիմնա_ կան սկզբանց հակառակ ընթացքի մէջ : Բայց երբ
տեսնէ անոնց մէկը այսպիսի ընթացքի մէջ, առաջին ան_
գամին՝ բացատրութիւն կ'ուզէ նոյն Խորհրդոյ ատենապետէն ,

երկրորդ անգամին՝ անոր գրով ազդարարու_ թիւններ ընելով, 'ի կանոնապահու_ թիւն կը հրաւիրէ . իսկ երրորդին՝ անդամները կը փոխէ . միայն թէ այս մասին ունեցած պատճառները պիտի բացատրէ Բնդհանուր Ժողովոյ ներկա_ յացնելու երկամեայ տեղեկագրին մէջ: Յօդ . 43 . Քաղաքական Ժողովը երբ իրեն եկած քաղաքական գործե_ թէն կարևոր խնդրոյ մը լուծումը իր ձեռնհասութենէն վեր դատէ , Բնդ_ հանուր Ժողովոյն կը դիմէ :

Art. 44. Four Councils—for Educational, Economic, and Judicial affairs, and for the inspection of Monasteries—and three Boards of Trustees with administrative functions shall be established by the Political Assembly. The members of these Councils and Boards of Trustees shall serve in office for two years, on [the] condition that half of them be renewed at the beginning of each year. The president of the Judicial Council is the Vicar of the Patriarch of K. Polis [Constantinople].

HEAD

Զ . ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՅ ԿՈՂՄԷՆ ԿԱԶՄՈՒԱԾ ԱԶԳԱՅԻՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴՔ ԵՒ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆՔ

1. EDUCATIONAL COUNCIL

TEXT

Յօդ. 44 . Ուսումնական, Տնտե_ սական և Դատաստանական գոր_ ծոց և վանօրէից տեսչո-նեան համար չորս Խորհուրդ . և մատակարարո-նեան պաշտօնով՝ երեք Հոգաբարձութիւն պիտի հաստատուի Քաղաքական Ժո_ ղովոյ կողմէն : Այս Խորհրդոց և Հո_ գաբարձութեանց անդամները երկու տարի պաշտօն կը վարեն . այն պայմա_ նաւ՝ որ ամեն տարեգլուխ կիսով չափ նորոգուին : Դատաստանական Խորհրդոյ նա_ խագահը Կ . Պօլսոյ Պատրիարքի փո_ խանորդն է :

Art. 44. Four Councils—for Educational, Economic, and Judicial affairs, and for the inspection of Monasteries—and three Boards of Trustees with administrative functions shall be established by the Political Assembly. The

members of these Councils and Boards of Trustees shall serve in office for two years, on [the] condition that half of them be renewed at the beginning of each year. The president of the Judicial Council is the Vicar of the Patriarch of K. Polis [Constantinople].

HEAD

1 . ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ON THE COMMISSIONS AND DIRECTORS CONSTITUTED BY THE CIVIL COUNCIL

TEXT

Յօդ. 45 . Ուսումնական խորհուրդ_ քեամընա մուղայիր պիր հարեքէթտէ կէօրմէտիքճէ՝ թէպտիլ վէ թաղեիր իտէմէզ: վէ պիրինին պէօյլէ պիր հարեքէթինի միւշահէտէ իթտիքտէ, իլք տէֆ'ասընտա՝ վուգու'ի հալ մէզ_ քիուր գօմիսիօն ռէ'իսինտէն իսթիզա, վէ իքինճի տէֆ'ասընտա՝ թահրիռէն իճրայի իխթարաթ իլէ օլ գօմիսիօնը մուհաֆազա'ի նիզամէ տավէթ, վէ իչինճի տէֆ'ասընտա՝ ա'զասընը թէպտիլ իտուպ . անճագ պու պապ_ տէ օլան սէպէպլէրինի Մէճլիսի Ու_ մումիյէ սէնէթէյն իփթամընտա իպ_ ռազ իտէճէկի մազպաթատա պէյան վէ թաստիզ իտէր : Գըրզ ի-չի-նճի մատտէ . Մէճլիսի մէզքիուր՝ ումուրը ճիսմանիյէտէն օ_ լարազ քէնտուսինէ վարիտ օլան պիր մէս'էլէ'ի մուհիմմէնին հալլինի տա'ի_ ռէ'ի իգթիտարը իսարիճինտէ ատտ ի_ տէր իսէ , օլ հալտէ Մէճլիսի Ումու_ միյէ միւրաճա'աթ իտէր :

Forty-fifth Article. Public Instruction [Ma'arif]

HEAD

ՄԷՃԼԻՍԻ ՃԻՍՄԱՆԻ ԹԱՐԱՖԸՆՏԱՆ ԹԷՇԹԻԼ ՕԼԸՆԱՆ
ԳՕՄԻՍԻՕՆԼԱՐ ԻԼԷ ՄԻԻՏԻՐԼԷՐ ՀԱԳԳԸՆՏԱ ՏԸՐ

[ON] THE COMMISSIONS FORMED BY THE CIVIL COUNCIL AND
THE DIRECTORS

TEXT

Գրրգ տէօրտի-նճի մատտէ . Մա'արիֆ վէ թէ'սիսաթը խայրիյէ , վէ մուհա_քէմաթ, վէ մանասթըրլար մէսալիհի_նէ պագմագ իւզրէ' տէօրթ գօմիսի_օն իլէ տիկէր իւշ իտարէ գօմիսիօնը Մէճլիսի Ճիսմանի թարաֆընտան ին_թիխապ օլընուպ , իշպու գօմիսիօն ա'զասը հէր սէնէ պաշընտա' նըսֆի_յէթ իւզրէ' թէպտիլ վէ թէնտիտ օլընմագ իւզրէ իքի սէնէ խըտմէթ իտէրլէր : Մուհաքէմէ գօմիսիօնը ըէ'իսի' Պատրիզ վէքիլի օլուր :

Article forty-four: Four commissions—to oversee the affairs of education, charitable institutions, judicial matters, and monasteries—along with three other administrative commissions, shall be elected by the Civil Council; and the members of these commissions shall serve for two years, to be altered and renewed by half at the beginning of each year. The president of the Judicial Commission shall be the Patriarchal Vicar.

HEAD

ՄԱ'ԱՐԻՖ ԳՕՄԻՍԻՕՆԸ ՊԷՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

CONCERNING THE COMMISSION OF PUBLIC INSTRUCTION

TEXT

Գրրգ պէշիճի մատտէ . Մա'արիֆ

Art. 45. Educational Council [... unless it observes conduct] contrary to the provisions [thereof], it cannot change or alter [the members]; and upon observing such conduct by one [of them], the first time, an explanation of the state of affairs [shall be] requested from the president of the said commission; and the second time, by issuing a written warning, it shall summon that commission to the preservation of good order; and the third time, it shall replace its members. However, it shall explain and confirm its reasons regarding this matter in the report which it shall present to the General Assembly [Meclis-i Umûmî] at the expiration of the two-year term. Article Forty-Three: If the said Council deems the settlement of an important matter pertaining to temporal affairs that has been referred to it to be beyond the sphere of its authority, it shall in that case have recourse to the General Assembly [Meclis-i Umûmî].

NOTE

- 30 -

- 30 -

TEXT

դը եօթն ուսումնական աշխարհա. կաններէ կը բաղկանայ :
 Ուսումնական խորհրդոյն պաշտօ. նըն է՝ Հայոց (զգին
 դաստիարակու. թեան և կրթութեան ընդհանուր տեսչութիւնը :
 Իր պարտաւորութի. քըն են (զգային վարժարանաց բա.
 րեկարգութեանը հսկել, թէ՛ մանչ և թէ՛ աղջիկ տղայոց
 դաստիարակու. թեանը հոգ տանելու նպատակաւ
 Հաստատուած Բնկերութիւններուն խրախոյս տալ և ձեռննտու
 ըլլալ, դպրատանց դաստիարակներուն կա. ցութիւնը
 լաւցունելու և ապագայն անդորրելու խնամ՝ տանել . (զգին մէջ
 յաջողակ և քաջահմուտ դասա. տուներ հասցունելու , և դպրոցա.
 կան դասագիրքեր պատրաստելու ջանք և փոյթ ունենալ:
 Ուսումնական խորհուրդը (զգա. յին վարժարանաց մէջ
 ուսմունքնին լրացունող աշակերտաց վկայական կուտայ .
 ուսմանց դասագիրքերը կ'ո. բողէ, և տարեկան քննութիւնները
 կը. կատարէ : Իսկ կրօնական ուսմանց Համար կրօնական
 ժողովին կը դիմէ , վասն զի այս ժողովը կ'որոշէ կրօնական
 գիտու. թեանց դասագիրքերը և դասատու. ները, քննութիւնները
 կ'ընէ և վկա. յականը կուտայ :

...consists of seven learned laymen. The duty of the Educational Council is the
 general superintendence of the upbringing and education of the Armenian
 Nation. Its obligations are: to oversee the good order of the National schools;
 to encourage and assist the Societies established for the purpose of caring for
 the upbringing of both boys and girls; to take care to improve the condition of
 the teachers of schools and to secure their future; [and] to endeavor and take
 care to raise capable and proficient teachers within the Nation, and to prepare

school textbooks. The Educational Council grants certificates to pupils who complete their studies in the National schools, determines the study textbooks, and conducts the annual examinations. But for religious studies, it applies to the Religious Assembly, for that Assembly determines the textbooks and teachers of religious knowledge, conducts the examinations, and grants the certificate.

HEAD

2 . ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

2. ECONOMIC COUNCIL

TEXT

Յօդ . 46 . Տնտեսական խորհուրդը կը բաղկանայ եօթն տնտեսագէտ աշ. խարհականներէ , զորս Քաղաքական Ժողովը կ'ընտրէ քուէից առաւելու. թեամբ : Տնտեսական խորհրդոյն պաշտօնն է՝ Կ . Պօլսոյ մէջ գտնուած (զգային գօմիսիօնը՝ ավամտէն վէ էրպապը մաարիֆտէն օլարագ , եօտի ազատէն միւրէքքէպ օլուպ, վազիֆէսի՝ | ըմէ. նի միլլէթինին թալիմ՝ վէ թէրպիյէ. սինէ նէզարէթ, վէ միլլէթ մէքթէպ. լէրինին պիր սուրէթի մունթագամէ. տէ պուլընմասընա տիգգաթ, վէ էր. քէք վէ գըզ չօճուզլարընըն թալիմ՝ վէ թէրպիյէսի գըմնընտա՝ թէշէքքիլ իտէն շիրքէթլէրէ իճրայի թէշվիգաթ վէ մուավէնէթ, վէ մէքթէպ Ըօճա. լարընըն րօլահը արվալինէ վէ թէմի. նի Ըալի միսթագպէլլէրի իլէ էհլ վէ էրպապ Ըօճալար եթիշտիրիլմէսինէ , վէ մէքեաթիպի մէգքիուրէյէ մախ. սուս՝ տէրս քիթապլարը թէտարիք օ. լընմասընա իգտամ՝ վէ դայրէթ իթ. մէք խուսուպարընտան իպարէթ տիր : 1 է պու մէքթէպլէրտէ թահսիլի ֆունուն իտէնլէրէ շահատէթնամէ իթասը վէ տէրս քիթապլարընըն թա. յինի վէ իմթիհանը սէնէվիլէրի խու. սուպարը մէգքիուր գօմիսիօն մարի. ֆէթի իլէ իճրա օլընուր : Ֆագաթ թալիմի մէզհէպ իտէն. լէրին Մէճլիսի րուհանիտէն

շահա. տէթնամէ ալմալարը , վէ մէզհէպ քի. թապլարը իլէ մու'ալլիմլէրի հագգըն. տա' մէնլիսի մէզքիուրէ միւրաճաաթ օլընմասը իզթիզա իտէր : 1 է թալի. մի մէզհէպ իմթիհանը տախի' Մէնլի. սի բուհանի մարիֆէթիլլէ իճրա գը. լընուր :

Art. 46. The Economic Council shall consist of seven secular [members] skilled in economic affairs, whom the Political Assembly shall elect by a majority of votes. The duty of the Economic Council is [to supervise the National ...] [... the Educational] Commission, being [composed] of secular [persons] and men of learning, consists of seven members; its duty consists of the following particulars: supervising the instruction and education of the Armenian nation; ensuring that the national schools are maintained in an orderly manner; extending encouragement and assistance to societies formed for the education and upbringing of male and female children; and demonstrating diligence and zeal in ameliorating the condition and securing the future of schoolteachers, in training competent and qualified teachers, and in procuring textbooks designated for the aforementioned schools. Moreover, the granting of certificates to those pursuing the study of sciences in these schools, the determination of textbooks, and matters pertaining to annual examinations shall be carried out through the said Commission. However, it is necessary that those who give religious instruction obtain a certificate from the Spiritual Assembly, and that recourse be had to the said Assembly regarding religious books and teachers. The examination in religious instruction shall likewise be conducted through the Spiritual Assembly.

HEAD

ԹԷ՛ՄԻՍԱԹ ԳՕՄԻՍԻՕՆԸ ՊԷՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

[Concerning] the Commission on Establishments.

TEXT

Գըզ ալընճը մատտէ . Թէսիսաթ գօմիսիօնը՝ ավամտէն վէ էրպապը վու. գուֆտէն օլուպ, Մէնլիսի Ճիսմանի. տէ էքսէրիլլէթի արա իլէ ինթիխապ օ. լընմագ իւզրէ՝ էօտի ազատէն միւրէք. քէպ տիր : Գօմիսիօնը մէզքիուրըն վազիֆէի մէմուրիլլէթի Տէրի Սաատէթտէ վա.

Article 46. The Economic Council shall consist of seven secular [lay] economists, whom the Political Assembly elects by a majority of votes. The duty of the Economic Council is [to supervise] the National [institutions/establishments] situated in K. Polis [Constantinople]... ..the [Educational] Commission, being composed of seven members from among the laity and the educated, its duty consists of the following matters: supervising the education and instruction of the Armenian nation; ensuring that the national schools are maintained in an orderly manner; extending encouragement and assistance to societies formed for the instruction and upbringing of boys and girls; reforming the condition of school teachers, securing their future welfare, and training qualified and capable teachers; and exerting diligence and effort in the procurement of textbooks designated for the aforementioned schools. And the conferring of certificates to those who pursue the study of sciences in these schools, the designation of textbooks, and the matters of annual examinations shall be carried out by means of the said Commission. However, it is required that those who give religious instruction obtain a certificate from the Spiritual Assembly [Meclis-i Ruhani], and that recourse be made to the said Assembly concerning religious books and their teachers. And the examination in religious instruction shall likewise be conducted through the agency of the Spiritual Assembly.

EAP180-1-3-96_019R.jpg

NOTE

- 31 -

- 31 -

TEXT

բոլոր Հաստատութեանց և անոնց կալուածներուն մատակարարութեան ընդհանուր տեսչութիւնը : Իր պարտաւորութիւնն է՝ նոյն Հաստատու. թեանց բարեկարգութեանը անխոնջ Հըսկել և Հոգ տանիլ: Տնտեսական խորհուրդը պէտք է Հոգ տանի որ ամեն ազգային կալ. ուած օրինաւոր կալուածագիր ունէ. նայ : Թէ՛ Կ . Պօլսոյ և թէ՛ գաւառ. ներու մէջ գտնուած ազգային ան. շարժ ստացուածոց կալուածագրէ. բուն

օրինակները՝ Տնտեսական խոր. Հըրդոյ ձեռօք ժողովուելով՝
Պատրի. արքարանի դիւանատան մէջ պիտի պահուին :
ազգային որ և է կալուածոյ գը. նումն ու վաճառումը չ'կրնար
տեղի ունենալ, առանց Տնտեսական խոր. Հըրդոյ գիտութեան ,
Քաղաքական ժողովոյ Հաճութեան և Պատրիարքի կընքով
Հաստատութեան : Այս տրամադրութեանց ուժովը
Եկեղեցիներու փոխեվեզիո-նի-ն ըս. ուած Բանը վերցուած է
Հայոց ազ. գին Համար : Կ . Պօլսոյ և շրջակայից մէջ՝ ազ. գային
որ և է շինութեանց կամ՝ վե. լանորոգութեանց չ'կրնար ձեռնար.
կուիլ, առանց գիտութեան Տնտեսա. կան խորհրդոյ, և
Հաճութեան Քա. դաքական ժողովոյ : Տնտեսական խորհուրդը՝
ազգային Ելնմտից , կտակաց և Հիւանդանոցի
Հոգաբարձութիւններուն նաև Թա. դական խորհուրդներուն
մատակարա. րութեանը վրայ Հսկողութիւն պիտի ընէ . և ասոնց
ամեն մէկէն որոշեալ ժամանակներ Համար պահանջելով ,
Քաղաքական ժողովոյն պիտի Հաղոր. դէ : Տնտեսական
խորհուրդը տարե. գլխէն երկու ամիս առաջ՝ յետա գայ տարւոյ
մէջ ըլլալիք Հասոյթն ու գը՝ քեաֆֆէ'ի թէսիսաթը Միլլիյէ , վէ
պունլարըն ագարաթը իտարէսինէ ումումէն նէզարէթ իթմէթ, վէ
թէ. սիսաթը մէզքիուրէնին թանգիմ՝ վէ թերթիպինէ տիգգաթ վէ
իգտամ՝ էյ. լէմէթ խուսուսլարընտան իպարէթ տիր: Գօմիսիօնը
մէզքիուր պիլճիւմլէ էմլաքի միլլիյէ սէնէտաթընըն մէվ. ճուտ
օլմասընա տիգգաթ իտէճէթ, վէ Միլլէթին կերէթ Տերի Սաատէթ.
տէ վէ կերէթ տաշրալարտա քեաին քեաֆֆէ'ի էմվալը դայրը
մէնգուլէ. սինին սէնէտաթը սուրէթլէրի պու. գօմիսիօն
մարիֆէթիլլէ թօփլանըլա. լազ Պատրիգիսանէ գալէմինտէ հըֆզ
օլընաճագ տըր : Վէ պու գօմիսիօնըն մարիֆէթի վէ Մէճլիսի
Ճիսմանինին մուվաֆա. գաթը իլէ Պատրիգին պիթթէմհիր

թաստիգի օլմատրզգնա էմլաքի միլլի. յենին պէյ' ու ֆիւրուխթի
ճաիզ օ. լամայաճազ տըր : Խուսուսաթը մէշրունէ իզթիզա.
սընճա թէվլիյէթ ուսուլի էրմէնի միլլէթինճէ միւնֆէսիխ տիր : Պու
գօմիսիօնըն մարիֆէթի վէ Մէճլիսի Ճիսմանինին ռիզասը օլմա.
տրզճա Տէրի Սաատէթ վէ Հավալի. սինտէ պիր կիւնա ինշաաթ
վէ թա. միրաթ իճրա օլընամազ : Գօմիսիօնը մէզքիուր
մուՀասէպէ վէ վասիյէթ վէ խասթախանէ միւ. տիրլէրիյլէ Քիլիսա
ճէմ 'իյէթլէրինին իտարէսի Հազգընտա իճրայի նէզա. ռէթ
իտէճէթ . վէ պունլարըն Հէրպի. ռինտէն էվգաթը մուայ յենտէ
Հիսապ իսթէյէրէթ , Մէճլիսի Ճիսմանիյէ թէպլիզ իտէճէթ տիր :
Գօմիսիօնը մէզքիուր սէնէ պա. շընտան իքի ալ մուզատտէմ'
սէնէ'ի աթիյէ վարիտաթ վէ մէսարիֆինի

[...the general supervision of all national establishments and the administration of their real estates. Its obligation is to maintain unremitting vigilance and care over the good order of the said establishments. The Economic Council must take care that every national estate possess a lawful title-deed. Copies of the title-deeds of the national immovable properties, found both in K. Polis [Constantinople] and in the provinces, shall be collected through the Economic Council and preserved in the chancery of the Patriarchate. The purchase or sale of any national real estate whatsoever cannot take place without the knowledge of the Economic Council, the assent of the Political Assembly, and the confirmation under seal of the Patriarch. By virtue of these provisions, the practice called *pokh-evezio-ni-n* [Armeno-Turkish: *tevliyet*, hereditary trusteeship] of the churches is abolished for the Armenian nation. In K. Polis and its environs, no national construction or repair whatsoever may be undertaken without the knowledge of the Economic Council and the assent of the Political Assembly. The Economic Council shall exercise supervision over the administrations of the National Trusteeships of Finance, of Wills, and of the Hospital, as well as over the Parish Councils; and, requiring accounts from each of them at appointed times, it shall communicate [the same] to the Political Assembly. Two months before the beginning of the year, the Economic Council [shall prepare the estimate of] the revenues and

[expenditures to occur in the ensuing year...]

EAP180-1-3-96_020L.jpg

NOTE

32

NOTE: 32

TEXT

ծախքը Ելնմտից Հոգաբարձութե. նէն ստուգելով, հաշուեկշիռը պի. տի պատրաստէ և Քաղաքական Ժո. դովոյն ներկայացունէ :

Art. 48. The monasteries being the proper property of the Nation, the right of general inspection and examination of the revenues and expenditures of their administration belongs to the Nation. Wherefore, it is necessary that every

HEAD

3 . ԴԱՏԱՍՏԱՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

4. COUNCIL OF MONASTERIES

TEXT

Յօդ . 47 . Դատաստանական Խոր. հուրդը կը բաղկանայ ութ իրաւա. գէտ, և ամուսնացեալ և քառասուն տարին լրացուցած անձերէ , որոց չոր. սը եկեղեցական և չորսը աշխարհա. կան պիտի ըլլան : Դատաստանական Խորհրդոյ նա. խագահը Պատրիարքի փոխանորդն է . և անդամներուն բոլորն ալ Խառն Ժողովոյ կողմէն կ'ընտրուին՝ քուէից առաւելութեամբ : Դատաստանական Խորհրդոյ պաշ. տօնն է՝ ընտանեկան վէճերը լու. ծել. և Բ . Դրան կողմէն Պատրի. արքարան յանձնուած դատերը՝ յանձ. նարարութեան համեմատ քննել և որոշել: Երբ պատահի այնպիսի դատ մը զոր Դատաստանական Խորհուրդը իր ձեռնհասութենէն վեր դատէ , ըստ պահանջման խնդրոյն կամ՝ կրօ. նական կամ՝ Քաղաքական և կամ՝ Խառն Ժողովոյն յանձնուելուն հար. կատրութիւնը կը ցուցնէ : Եթէ Դատաստանական Խորհրդ. դոյ մէջ որոշուած դատի մը դէմ

բողո. քէ դատապարտեալը, խնդիրը վերըս. տին կը քննուի յիշեալ ժողովներէն մէկուն մէջ՝ որուն որ կը վերաբերի :

[It] shall, upon verification with the accounting directors and by drawing up a balance sheet, present [it] to the Civil Council [Meclis-i Cismanî].

HEAD

4 . ՎԱՆՕՐԷԻՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

4. COUNCIL ON MONASTERIES

TEXT

Յօդ . 48 . վ անքերն ըզգին սեպ. հական ստացուածքն ըլլալով, ըզգին կը վերաբերի անոնց մատակարարու. թեան հասութից ու ծախսոց ընդ. հանուր տեսչութեան և քննութեան իրաւունքը : Բստ որում՝ հարկաւոր է որ ամեն

Art. 47. The Judicial Council consists of eight persons who are learned in law, married, and having completed forty years of age, four of whom shall be ecclesiastics and four laymen. The president of the Judicial Council is the Vicar of the Patriarch; and all its members are elected by the Mixed Assembly by a plurality of votes. The function of the Judicial Council is to resolve family disputes, and to examine and decide, in accordance with the referral, those cases transmitted to the Patriarchate by the Sublime Porte. When a case occurs which the Judicial Council deems [to be] beyond its competence, it shall indicate the necessity of referring it, according to the nature of the matter, either to the Religious [Assembly], or to the Civil [Assembly], or to the Mixed Assembly. If the convicted party appeals against a judgment decided in the Judicial Council, the matter shall be re-examined in one of the aforementioned Assemblies to which it pertains.

TEXT

Մուհասէպէ միատիրութիւնտէն թակ. գիգ , վէ պիր գըրթ'ա մովագէնէ տէֆ. թերի թանգիմիյլէ Մէճլիսի Ճիսմանիյէ իպրազ էյլէյէճէք տիր :

[He] shall verify [the accounts] with the accounting directors, and by drawing up a budgetary balance-sheet, shall present [it] to the Civil Assembly.

HEAD

ՄՈՒՀԱՔԷՄԷ ԳՕՄԻՍԻՕՆԸ ՊԷՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ ON THE JUDICIAL COMMISSION

TEXT

Գըրգ եօտինճի մատտէ . Մուհաքէմէ գօմիսիօնը ազասը, տէօրթ նէֆէրի էհլի քիլիսատէն վէ տէօրտի ավամ՝ տէն օլմագ վէ Պատրիգ վէքիլինին թահրը ըիյասէթինտէ պուլընմագ իւզրէ , գըրգ եաշընը թէքմիլ իրմիշ վէ միւթէէհհիլ սէքիգ նէֆէր էջ. պապը վուգուֆտէն միւրէքքէպ օ. լուպ, պունլարըն ճիւմլէսի Մէճլիսի մուխթէլիթ թարաֆընտան էքսէրի. յէթի արա իլէ ինթիխապ օլընուր : Պու գօմիսիօն ֆամիլիաճա գու. հուրէ կէլէն մինազա՛աթը թէսվիյէ, վէ Պապը ըլիտէն Պատրիգիսանէյէ հավալէ օլընան տավալարը հավալէ իւ. գէրինէ ըու՛յէթ էյլէր . վէ քէստիրէ. մէտիկի տավալարը՝ մէվատտը ըու. հանիյէտէն իսէ՝ Մէճլիսի Բուհանիյէ վէ մէվատտը տինէէվիյէտէն իսէ՝ Մէճլիսի Ճիսմանիյէ , վէ իքի թարա. ֆա տախի թաալլիզի վար իսէ՝ Մէճ. լիսի Մուխթէլիթէ հավալէսինի կէօս. թէրիր : վ է մէգքիուր գօմիսիօնտա ըու. յէթ օլընան պիր տավա՝ մահքիու. մուն ալէյհին իսթիտ՛ասը իւզէրինէ՝ պու մէճլիսլէրտէն պիրինտէ իսթի. նաֆ օլընուր :

Article Forty-Eight: Monasteries, being reckoned among the special property of the Nation, their administration, as well as the supervision, auditing, and verification of their revenues and expenditures, pertain to the rights of the Nation. Each monastery՝s own procedure...

HEAD

ՄԱՆԱՍԹԸՐԼԱՐ ԳՕՄԻՍԻՕՆԸ ՊԷՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ [Concerning] the Commission on Monasteries.

TEXT

Գրըգ սէքիզինճի մատտէ . Մանասթըր. լար՝ Միլլէթին էմվալը մախսուսէսին. տէն մա՛տուտ օլուպ, պունլարըն ի. տարէսի, վէ վարիտաթ վէ մասարի. ֆաթընըն նէզարէթի իլէ րու՛յէթ վէ թահգիզի հուգուգը Միլլէթէ աիտ տիր : Հէր մանասթըրըն՝ քէնտի ու.

Article Forty-Eight. Monasteries are reckoned among the special properties of the Nation, and their administration, as well as the supervision, auditing, and examination of their revenues and expenditures, pertain to the rights of the Nation. Every monastery [has] its own...

EAP180-1-3-96_020R.jpg

NOTE

= 33 =

NOTE: = 33 =

TEXT

վանք իրեն համար յատուկ կանոններ ունենայ, կեդրոնական վարչութեան Կրօնական և Քաղաքական Ժողով ները խառն ժողով կազմելով, իւրա քանչիւր վանքի Միաբանութեան, նաև վանօրէից խորհուրդին կարծիքն առնելէ ետքը, պէտք եղած կանոն նադրութիւնը կը պատրաստեն, և Ազգային Ընդհանուր Ժողովոյ հաս տատել կուտան : Սոյն կանոնագրութեանց հիմնա կան սկզբունքն են : Ա . Իւրաքանչիւր վանքի մասնա տը մատակարարութիւնը իր Միա բանութեան կը վերաբերի : Իսկ ամէ նուն վրայ ընդհանուր տեսչութիւն ընելու իրաւունքը կեդրոնական վար չութեան կը վերաբերի, որ կը գոր ծադրէ վանօրէից խորհրդին ձեռօք : Բ . Իւրաքանչիւր վանքի վանա հայրը իր Միաբանութեան կողմէն կ'ընտրուի, և կեդրոնական վարչու թեան խառն ժողովոյ հաւանու թեամբը Պատրիարքի ձեռօք կը հաս տատուի : վանահայր ըլլալու անձը պէտք է որ երեսունուհինգ տարին լրացու ցած, և Օսմանեան Տէրութեան հը

պատակ վարդապետներէն ըլլայ : Գ . Բոլոր վանքերը Ազգին բարոյ ական զարգացմանը ծառայելու պար տաւոր են . ուստի ամէն մէկը իր կարողութեան չափով՝ ունենալու է Ընծայարան, Թանգարան, Տպարան, Հիւանդանոց, և ասոնց պէս ուրիշ ազգօգուտ հաստատութիւններ : վանօրէից խորհուրդը կը բաղկա նայ եօթն անձերէ, զոր Քաղաքական սուլի մախսուսէ օլմագ լազըմ կելտի կինտէն, Բուհանի վէ Ճիսմանի Մէն լիսլէրինին ինթիմաիլլէ թէշէքքիլ իտէն Մէնլիսի Սուխթէլիթ՝ հէր պիր մանասըրըն ճէմասըրըն իլէ մանասըրըն լար Գօմիսիօնընըն էֆքէարընըն պաս էթթահսիլ՝ իճնայ իտէն թալիմասըն թէրթիպ իտէր, վէ Մէնլիսի Ումու միյէ թաստիգ իթտիրիր : Թալիմասըն մէզքիուրէնին ու սու լի էսասիյէսի պէր վէճհի աթի պէյան օլընուր : Էվվէլա՝ հէր պիր մանասըրընըն ի տարէի մախսուսէսի՝ օլ մանասըրըն ճէմասըրընա աիտ օլուպ, պիլճիմլէ մանասըրըլարա ումումէն նէզարէթ իթմէք հագգը՝ մանասըրըլար Գօմի սիօնը մարիֆէթիլլէ իճրա օլընմագ իւզրէ՝ Պատրիգխանէ Մէնլիսլէրինէ րաճի՝ տիր : Սանիա՝ հէր պիր մանասըրըն րէի սի՝ օլ մանասըրընըն ճէմասըն թա րաֆընտան ինթիխապ օլընուպ, Պատ րիգխանէ Մէնլիսլէրինին պիրլէշմէսի իլէ թէշէքքիլ իտէն Մէնլիսի Սուխ թէլիթին մուվաֆագաթը իլէ Պատ րիգ թարաֆընտան թաստիգ օլընուր : Բէիսի մումաիլէյհին թէպաաի Տէվ լէթի Ալիյէտէն օլարագ՝ օթուգ պէշ էաշընըն թէքմիլ իթմիշ րուհպանտէն օլմասը լազըմ տըր : Սալիսա՝ պիլճիմլէ մանասըրըլար Միլլէթին թէրվիճի մէնաֆիի մանէ վիյէսինէ չալըշմաղա մէնպուր օլաճագ լարընտան, հէր պիրի՝ տէրէճէի գուտ րէթինէ կէօրէ՝ փափաս մէքթէպի վէ քիւթիւպխանէ , վէ թապ'խանէ , վէ հասթախանէ միսիլլու՝ միլլէթճէ մէն ֆաաթը մուճիպ օլաճագ թէսիսաթըն շամիլ օլաճագ տըր : Մանասըրըլար

Գումիսիօնը՝ Մէնլի սի Ճիսմանիտէ Էքսէրիյէթի արա իլէ

[...that each] monastery shall have special regulations for itself, the Religious and Political Assemblies of the Central Administration, forming a Mixed Assembly, after having taken the opinion of the Congregation of each monastery, as well as [that of] the Monasteries Council, shall prepare the necessary regulations and have them ratified by the National General Assembly. The fundamental principles of the said regulations are: A. The special administration of each monastery belongs to its [own] Congregation. But the right of exercising general supervision over all belongs to the Central Administration, which executes it through the Monasteries Council. B. The Abbot of each monastery is elected by his Congregation and, with the approval of the Mixed Assembly of the Central Administration, is confirmed by the Patriarch. The person who is to be Abbot must have completed thirty-five years of age and be among the *vardapets* [who are] subjects of the Ottoman Empire. C. All monasteries are obliged to serve the moral development of the Nation; hence, each one, according to the measure of its capacity, is to possess a Seminary, a Library-Museum, a Printing House, a Hospital, and other such nation-benefiting institutions. The Monasteries Council is composed of seven persons, whom the Political [Assembly chooses by a majority of votes...]

NOTE

5

NOTE: 5

EAP180-1-3-96_021L.jpg

NOTE

= 34 =

NOTE: = 34 =

TEXT

Ժողովը կ'ընտրէ քուէից առաւելու թեամբ : Վանօրէից
Խորհուրդին պաշտօնն ու պարտաւորութիւնն է՝ իւրաքանչ իւր
Վանքի Կանոնաց գործադրութեւ հսկել և վերատեսչութիւն ընել.
Ե կամուտներն ու հասոյթները ստուգել և ծախքերը քննել ու
կանոնաւորել: Վանօրէից խորհուրդը կ'ընտրէ Վանականներուն

մէջէն իւրաքանչիւր Վանքի մատակարարութեան պաշտօ նին համար պէտք եղած անձինքը : Ասոնք՝ Վանահօր նախագահութեամբ՝ և իրենց Վանքին յատկացեալ կանոննէրուն համաձայն Վանքը տնտեսելով, որոշեալ ժամանակներ՝ հաշուեհամար կ'ուտան Վանօրէից Խորհուրդին :

The Assembly electeth [them] by a plurality of votes. The office and duty of the Council of Monasteries is to supervise and inspect the execution of the Canons of each Monastery, to verify the revenues and proceeds, and to examine and regularize the expenditures. The Council of Monasteries electeth from among the Monastics the persons necessary for the office of administration of each Monastery. These [persons], administering the Monastery under the presidency of the Abbot and in accordance with the canons specific to their Monastery, shall render an account to the Council of Monasteries at appointed times.

HEAD

5 . ԵԼԵԻՍՏԻՑ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

CONCERNING THE COMMISSION FOR THE ADMINISTRATION OF ACCOUNTS

TEXT

Յօդ . 49 . Ելեմտից Հոգաբար ձութիւնը կը բաղկանայ եօթն հաշուագէտ անձինքէ . զոր Քաղաքական Ժողովը կ'ընտրէ քուէից առաւելու թեամբ : Ելեմտից Հոգաբարձութեան պաշտօնն է Ազգային Կեդրոնական Սըն տուկին տնտեսութիւնն ու համարալ կալութիւնը : Այս Սնտուկին մուտքն են՝ Ազգային Ընդհանուր տուրք, Կոստան դնուալօլտոյ Պատրիարքական Դիւանատան հասոյթք, և առանց մասնաւոր տեղ մը որոշելու Ազգին անուանը եղած կտակ կամ նուէր : Ելքն են՝ Պատրիարքարանի և Դիւանատան սո վորական ծախք, Կեդրոնական Վարչութեան ձեռքը եղած Ազգային հաստատութեանց և կարօտեալ թաինթիխապ օլընմազ իւզրէ՝ եաի նէ ֆէրտէն միւրէքքէպ տիր :

Գօմիսիօնը մէզքիօրըն վազիֆէի խըտմէթի՝ հէր պիր մանասթըրընի զամասթընըն իճրտի ահքեամընա տիզ գաթ վէ նէզարէթ իթմէք իւզրէ՝ վարիտաթ վէ հասըլաթընը թահգիզ իլէ մասարիֆի վազըասընը ըույէթ վէ թանզիմ էյլէմէք խուսուսընտան իպարէթ տիր : Գօմիսիօնը մէզքիօր հէր պիր մանասթըրընը իտարէի մախսուսէսի խըտմէթինի իֆա իթմէք իւզրէ իզ թիզա իտէն էշխասը օլ մանասթըր ճէմասթըր իշինտէն ինթիխապ իտէր : Վէ էշխասը մէրգումէ մանասթըրը ըէխսինին թահթըր ըիյասէթինտէ օլարագ՝ մանասթըրլարընը թալիմաթը մախսուսէյէ թաթալիզան իտարէ իլէ, էվզաթը մուայյէնէտէ գօմիսիօնը մէզքիօրէ հիսապ վիրիւլէր :

Article Forty-Nine. The Directors of Accounting, being persons of competence, shall consist of seven individuals, and they shall be elected in the Civil Assembly [Meclis-i Cismani] by a majority of votes. Their service is to manage the National Treasury [Millet Sand■■■■] and to inspect its accounts. The revenue of this treasury [consists of] the general contribution [iane-i umumiye], the proceeds of the Istanbul Patriarchate chancery, and bequests and gifts made in the name of the Nation without a specific place of expenditure being designated; and its expenditure likewise [consists of] the ordinary expenses of the Patriarchate and of the Patriarchate chancery, and of the national establishments under the administration of the Patriarchate...

HEAD

ՄՈՒՀԱՍԷՊԷ ԻՏԱՐԷՍԻ ԳՕՄԻՍԻՕՆԸՆԱ ՏԱԻՐ ՏԻՐ

5. BOARD OF REVENUES AND EXPENDITURES [FINANCE]

TEXT

Գըրգ տօգո-զընճը մատտէ . Մուհա սէպէ միւտիւլէրի էրպապը վուզուֆ տէն օլարագ՝ էաի քիշիտէն իպարէթ օլուպ, Մէճլիսի Ճիսմանիտէ՝ էքսէ ըիյէթի արա իլէ ինթիխապ օլընուր լար : Պունլարըն խըտմէթի՝ Միլլէթ Սան տըղընը իտարէ վէ մուհասէպաթընը ըույէթ իթմէք տիր : Իշպու սանտըղընը իրատը՝

Իսկ նախ քան թե Սթանպոլ Պատրիարքիսան նշանակվի
հասրըլաթը, վե մահալլի սարֆը թախսիս օլընմայարագ՝ Միլ լեթ
նամընա վուգու պուլան վասի լեթ վե հիապատեն . վե մասրաֆը
տախի՝ Պատրիարքիսանն իլե Պատրիարքիսանն գալեմինին
մասարիֆի ատիլե սի, վե Պատրիարքիսաննինն զիյրի իտա
րէսինտե պուլընան թէսիսաթը միլ

Art. 49. The Board of Financial Affairs consists of seven persons skilled in accounting, whom the Political Assembly elects by a majority of votes. The duty of the Board of Financial Affairs is the administration and accounting of the National Central Treasury. The revenues of this Treasury are: the General National tax, the revenues of the Patriarchal Chancellery of Kostandnupolits [Constantinople], and bequests or donations made in the name of the Nation without specifying a particular place. The expenditures are: the regular expenses of the Patriarchate and the Chancellery, [and subsidies granted to] the National institutions and indigent par[ishes] under the care of the Central Administration... [...to be] elected, it is composed of seven individuals. The duty of the said Commission consists of giving attention to and supervising the execution of the provisions of the regulations of each monastery, investigating its revenues and proceeds, and inspecting and regulating its actual expenditures. The said Commission shall elect from within the congregation of that monastery the necessary persons to perform the duty of the special administration of each monastery. And the aforementioned persons, under the presidency of the superior of the monastery, while administering their monasteries in accordance with special instructions, shall render an account to the said Commission at specified times.

EAP180-1-3-96_021R.jpg

NOTE

= 35 =

= 35 =

TEXT

ղերու տրուելիք նպաստ, և զանա. զան ուրիշ պատահական
ծախք : Ելնմոյց Հոգաբարձութիւնը կը Հաւաքէ ամեն այս

Հասոյթները . և իր ձեռօք կ'ըլլան յիշեալ ծախքերը . միշտ Տնտեսական խորհուրդին գիտու. թեամբը և Քաղաքական ժողովոյ Հա. ւանութեամբը : Ելմտից Հոգաբարձութիւնը պարտաւոր է իր տնտեսութեան յանձնուած (զգային Սնտուկին Հա. շիր Տօմարակալութեան կանոնաւ կարգադրել, և որոշեալ ժամանակներ Հաշուեցուցակ ներկայացնել Տնտե. սական խորհուրդին, որ ստուգելով և վաւերացունելով կը հաղորդէ Քա. դաքական ժողովոյն :

Art. 50. The Board of Trustees for Testaments shall consist of seven persons, of whom three [shall be] ecclesiastics and four laymen, elected by the Mixed Assembly by a plurality of votes. The office of the Board of Trustees for Testaments is the administration of national testaments. Its obligation is to supervise the execution of testaments in a lawful manner and in conformity with the purpose and intention of the testator. The special regulation required for the Board of Trustees for Testaments shall be prepared by the Mixed Assembly [with the consultation of] the Board of Trustees for Testaments and the Economic Council... [...in its total]ity, and consisteth of the aid to be granted unto the needy Church congregations, together with other miscellaneous expenses that may occur. The aforesaid Directors, through the agency of the Commission of Establishments and with the approval of the Civil Council (*Meclis-i Cismani*), shall collect all the aforementioned revenues and settle the aforementioned expenses; and, keeping the accounts of the National Treasury (*Millet Sand■■■■*)—the administration whereof is entrusted unto them—according to the new method, they shall present a copy of its ledger at the appointed times unto the Commission of Establishments. After this ledger hath been inspected and approved in the said Commission, it shall be presented unto the Civil Council.

HEAD

6 . ԿՏԱԿԱՑ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

6. BOARD OF TRUSTEES FOR WILLS

TEXT

Յօդ . 50 . կտակաց Հոգաբար. ձութիւնը կը բաղկանայ եօթն անձին. քէ, որոց երեքը եկեղեցական և չոր. սը աշխարհական՝ խառն ժողովով կ'ընտրուին քուէից առաւելութեամբ: կտակաց Հոգաբարձութեան պաշ. տօնն է՝ ազգային կտակաց տնօրէնու. թիւնը : Իր պարտաւորութիւնն է՝ կտակաց օրինաւոր կերպիւ և կտա. կարարին նպատակին և դիտաւորու. թեանը Համեմատ գործադրութեա. նը հսկել: կտակաց Հոգաբարձութեան Հա. մար պէտք եղած մասնաւոր կանո. նադրութիւնը՝ խառն ժողովը պիտի պատրաստէ կտակաց Հոգաբարձու. թեան և Տնտեսական խորհուրդին լիյէյէ վէ միւհրաճ օլան Քիլիսա ճէ. մաաթլարընա ի՞թա օլընաճագ ի՛անէ իլէ սա՛իր վուգու՝ պուլաճագ մասա. ռիֆի միւթէֆերիգատէն իպարէթ տիր : Միւտիրանի մէրգումէ՝ թէ՛սի. սաթ Գօմիսիօնընըն մա՛րիֆէթի վէ Մէճլիսի Ճիսմանիին մուլաֆագաթը իլէ՝ քեաֆֆէի վարիտաթը մէզքիու. ռէյի թահսիլ, վէ մասարիֆի մէզ. քիուրէյի թէսվիյէ իտէր . վէ իտա. ռէսի քէնտուլէրինէ մուհալվէլ օլան Միլլէթ Սանտըղընըն մուհասէպէսի. նի ուսուլի ճէտիտէ իւզրէ թուրա. ռագ՝ պիր գըրթ՛ա տէֆթէրինի եվ. գաթը մու՛այլէնէտէ թէ՛սիսաթ Գօ. միսիօնընա իպրագ էյլէրլէր : Իշպու տէֆթէր՝ Գօմիսիօնը մէզքիուրտէ պիլ մու՛այլէնէ թաստիգ օլընտըգտան սօնրա՝ Մէճլիսի Ճիսմանիյէ իպրագ օլընուր :

Art. 50. The Board of Trustees of Wills consists of seven persons, three of whom [shall be] ecclesiastics and four laymen, elected by the Mixed Assembly by a majority of votes. The office of the Board of Trustees of Wills is the administration of national testaments. Its obligation is to supervise the execution of wills in a lawful manner and in accordance with the purpose and intention of the testator. The Mixed Assembly shall prepare the special regulations required for the Board of Trustees of Wills [in conjunction with] the Board of Trustees of Wills and the Economic Council... ..and consists of the subsidies to be granted to needy church congregations, together with other

miscellaneous expenses that may arise. The said directors, through the agency of the Establishment Commission and with the approval of the Civil Council, shall collect all the aforementioned revenues and settle the aforementioned expenses; and, keeping the accounts of the National Chest—the administration of which is entrusted to them—according to modern methods, they shall present a copy of its ledger at designated times to the Establishment Commission. After this ledger has been examined and verified in the said Commission, it shall be submitted to the Civil Council.

HEAD

ՎԱՍԻՅԷԹ ԻՏԱՐԷՍԻ ԳՕՄԻՍԻՕՆԸՆԱ ՏԱ՛ԻՐ ՏԻՐ

CONCERNING THE COMMISSION FOR THE ADMINISTRATION OF TESTAMENTS.

TEXT

Էլլինճի մատտէ . վ ասիյէթ միատիր. լէրի՛ իւչի Էհլի քիլիսատէն վէ տէօր. տի ավամտէն օլմագ իւզրէ՛ եօտի քի. շիտէն միւրէքքէպ օլուպ, պունլարըն ճիւմլէսի էքսէրիյէթի արա իլէ Մէճ. լիսի Մուխթէլիթտէ ինթիսապ օ. լընուր : Միատիրանը մէրգումէնին վազի. ֆէի խըտմէթլէրի՛ Միլլէթէ վազը՝ օլան վասիյէթլէրի իտարէ վէ ահքեա. մը միւնտէրիճէլէրինին սուրէթի մէշ. ռու՛էտէ վէ մուվասսինին նիյյէթ վէ թասմիմաթընա մութապըզ վէճհլէ՛ իճրայէ գօնըլմասընա տիգգաթ իթ. մէք խուսուպարընտան իպարէթ տիր : վ ասիյէթ իտարէսինէ տա՛իր իգ. թիգա իտէն թա՛լիմաթը մախսուսէ՛ Միատիրանը մէրգումէնին վէ թէ՛սի. սաթ Գօմիսիօնընըն ըյէ՛լի թահսիլ օ. լընարագ՝ Մէճլիսի Մուխթէլիթ թա.

Article 50. The Directors of Wills [Vasiyet Müdirleri] shall be composed of seven persons, three being of the clergy and four of the laity, all of whom shall be elected by a majority of votes in the Mixed Council [Meclis-i Muhtelit]. The official duty of the aforesaid directors consists of administering the bequests made to the Nation [Millet], and ensuring that the terms contained therein are executed in a lawful manner and in conformity with the intention and purpose

of the testator. The special instructions required concerning the administration of wills, having obtained the opinion of the aforesaid directors and of the Commission of Establishments [Te'sisât Komisyonu], [shall be determined] by the Mixed Council...

EAP180-1-3-96_022L.jpg

NOTE

= 36 =

NOTE: = 36 =

TEXT

կարծիքն առնելով . և Ռնդհանուր ժողովը պիտի հաստատէ :
կտակաց Հոգաբարձութիւնը ո. ըռշեալ ժամանակներ իր
պաշտօնին վերաբերեալ հաշիւները պիտի ներ. կայացունէ
Տնտեսական խորհուրդին , որ ստուգելով և վաւերացունելով
պիտի հաղորդէ Քաղաքական ժո. ղովոյն :

taking [their] opinion; and the General Assembly shall confirm [it]. The Trusteeship of Wills shall submit the accounts concerning its office at appointed times to the Economic Council, which, upon verifying and validating [them], shall communicate [them] to the Political Assembly.

HEAD

7 . ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

[IT] PERTAINS TO THE COMMISSION FOR THE ADMINISTRATION OF THE HOSPITAL

TEXT

Յօդ . 51 . Հիւանդանոցի Հոգա. բարձութիւնը կը բաղկանայ ինն
ան. ձինքէ , զոր Քաղաքական ժողովը կ'ընտրէ քուէից
առաւելութեամբ : Ասոնց երկուքը վկայեալ բժիշկ պիտի ըլլան :
Հիւանդանոցի Հոգաբարձու. թեան պաշտօնն է՝ Ազգային
Հիւան. դանոցը և անոր սեպհական կալուած. ներն ու
եկամութները տնտեսել, և անոնց հասոյթովն ու Ազգային
Սնտու. կին նպաստիւր մատակարարել զայն : Այս

Հաստատութիւնը չորս շրջա. նակի բաժնուելով, մէկը՝ աղքատիկ հի. ւանդները դարմանելու, երկրորդը՝ ծեր և անկար աղքատները պատսպարելու, երրորդը՝ խելագարները խնամելու, և չորրորդը՝ որբ և անտէրունջ տղաքը դաստիարակելու պիտի յատկանան : Այս շէնքին կարգադրութիւնն ու տնտեսութիւնը բժշկական և ա. ռողջապահիկ կանոնաց համեմատ պի. տի տնօրինուին : Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը այս հաստատութեան տնտեսութեան մասին՝ Տնտեսական խորհուրդին, և դաստիարակութեան մասին՝ Ուսում՝ նական, խորհուրդին պատասխանա. տու է. և սոյն խորհրդոց որոշեալ

Art. 51. The Board of Trustees of the Hospital shall be composed of nine persons, whom the Political Assembly elects by a plurality of votes. Two of these must be certified physicians. The duty of the Board of Trustees of the Hospital is to manage the National Hospital, its proprietary estates, and its revenues, and to provide for it with their proceeds and with the subvention of the National Treasury. This Institution being divided into four sections, one [section] shall be designated for treating the indigent sick, the second for sheltering the aged and disabled poor, the third for caring for the insane, and the fourth for educating orphan and destitute children. The ordering and management of this establishment shall be directed in accordance with medical and sanitary regulations. The Board of Trustees of the Hospital is accountable to the Economic Council regarding the management of this institution, and to the Educational Council regarding [its] education; and [under the direction] determined by these councils...

TEXT

րաֆընտան թերթիպ վէ Մէճլիսի Ու. մումիտէ թաստիգ օլընաճագ տըր : Միւտիրանը մէրգումէ՝ քէնտու իըտմէթլէրինէ տաիր օլան մուհասէ. պաթըն պիր գըրթա տէֆթերինի էվ. գաթը մու'այլէնէտէ թէսիսաթ Գօ. միսիօնընա իպրազ իտէրլէր, վէ իշպու տէֆթեր Գօմիսիօնը մէգքիուր թա. րաֆընտան պիլմու'այ

յէնէ թաստիգ օլընտըգտան սօնրա՝ Ճիսմանի Մէճ. լիսինէ
իպրազ գըլընուր :

taking [their] opinion; and the General Assembly shall confirm [it]. The Trusteeship of Wills shall submit the accounts concerning its office at appointed times to the Economic Council, which, upon verifying and validating [them], shall communicate [them] to the Political Assembly.

HEAD

ՀԱՍԹԱԽԱՆԷ ԻՏԱՐԷՍԻ ԳՕՄԻՍԻՕՆԸՆԱ ՏԱ՛ԻՐ ՏԻՐ

CONCERNING THE COMMISSION FOR THE ADMINISTRATION OF
THE HOSPITAL

TEXT

Էլլի պիրինճի մատտէ . Հասթախանէ Միտիրլէրի՝ իքիսի
թապապէթ րու՝. ուսընը հավիլ աթըպպատէն օլմազ իւզրէ՝
սօգուզ քիշիտէն միւրէքքէպ օլուպ , էքսէրիյէթի արա իլէ Մէճլի.
սի Ճիսմանիտէ ինթիխապ օլընուրլար : Միտիրանի
մէրգումէնին վազի. ֆէսի՝ կէրէք Միլլէթ Հասթախանէ. սինէ վէ
կէրէք անըն ազարաթ վէ վա. րիտաթը մախսուսէսինէ նէզարէթ
ի. տուպ , պունլարըն հասըլլաթը վէ Միլ. լէթ Սանտըղընըն
ի՛անէսի իլէ Հասթա. խանէի մէզքիուրը իտարէ իթմէք տիր :
Իշպու Հասթախանէ՝ տէօրթ տա. իրէյէ թագսիմ օլընուպ , պիրի՝
ֆու. գարատէն օլան հասթալլարա , վէ տի. կէրի՝ իխթիյար վէ
անէզմանտէ ֆու. գարայա , վէ իւշինճիսի՝ մէճանիին , վէ
տէօրտիւնճիսի՝ թա՛լիմ վէ թէր. պիյէյի էյթամէ թախսիս
օլընաճազ , վէ պու էպնիյէնին՝ ուսուլի թըպպիյէ վէ սըհհիյէյէ
թաթպիզան ինշա , վէ իտարէսինէ ի՛թինա գըլընաճազ տըր :
Միտիրանը մէրգումէ՝ Հասթա. խանէի մէզքիուրըն իտարէսի
խու. սուսընտա՝ թէսիսաթ Գօմիսիօնը թա. րաֆընտան , վէ
թա՛լիմ ու թէրպիյէ մատտէսինճէ՝ Մա՛արիֆ Գօմիսիօնը
թարաֆընտան մէս՛ուլ օլուպ , մու՛ա. մէլաթը վազը՛ասընը իշպու

Գումիսիօն.

Article Fifty-One. The Directors of the Hospital shall be composed of nine persons, two of whom shall be physicians possessing a medical diploma [rû'us], and they shall be elected by a majority of votes in the Meclis-i Cismani [Civil Council]. The duty of the said Directors is to supervise both the Nation's Hospital and its particular real estate and revenues, and to administer the said Hospital with the proceeds thereof and the subsidy of the National Treasury [Millet Sand■■■■]. This Hospital shall be divided into four sections: one shall be allocated to the sick from among the poor, the other to the elderly and destitute poor, the third to the insane, and the fourth to the instruction and education of orphans; and care shall be taken in the construction and management of these buildings in conformity with medical and hygienic principles. The said Directors shall be accountable to the Commission of Establishments [Tesisat Komisyonu] concerning the administration of the said Hospital, and to the Commission of Education [Maarif Komisyonu] regarding the matter of instruction and education, and [shall report] their actual proceedings [to] these Commissions...

EAP180-1-3-96_022R.jpg

NOTE

= 37 =

NOTE: = 37 =

TEXT

Ժամանակներ Համար պիտի տայ իր գործողութեանց վրայ :

Art. 52. The Parish Councils shall consist, according to the locality, of five to twelve members. The function of the Parish Council is the administration of the national affairs of the parish people, the trusteeship of the Church and School, the care of the poor, and the examination and peaceful settlement of disputes arising among [fellow] nationals. Its duties are: to take care of the splendor of the parish Church; to endeavor to establish schools in the parish for the education of both girls and boys; and to provide assistance to the needy families of the parish. Art. 53. Every parish shall have one Treasury under the administration of the Parish Council. The revenues of this Treasury are: the parish tax paid by the people of the parish, the income from the estates of the

Church and School, the revenues of the Church, donations made by testament or other means, etc. The expenditures are: the expenses of the parish Church and Schools, and the aid to be given to the poor. Every Parish Council shall keep, in a regular manner, a register of the births, marriages, and deaths occurring in its parish in a special Ledger. Art. 54. [The Parish Councils shall present...] *lara evkat-■ muayyenede irae ederler* [Armeno-Turkish fragment: ...they shall present to them at appointed times].

HEAD

Է . ԹԱՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴՔ

ON THE DECLARATION OF CHURCH COUNCILS

TEXT

Յօդ . 52 . Թաղական խորհուրդ- ները կը բաղկանան ըստ տեղւոյն՝ Հին. գէն մինչև տասներկու անդամներէ : Թաղական խորհուրդին պաշտօնն է՝ թաղին ժողովրդեան ազգային գործոց մատակարարութիւնը . Եկեղեցւոյ և Դպրատան Հոգաբարձութիւնը . աղքատաց խնամակալութիւնը, և ազգայնոց մէջ պատահած վէճերուն քնն. նութիւնն ու խաղաղարարութիւնը : Իր պարտաւորութիւնքն են՝ թա. դին Եկեղեցւոյ պայծառութեանը խը. նամ՝ տանել, թաղին մէջ թէ աղջիկ և թէ մանչ տղայոց դաստիարակու. թեան Համար՝ դպրատուններ Հաս. տատելու ջանք ընել. և թաղին կա. րօտեալ ընտանեաց ձեռնտուու. թիւն ընել: Յօդ . 53 . (մէն թաղ մէկ մէկ Սըն. տուկ պիտի ունենայ՝ Թաղական խոր. Հուրդին տնօրէնութեանը տակ : Այս Սնտուկին մուտքն են՝ թա. դին ժողովրդեան կողմէն տրուած թա. դական տուրքը . Եկեղեցւոյ և Դըպ. րատան կալուածոց եկամուտները . Եկեղեցւոյն Հասոյթները . կտակաւ կամ՝ ուրիշ կերպիւ եղած նուէրնէ. րը կայլն : Ելքն են՝ թաղին Եկեղեցւոյն և Դպրատանց ծախքն ու աղքատաց տրուելիք օգնութիւնները : Ամեն Թաղական խորհուրդ իր թաղին մէջ եղած ծննդոց , ամուս. նութեանց և վախճանմանց արձանա. գրութիւնը պիտի ընէ

կանոնաւոր կերպով մասնաւոր Տումարի մը մէջ : Յօդ . 54 .
Թաղական խորհուրդ- լարա էվգաթը մու'այյէնէտէ իրաէ
խտէրլէր :

Art. 52. The Parish Councils shall consist, according to the locality, of five to twelve members. The function of the Parish Council is the administration of the national affairs of the parish people, the trusteeship of the Church and School, the care of the poor, and the examination and peaceful settlement of disputes arising among [fellow] nationals. Its duties are: to take care of the splendor of the parish Church; to endeavor to establish schools in the parish for the education of both girls and boys; and to provide assistance to the needy families of the parish. Art. 53. Every parish shall have one Treasury under the administration of the Parish Council. The revenues of this Treasury are: the parish tax paid by the people of the parish, the income from the estates of the Church and School, the revenues of the Church, donations made by testament or other means, etc. The expenditures are: the expenses of the parish Church and Schools, and the aid to be given to the poor. Every Parish Council shall keep, in a regular manner, a register of the births, marriages, and deaths occurring in its parish in a special Ledger. Art. 54. [The Parish Councils shall present...] *lara evkat-■ muayyenede irae ederler* [Armeno-Turkish fragment: ...they shall present to them at appointed times].

HEAD

ՔԻԼԻՍԱ ԾԷՄԻՅԷԹԼԷՐԻ ՊԷՅԱ- ՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

VII. PARISH COUNCILS

TEXT

Էլլի իքինճի մատտէ . Քիլիսա Ծէ. մ'իյէթլէրի մաՀալլինէ կէօրէ լա
ազալլ պէշ վէ նիՀայէթ օն իքի ազատէն միւրէքքէպ օլուպ,
մէմուրիյէթլէրի' մէնսուպ օլտրզլարը ճէմաաթընըն մէ. սալիՀի
միլլիյէսինի րույէթ , վէ օլ ճէմաաթ Քիլիսա վէ Մէքթէպինի ի.
տարէ իթմէք, վէ ֆուգարասընը գա. յըմագ , վէ ճէմաաթճէ
զուՀուրէ կէլէն միւնագա'աթը թաՀգիգ իլէ' ըսլաՀը գաթիւպէյն
էյլէմէք, վէ օլ ճէմաաթ Քիլիսասընըն թէգէինի իլէ գըզ վէ էրթէք

չօճուգլարա մախսուս մէքթէալէր իՀտասընա սայ վէ իգտամ՝
իթմէք . վէ ճէմաաթը մէգքիուրէնին միւՀթան օլան
Ֆամիլէալարընա իճ. րայի մու՛ավէնէթ էյլէմէք խուսուս.
լարընտան իպարէթ տիր : Էլլի ի-շի-նճի մատտէ . Հէր ճէմա.
աթըն՝ քէնտու Քիլիսա ճէմ՝ իյէթինին թաՀթը նէգարէթինտէ
պուլընմագ իւզրէ՝ պիր Սանտըղը օլուպ, պու սանտըղըն իրատը՝
ճէմաաթճա իթա օլընան ի՛անէի մախսուսէ , վէ Քիլի. սա վէ
Մէքթէպ ագարաթընըն վարի. տաթը, վէ Քիլիսանըն Հասըլաթը,
վէ վասիյէթ թարիզի իլէ վէ Եախուտ սաիր վէճՀլէ վագը՝ օլան
աթայա վէ սաիրէտէն, վէ մասարիֆի՝ մէգքիուր Քիլիսա վէ
Մէքթէալէրին մասարի. ֆիյլէ ֆուգարայա իթա օլընաճագ ի. անէ
ագճէսինտէն իպարէթ տիր : Հէր Քիլիսա ճէմ՝ իյէթի՝ պուլըն.
տըղը ճէմաաթտա թէվէլլիտ վէ վէ. ֆաթ վէ թէՀՀՀիլ իտէն
նուֆուսը սուրէթի մունթազամէտէ պիր գըրթ՝ա տէֆթէրէ գայտ
իտէճէք տիր : Էլլի տէօրտի-նճի մատտէ . Մէգքիուր

Article 52. The Church Councils [Parish Councils] shall be composed of at least five and at most twelve members, according to the locality. Their duties consist of managing the national affairs of the community to which they belong, directing the church and school of that community, looking after its poor, investigating disputes arising within the community so as to effect reconciliation, endeavoring and striving for the embellishment of that community's church and the establishment of schools for boys and girls, and rendering aid to the needy families of the aforesaid community. Article 53. Each community shall have a chest [treasury] under the supervision of its own Church Council. The revenues of this chest shall consist of the special contributions paid by the community, the proceeds from the real estate of the church and school, the church receipts, and gifts and other donations made by way of testament or other means; and its expenditures shall consist of the expenses of the aforesaid church and schools, together with the relief money to be disbursed to the poor. Each Church Council shall duly record in a register the persons born, deceased, and married within its community. Article 54. The

aforesaid

EAP180-1-3-96_023L.jpg

NOTE

= 38 =

NOTE: = 38 =

TEXT

ները՝ իրենց պաշտօնին վերաբերեալ գործոց մէջ Տեսուչ
խորհուրդներուն հետ ուղղակի յարաբերութիւն ունին . այսինքն՝
դպրատանց համար՝ Ուսում՝ նական խորհուրդին հետ .
տնտեսական և դրամական գործոց համար՝ Տնտես. սական
խորհուրդին հետ. դատի վե. րաբերեալ գործոց համար՝
Դատաս. տանական խորհուրդին հետ: Եւ ա. սոնց ամէն մէկին
որոշեալ ժամանակ. ներ համար պիտի տան իւրաքանչիւրին
վերաբերեալ գործոց վրայ : Յօդ . 55 . Իւրաքանչիւր Թաղա. կան
խորհուրդ իր թաղին ժողովըր. դեան կողմէն կ'ընտրուի : Ամեն
ազգային անհատ որ քսան և հինգ տարին լրացուցած է . և ըստ
67* յօդուածոյ Սահմանադրութեան՝ ընտրողութեան իրաւունքէն
դատաս. տանապէս զրկուած չէ, իրաւունք ունի մասնակից ըլլալ
ընտրութեան Թաղական խորհրդոյ անդամոց : Յօդ . 56 .
Թաղական խորհրդոց պարտաւորութիւնն ու ընթացքը
սահմանելու համար պէտք եղած կա. նոնադրութիւնը
կրօնական և Քաղա. քական ժողովներուն ձեռօք պիտի շինուի :
Թաղական խորհրդոց անդամնե. րուն պաշտօնը չորս տարի կը
տևէ . հինգերորդ տարւոյն սկիզբը կը նո. րոգուին , և
անմիջապէս վերընտրե. լի են : Ճեմիյէթլէրին իֆաի խըտմէթլէրի
գըմնընտա՝ տօղըրտան տօղըրլյա գիքր օլընան Գօմիսիօնլար
իլէ միւնասէպէթ. լէրի օլանադընտան , մէքթէպլէր հազ. գընտա՝
Մաարիֆ Գօմիսիօնընա . վէ խտարէճէ մէվատտ հազգընտա՝
Թէ. սիսաթ Գօմիսիօնընա, վէ մէվատտի տաափի հազգընտա՝

Մուհաքէմէ Գօ. միսիօնընա միւրաճաաթ իտէր . վէ մէզքիօր Գօմիսիօնլարըն հէր պիրի. նէ աիտ օլան խուսուսաթը՝ օլ Գօմի. սիօնա էվգաթը մուայյէնէտէ իրաէ էյլէր : Էլլի պէշինճի մատտէ . Ընէր Քիլիսա Ճէմիյէթի մէնսուպ օլտըղը Քիլիսա ճէմաաթը թարաֆընտան ինթիխապ օլընուր : Եիկիրմի պէշ Եաշընը թէքմիլ իթ. միշ օլուպ տա , ալթմըշ Եէտինճի մատ. տէ իզթիզասընճա , մուհաքէմէնէ հազգը ինթիխապտէն մահրում օլ. մայան քեաֆֆէի էֆրատըն Քիլիսա Ճէմիյէթի ինթիխապընտա միւշարէ. քէթէ սալահիյէթի վար տըր : Էլլի ալթընճը մատտէ . Քիլիսա Ճէ. միյէթլէրինին վազաիֆ վէ հարէքեա. թընը թահտիտ վէ թայիս զըմնընտա լազըմ՝ կէլէն թալիմաթ Րուհանի վէ Ճիսմանի Մէճլիսլէրի մարիֆէթիլլէ թանզիմ՝ օլընաճազ տըր : Քիլիսա Ճէմիյէթլէրի ազասը տէօրթ սէնէ իճրայի խըտմէթ իտուպ, պէշինճի սէնէ իպթիտասընտա՝ Եէի. տէն ինթիխապ օլընա պիլմէք իւզըթ թէնտիտ օլընուրլար :

[...The Parish Councils] have direct relations with the Overseeing Councils in matters pertaining to their office; that is to say, with the Educational Council for schools, with the Economic Council for economic and financial affairs, [and] with the Judicial Council for matters pertaining to legal disputes. And they shall submit accounts to each of these at appointed times regarding the matters pertaining to each. Art. 55. Each Parish Council is elected by the people of its parish. Every national who has completed twenty-five years of age, and who, according to Article 67 of the Constitution, has not been judicially deprived of the right of suffrage, is entitled to participate in the election of the members of the Parish Council. Art. 56. The regulations necessary for defining the duties and conduct of the Parish Councils shall be drawn up by the Religious and Civil Assemblies. The term of office of the members of the Parish Councils shall last four years; they shall be renewed at the beginning of the fifth year, and are immediately eligible for reelection.

EAP180-1-3-96_023R.jpg

= 39 =

NOTE: = 39 =

HEAD

**Ը . ԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ԵՒ
ՊԱՐՏԱԽՈՐՈՒԹԻՒՆ**

[Concerning] the Exposition of the Mode of Formation and the Duties of the General Assembly.

TEXT

Յօդ . 57 . Ազգային Ընդհանուր Ժողովը հարիւր քառսուն
Երեսիւ . խաններէ կը բաղկանայ . որոնց՝ Ա . Մէկ եօթներորդ
մասը , այս . ինքն քսանը , Եկեղեցական Երեսիւ . խանք են , զոր
Կոստանդնուպօլսոյ մէջ գտնուող Եկեղեցականք կ'ընտրեն : Բ .
Երկու եօթներորդ մասը , այս . ինքն քառսունը , գաւառներէն գա .
լիք Ազգային Երեսփոխանք են : Գ . Չորս եօթներորդ մասը , այս .
ինքն ութսունը , Կոստանդնուպօլսոյ թաղերէն ընտրուած
Երեսփոխանք են : Յօդ . 58 . Կրօնական և Քաղա . քական
Ժողովոց անդամները Ընդհա . նուր Ժողովին ներկայ կը գտնուին
 . Բայց եթէ Երեսփոխան ընտրուած չ'են՝ Ընդհանուր Ժողովին
մէջ քուէ չ'ունին : Յօդ . 59 . Ընդհանուր Ժողովը նիստ չ'կրնար
ընել՝ մինչև որ անդա . մոց մեծագոյն մասը՝ այսինքն գոնէ եօ .
թանասունումէկ հոգի ներկայ չըլլայ : Յօդ . 60 . Ընդհանուր
Ժողովին պաշտօնն է՝ Պատրիարքը , Կաթողիկո . սը և Ազգին
գլխաւոր պաշտօնատար . ները , և Կրօնական ու Քաղաքական
Ժողովոց անդամները ընտրել . Ազգա . յին Ժողովոց
վարչութեանը հսկո . դութին ընել . սոյն Ժողովներուն վե .
րաբերեալ՝ Բայց իրենց ձեռնհասու . թենէն վեր համարուած
գործերը ո . րոշել և վճռել . և Ազգային Սահմա . նադրութիւնը
անխախտ պահել :

Article fifty-seven. The General Assembly is composed of one hundred and forty members. The aforesaid members consist of three classes: The first class [consists of] one-seventh, which is twenty persons, being ecclesiastics elected by the clergy present in S■anp■l [Istanbul]. The second class [consists of] two-sevenths, which are forty persons, being Deputies of the Nation who shall come from the provinces. The third class [consists of] four-sevenths, that is, eighty persons, being Deputies elected by the church congregations of Der-i Sa‘■det [Constantinople]. Article fifty-eight. The members of the Spiritual and Temporal Councils [may] attend the General Assembly, but if they have not been elected to membership in the General Assembly, they shall not possess the right to vote in the said Assembly. Article fifty-nine. Unless a majority of the members of the General Assembly, that is, at least seventy-one persons, are present, a session of the Assembly cannot be convened. Article sixty. Electing the principal functionaries of the Nation, such as the Patriarch of Der-i Sa‘■det and the Catholicos, and the members of the Spiritual and Temporal Councils; supervising the transactions of these Councils; solving and settling such affairs as are referred to them whenever matters arise which they themselves cannot determine; and preserving this Regulation from infringement, are among the duties of the General Assembly.

HEAD

ՄԷՃԼԻՍԻ ՈՒՍՈՒՄԻՆԻՆ ՍՈՒՐԷԹԻ ԹԷՇԲԻԼ ՎԷ ՎԱԶԱԻՖԻ
ՊԷՅԱՆԸՆ- ՏԱ ՏԸՐ

[ON] THE MODE OF FORMATION AND THE DUTIES OF THE
GENERAL ASSEMBLY

TEXT

Էլլի Եօտինճի մատտէ . Մէճլիսի Ու. մումի իւզ գըրզ ազատէն
միւրէք. քէպ տիր : Ազաի մէրգումէ իւզ գըսմ օլուպ Պիրինճի
գըսմը օլարագ՝ պիր սիւպ՝ի քի Եիկիրմի նէֆէրի, Սթանպօլտա
պուլընան Էհլի քիլիսա թարաֆընտան ինթիխապ օլընան Էհլի
Քիլիսա . Իքինճի գըսմը օլարագ՝ իքի սիւպ՝ի. օլան գըրզ նէֆէրի
քի տաշրալարտան կէլէճէք Միլլէթ Վէքիլլէրի տիր . Իւչինճի
գըսմը օլարագ՝ տէօրթ սիւպ՝ի Էա՛նի սէքսէն նէֆէրի Տերի

Սա՛ատէթ Քիլիսա ճէմաա՛թլարը թա. րաֆընտան ինթիխապ
օլընան Վէքիլ. լէր տիր : Էլլի սէքիզինճի մատտէ . Բուհանի վէ
Ճիսմանի Մէճլիպէրինին ա՛գասը Մէճ. լիսի Ումումիյէ տախիլ
օլուպ, ֆա. գաթ Մէճլիսի Ումումի ա՛գալըղընա ինթիխապ
օլընմամըշլար իսէ՛ Մէճլի. սի մէզքիուրտէ սահիպի րէյ օլամա.
յաճագլար տըր : Էլլի տօգո-զընճը մատտէ . Մէճլիսի Ումումինին
էքսէր ա՛գասը , Էա՛նի լա ագալլ Եթմիշ պիր նէֆէրի հազըր օլ.
մատըգճա՛ ա՛գտի մէճլիս օլընամագ : Ալթմըշընճը մատտէ .
Տէրի Սա՛ատէթ Պատրիզի վէ Կաթուղիկոս միսիլլու Միլլէթին
պաշլը միւսթախտէմլէրինի, վէ Բուհանի վէ Ճիսմանի Մէճլիպէ.
րին ա՛գասընը ինթիխապ իթմէք, վէ պու Մէճլիպէրին
մու՛ամէլաթընա նէզարէթ էյլէմէք , վէ անլարա մու. հավվէլ
օլուպտա՛ քէնտուլէրինին քէս. տիրէմէտիքլէրի մէսալիհ
զուհուրին. տէ՛ հալլ վէ թէսվիյէ էյլէմէք, վէ իշպու Նիզամնամէյի
խալէլտէն մու. հաֆագա էյլէմէք Մէճլիսի Ումումի. նին
վազա՛իֆինտէն տիր :

Article Fifty-Seven. The General Assembly is composed of one hundred and forty members. The aforesaid members are [divided into] three parts: as the first part, one-seventh, which is twenty persons, are ecclesiastics elected by the ecclesiastics residing in Istanbul; as the second part, two-sevenths, which are forty persons, are the National Deputies to come from the provinces; as the third part, four-sevenths, that is to say eighty persons, are the Deputies elected by the church congregations of the Capital [Constantinople]. Article Fifty-Eight. The members of the Spiritual and Civil Assemblies are admitted to the General Assembly, but if they have not been elected to the membership of the General Assembly, they shall not possess the right to vote in the said Assembly. Article Fifty-Nine. Unless the majority of the members of the General Assembly, that is to say at least seventy-one persons, are present, the assembly cannot be convened. Article Sixty. To elect the principal functionaries of the Nation, such as the Patriarch of the Capital and the Catholicos, and the members of the Spiritual and Civil Assemblies; to

supervise the proceedings of these Assemblies; to resolve and settle such matters referred to them as they are unable to decide; and to preserve this present Regulation from violation are among the duties of the General Assembly.

EAP180-1-3-96_024L.jpg

NOTE

= 40 =

NOTE: = 40 =

TEXT

Յօդ . 61 . Բնդհանուր ժողովը կը գումարուի՝ Ա . Բստ վաղեմի սովորութեան ամեն երկու տարին անգամ մը . ապրիլ ամսոյ վերջերը՝ ազգային վարչութեան երկամեայ ընթացքին տեղեկագիրը մտիկ ընելու, և Ելմտական պաշտօ. նակալաց ձեռօք ժողվուած և ծախս եղած գումարներուն ընդհանուր հա. չիւր տեսնելու և քննելու , կրօնական և Քաղաքական ժողովոց բոլոր ան. դամները փոխելով՝ ուրիշներ ընտ. րելու , և յետագայ երկու տարուան մէջ ազգային տուրքը ի՞նչպէս տնօ. րինուելիքը սահմանելու համար : Սոյն երկ-տարեկան ժողովը ըս. կըսած օրէն մինչև երկու ամիս տևե. լով իր նիստերը կը վերջացունէ : Բնդհանուր ժողովոյ այս նիստե. րուն մէջ՝ միանգամայն ազգային վար. չութեան ժողովներուն անդամ գըտ. նուող Երեսփոխանները ամեն խնդրոյ վրայ կրնան խօսիլ. Բայց տուրքի և ընտրութեան խնդիրներէն զատ՝ ու. րիչ խնդիրներու մէջ չեն կրնար քուէ տալ: Բ . կաթողիկոսի ընտրութեան մասնակից ըլլալու համար : Գ . կոստանդնուպօլսոյ և Երուսա. դեմի Պատրիարքները ընտրելու հա. մար : Դ . կրօնական և Քաղաքական Ժո. դովոց մէջ, կամ Պատրիարքին ու Ժո. դովոց մէջ պատահած անհամաձայ. նութիւնը Բառնալու համար : Սոյն պարագայից մէջ՝ անհամաձայնու. րեան ենթակայ եղող

կողմերը Րնդ. հանուր ժողովոյ մէջ խօսք միայն ու. նին և ոչ քուէ :
Ե . ազգային Սահմանադրութեան վերաքննութեանը համար : Եւ
վերջապէս այնպիսի խնդիրնէ. Ամէլէ պիրինճի մատտէ .
Մեճլիսի Ումումի՝ Էվվէլա՝ մին էլ գատիմ օլա կէլտիկի միսիլլու ,
իքի սէնէտէ պիր քէրրէ շէհրի նիսան ավախըրընտա իճթիմա
իտուպ , միւրուր իտէն իքի սէնէ զարֆընտա՝ վուզու՝ պուլան ի.
տարէի ումուրըն մագպաթասընը իս. թիմա իլէ մուխասսաս
օլան մէմուր. լէրի մարիֆէթիլլէ թահսիլ վէ սարֆ օլընմըշ օլան
մէպալիզին մուհասէպէ՝ի ումումիյէսինի րու՝յէթ վէ թէֆթիշ իտէր .
Վէ Միլլէթ Մեճլիսլէրինին քեաֆ. ֆէի ազասընը միւճէտտէտէն
ինթի. խապ էյլէր . Վէ սէնէթէյն ի՛անէի միլլիյէսինին սուրէթի
իտարէսինէ գարար վիրիր , վէ իքի մահ իխթամընտա
գափանուր : Մեճլիսի Ումումինին իշպու ին՛ի. գատընտա
մէզքիուր իքի Մեճլիս ա. զասը՝ Մեճլիսի Ումումի ազասը պու.
լընտըզլարը հալտէ՝ հէր պիր մէս՛է. լէտէ մուպահասս
իտէպիլուպ, ֆա. գաթ ի՛անէ վէ ինթիխապ մատտէլէ. րինտէն
մա՛ատասընտա րէ՛յ վիրէմէզ. լէր : Սանիյա՝ Մեճլիսի մէզքիուր
կա. թուղիկոս ինթիխապընա տախիլ օլ. մագ , Վէ սալիսա՝ Տէրի
Սա՛ատէթ վէ Գուտսը Շէրիֆ Պատրիզլէրինի ին. թիխապ էյլէմէք,
Վէ րապի՛ա՝ մէզքիուր իքի Մէճ. լիս պէյնինտէ , եախուտ
Մեճլիսլէր իլէ Պատրիզ պէյնինտէ թէքէվվին իտէն իխթիլաֆ
րէֆ՝ օլընմագ իւզրէ ճէմ՝ օլընուր : Պու թագտիրճէ՝ թա. րաֆէյնի
մուխալիֆէյն պէյանի հալ իտէպիլուրլէր իսէտէ՝ րէյ վիրէմէզ. լէր :
Խամիսա՝ Նիզամնամէ էսասընա տօզընըլմայարագ թա՛տիլի
լազըմ կէլտիքտէ , վէ Մեճլիսի Ումումինին

[Armenian text] Art. 61. The General Assembly convenes: A. According to ancient custom, once every two years, at the end of the month of April, to hear the report on the two-year course of the National Administration, and to inspect and examine the general accounts of the sums collected and expended

by the hands of the financial officers; to change all the members of the Religious and Political Assemblies and elect others; and to determine how the national dues are to be administered in the subsequent two years. This biennial Assembly, lasting up to two months from the day it begins, concludes its sessions. In these sessions of the General Assembly, Deputies who are at the same time members of the Assemblies of the National Administration may speak on every matter, but they may not cast a vote on matters other than those of dues and elections. B. To participate in the election of the Catholicos. C. To elect the Patriarchs of Kostandnupolits [Constantinople] and Erusagh■m [Jerusalem]. D. To remove discord that has occurred between the Religious and Political Assemblies, or between the Patriarch and the Assemblies. In such cases, the parties subject to the disagreement have only the right to speak in the General Assembly, and not to vote. E. For the revision of the National Constitution. And finally, for such questions... *** **[Armeno-Turkish text]**

Article sixty-one. The General Assembly: Firstly, as has been the practice from ancient times, convenes once every two years at the end of the month of Nisan [April], and hears the report on the administration of affairs that has taken place during the elapsed two years, and inspects and examines the general accounts of the sums collected and expended by the agency of the assigned officials. It elects anew all the members of the National Assemblies. And it decides upon the manner of administration of the national dues for the two-year period, and is adjourned at the end of two months. In this convocation of the General Assembly, while the members of the said two Assemblies are also members of the General Assembly, they may engage in discussion on every question, but they cannot cast a vote on matters other than dues and elections. Secondly, the said Assembly convenes to take part in the election of the Catholicos; And thirdly, to elect the Patriarchs of Der-i Sa'adet [Constantinople] and Quds-i ■erif [Jerusalem]; And fourthly, to eliminate the dispute arising between the said two Assemblies, or between the Assemblies and the Patriarch. In this event, although the two dissenting parties may make statements of the case, they cannot cast a vote; Fifthly, when it becomes necessary to amend the Fundamental Regulations [*Nizamname*] without affecting its basic principles; and [for questions reserved for] the General Assembly...

NOTE

= 41 =

NOTE: = 41 =

TEXT

րու Համար որոց վրայ որոշում՝ տալը ՐնդՀանուր ժողովոյն կը վերաբերի : Սակայն այս տեսակ արտաքոյ կար. դի նիստերուն տեղի ունենալէն ա. ռաջ՝ ՐնդՀանուր ժողովոյ գումարման պատճառը Պատրիարքարանի կողմէն Րարձրագոյն Դրան իմաց տրուելով, անոր Հաճութիւնը կ'առնուի : Յօդ . 62 .

Պատրիարքը կը գու. մարէ ՐնդՀանուր ժողովը, կրօնական և Քաղաքական ժողովոց մէկուն Հա. մաՀաճութեամբը, և կամ՝ նոյն իսկ ՐնդՀանուր ժողովոյ անդամոց մեծա. գոյն մասին խնդրանօքը : Միայն թէ այս կերպ արտաքոյ կարգի ժողով գու. մարելէն առաջ՝ գումարման պատճա. ոը Րարձրագոյն Դրան իմաց տրուե. լով, անոր Հաճութիւնը առնուլ Հարկ է :

...for [matters] upon which it pertains to the General Assembly to pass a decision. However, before the holding of such extraordinary sessions, the reason for the convocation of the General Assembly shall be made known by the Patriarchate to the Sublime Porte, and its assent shall be obtained. Art. 62. The Patriarch convenes the General Assembly with the concurrence of one of the [two] Councils, the Religious or the Political, or at the request of the majority of the members of the General Assembly itself. Provided, however, that before convening an extraordinary assembly in this manner, the reason for the convocation must be communicated to the Sublime Porte, and its assent obtained.

HEAD

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱՑ

ELECTION OF ECCLESIASTICAL DEPUTIES

TEXT

Յօդ . 63 . կոստանդնուպօլսոյ մէջ գտնուող բոլոր Եկեղեցականք՝ Պատ. ըրարքի Հրաւիրանօք ապրիլ ամսոյ վեր. ջը որոշեալ տեղ մը կը գումարուին, և գաղտնի քուէարկութեամբ ու քուէ. ից բացարձակ առաւելութեամբ Բգ. գային ԲնդՀանուր ժողովոյ Եկեղե. ցական անդամները կ'ընտրեն, թէ՛ Եպիսկոպոսներէն, թէ՛ վ արդապետ. ներէն և թէ՛ Քահանաներէն. բայց պէտք է որ ընտրելիք՝ դուրսերը պաշ. տօն չ'ունենան . և Հասակաւ երե. սուն տարին լրացուցած, և գոնէ Հինգ տարի առաջ ձեռնադրուած ըլլան, և որ և է դատաստանի տակ չը գտնուին : Յօդ . 64 . Եկեղեցական Երես. փոխանաց պաշտօնը տասն տարի կը տեւէ . և երկու տարին անգամ՝ մը՝ Հինգերորդ մասը փոխուելով կընորոգ. ուի : Այս Հինգերորդ մասը առաջին

Article Sixty-three. All the clergy present in S[t]anbol, upon the invitation of the Armenian Patriarch of Der-i Sa'adet, having assembled in one place at the end of April, shall elect members for the General Assembly by an absolute majority of votes and by secret ballot from among the Bishops, or priests and monks, who have no provincial post, have completed thirty years of age, attained the rank of priesthood or monkhood five years prior, and are not under any form of indictment. Article Sixty-four. The term of office of the aforementioned ecclesiastical members being ten years, every two years one-fifth [of them] shall be changed and renewed.

TEXT

րէյ վէ գարարընա մէնութ պիր մէ. ս'էլէ զուհուրինտէ ագտ օլընուր : Շու գատար քի պէօյլէ ֆէվզ էլ ատէ իճթիմաին վուզու'ինտէն էվ. վէլ՝ սէպէպի ճէմ՝ Պատրիգիսանէ թարաֆընտան Պապը ը լիլէ իֆատէ օլընարագ , իսթիՀսալը ըուխսաթ գը. լընուր : Ալթմըշ իքինճի մատտէ . Մէճլիսի Ու. մումիյի՝ Պատրիգ , Մէճլիսի ՐուՀա. նի իլէ Մէճլիսի Ճիսմանիտէն պիրի. նին մուվաֆագաթը իլէ , վէ եախուտ Մէճլիսի Ումումի ազասընտան էքսէ. ըիսինին իսթիտ'ասը իլէ ագտ իտէր : Անճագ

, պէնտի սապրգտա պէյան օ. լընտըղը իւզրէ , պու միսիլլու ֆէվզ
էլ ատէ իճթիմա , պէՀէր Հալ սէպէ. պինին պէյանիլլէ , Տէվլէթճէ
րուիւ. սաթա մէնութ տուր :

...is convened upon the emergence of a matter dependent upon [its]
deliberation and decision. Provided, however, that before such an
extraordinary meeting takes place, the reason for the assembly shall be
represented by the Patriarchate to the Sublime Porte, and permission obtained.
Article Sixty-Two: The Patriarch convenes the General Assembly with the
concurrence of either the Spiritual Council or the Civil Council, or upon the
petition of the majority of the members of the General Assembly.
Nevertheless, as set forth in the preceding clause, such an extraordinary
meeting is in any event dependent upon permission on the part of the State,
along with the declaration of the reason therefor.

HEAD

ՄԷՃԼԻՍԻ ՈՒՄՈՒՄԻՆԻՆ ԱՂԱՒ ՐՈՒՀԱՆԻ. ՅԷՍԻՆԻՆ
ՇԷՐԱՒԹԻ ԻՆԹԻԽԱՊԻՅԷՍԻ ՊԷՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

[In explanation of] the conditions of election of the ecclesiastical members of
the General Assembly.

TEXT

Ալթըն իշխնճի մատտէ . Սթանպօլ. տա պուլընան պիլճիմլէ
էՀլի քիլիսա Տէրի Սաատէթ Իրմէնի Պատրիզի տավէթի
իւզէրինէ՝ նիսան ախըրըն. տա պիր մաՀալլէ թօփլանըլուպ,
տաշ. րա մէմուրիյէթի օլմայան վէ օթուզ եաշընը թէքմիլ իթմիշ
օլան, վէ պէշ սէնէ մուգատտէմ՝ փափասլըզ վէ րա. Հիպլիթ
րիթպէսինի իՀրազ իտէն . վէ պիր կիւնա տա՛վա ալթընտա պու.
լընմայան Պիսկոպոսլարտան վէ եա. խուտ փափաս վէ
րաՀիպլէրտէն՝ էք. սէրիյէթի արայի մութլագա վէ ռէյի խաֆի իլէ
Մէճլիսի Ումումի իշուն ազա ինթիխապ իտէճէքլէր տիր : Ալթըն
տէօրտիւնճի մատտէ . Անիֆէն պէյան օլընան ազաի
րուՀանիյէնին միտտէթի մէ՛մուրիյէթի օն սէնէ օ. լուպ, պէՀէր

իքի սէնէտէ՝ պիր խում. սը թէպտիլ վէ թէնտիտ օլընաճազ.

Article 63. All the clergy present in Constantinople, gathering in one place at the end of April upon the invitation of the Armenian Patriarch of Constantinople, shall elect, by secret ballot and an absolute majority of votes, members for the General Assembly from among the bishops, priests, or monks who have no provincial office, have completed their thirtieth year of age, have attained the rank of priesthood or monastic order five years prior, and are not subject to any manner of legal indictment. Article 64. The term of office of the ecclesiastical members aforesaid being ten years, one-fifth [of their number] shall be changed and renewed every two years.

NOTE

6

NOTE: 6

EAP180-1-3-96_025L.jpg

NOTE

= 42 =

NOTE: = 42 =

TEXT

ուր տարիներուն մէջ՝ վիճակաւ պիտի որոշուի և հանուի . և թէ՛ վիճակաւ ելած և թէ՛ տասնամեայ պաշտօնը լը. ըացուցած անդամները անմիջապէս վերընտրելի են :

Art. 65. The basis of electoral rights shall be taken [as] the National tax and personal merit. In order for the National tax to confer the right to vote, the elector must pay at least seventy-five *ghurush* [piastres] in total tax per annum. Those who possess the right to vote by personal merit are: those employed in the Imperial chanceries and other offices of the State; certified physicians; authors of useful books; schoolteachers; and persons who have rendered useful services to the Nation. Art. 66. Persons who have completed twenty-five years of age possess the right to vote; however, electors must be subjects of the Ottoman Empire. Art. 67. The following four classes of persons are judicially deprived of the right to vote: 1. Those condemned for criminal offences who, according to the penal laws of the State, are considered

politically dead; 2. [Those] caught in fraud in the administration of National affairs... ...[they shall be renewed]. And for the first eight years, the separation and retirement of this fifth [part] shall be carried out by lot. And the re-election of members retiring, whether thus by lot or after the tenth year upon completion of their term, shall be permissible.

HEAD

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ ԱՇԽԱՐՀԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓՈՒԱՆԱՑ Ա.

Ընտրող-թեան և ընտրելո-թեան պայմանք :

ELECTION OF LAY DEPUTIES I. Conditions of Electing and of Eligibility:

TEXT

Յօդ . 65 . Ընտրողական իրաւանց հիմն կը բռնուին Ազգային տուրքը, և անձնական արժանիքը : Ազգային տուրքը ընտրողութեան իրաւունք տալու համար, պէտք է որ ընտրողը տարին գոնէ եօթանասուն ու հինգ դուռուշ ընդհանուր տուրք վճարէ : Ընտրողութեան անձնական ար. ժանեօք իրաւունք ունեցողներն են՝ Արքունի դիւաններուն և Տէրու. թեան ուրիշ պաշտօններուն մէջ գըտ. նուողները . վկայեալ բժիշկները . օգ. տակար գրքերու հեղինակները . գըպ. րատանց ուսուցիչները, և ազգին օգ. տակար ծառայութիւններ մատու. ցած անձինք : Յօդ . 66 . Ընտրողութեան իրա. տունք ունին քսան ու հինգ տարին լրացուցած անձինք . սակայն ընտրողք հարկ է որ Օսմանեան Տէրութեան հպատակ ըլլան : Յօդ . 67 . Ընտրելու իրաւունքէն դատաստանապէս զրկեալ են հետև. եալ չորս դաս անձինքը : Ա. Քրէական յանցանօք դատա. պարտեալները, որոնք ըստ պատժա. կան օրինաց Տէրութեան՝ քաղաքա. կանապէս մեռեալ կը համարուին : Բ . Ազգային գործոց մատակարա. րութեանը մէջ նենգութեամբ բըռ. լար : Վէ իլք սէքիզ սէնէ՝ պու խում. սըն թէֆրիզ վէ իխրաճը գուր՝ա իլէ իճրա օլընաճագ տըր : Վէ կէրէք պէօյլէ գուր՝ա իլէ վէ կէրէք օնընճը սէնէտէն սօնրա՝ իքմալի

միատեսի իլէ շըգան ազանըն թէքրար ինթիսապը ճահիզ օլանազ տըր :

Art. 65. The basis of electoral rights shall be taken [as] the National tax and personal merit. In order for the National tax to confer the right to vote, the elector must pay at least seventy-five *ghurush* [piastres] in total tax per annum. Those who possess the right to vote by personal merit are: those employed in the Imperial chanceries and other offices of the State; certified physicians; authors of useful books; schoolteachers; and persons who have rendered useful services to the Nation. Art. 66. Persons who have completed twenty-five years of age possess the right to vote; however, electors must be subjects of the Ottoman Empire. Art. 67. The following four classes of persons are judicially deprived of the right to vote: 1. Those condemned for criminal offences who, according to the penal laws of the State, are considered politically dead; 2. [Those] caught in fraud in the administration of National affairs... ...[they shall be renewed]. And for the first eight years, the separation and retirement of this fifth [part] shall be carried out by lot. And the re-election of members retiring, whether thus by lot or after the tenth year upon completion of their term, shall be permissible.

HEAD

ՄԷՃԼԻՍԻ ՈՒՍՈՒՄԻՆԻՆ Ա՛ՎԱՍՏԷՆ ՕԼԱՆ Ա՛ԶԱՍԸՆԸՆ ՇԷՐԱ՛ԻԹԻ ԻՆԹԻԽԱՊԻՅԷՍԻ ՊԷՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

ELECTION OF LAY DEPUTIES I. Qualifications of electors and eligible candidates:

TEXT

Ալթմըշ պեշինճի մատտե . Իանէ՛ի Միլ. լիյէ իլէ գապիլիյէթի գաթիյէ՝ հազգը ինթիսապա էսաս թուրլուր : Ի՛անէի Միլլիյէ՝ հազգը ինթիսա. պա նաիլիյէթի մուճիպ օլմազ իչուն՝ ի՛անէի ումումիյէ օլարազ լա ազալլ սէնէվի եթմիշ պէշ դուրուշ ի՛անէ վիրիլմէլի տիր : Ինթիսապա գապիլիյէթի գաթիյէ. սի օլանլար՝ Տէվլէթին ազլամընտա վէ սաիր մէ՛մուրիյէթլէրինտէ պուլը. նանլար, վէ տօգթօրլար, վէ քիւթիւ. պի նաֆի՛ա թէլիֆ իթմիշ

օլանլար, վէ մէքթէպ մու'ալլիմլէրիյլէ՝ Միլլէթ. ճէ ասարը նաֆի'ա
 վիւճուտէ կէթիր. միշ օլանլարտան իպարէթ տիր : Ալթմըշ
 ալթընճը մատտէ . Լա ագալլ եիկիրմի պէշ եաշընը թէքմիլ իտէն.
 լէր հագգը ինթիսապա նաիլ օլուպ, անճագ թէպա'աի Տէվլէթի
 Ալիյէտէն օլմագ շարթ տըր : Ալթմըշ եպիճնի մատտէ . Հագգը
 ին. թիսապտան մուհաքէմէճէ մահրում օլանլար տէօրթ սընֆ
 տըր : Սընֆը եվվէլ՝ պիր ճինայէթտէն սօլայը, ճէգա
 գանուննամէ'ի Հիւմա. յունը ահքեամընճա, հուգուգը մէ.
 տէնիյէտէն մու'էպպէտէն սագըթ օ. լանլար տըր : Սընֆը սանի՝
 մէսալիհի միլլիյէ ի. տարէսինտէ հիյլէսի թէպէյիին ի.

Article 65. The National Contribution and personal qualification are taken as
 the basis for the right of election. In order for the National Contribution to
 entail the acquisition of the right of election, at least seventy-five piastres must
 be given annually as a general contribution. Those who possess personal
 qualification for election consist of those employed in the bureaus and other
 offices of the State, physicians, authors of useful books, schoolteachers, and
 those who have produced works beneficial to the Nation. Article 66. Those
 who have completed at least twenty-five years of age attain the right of
 election, [it] being [a] condition, however, that [they] be subjects of the
 Sublime State. Article 67. Those who are judicially deprived of the right of
 election are of four classes: The first class consists of those who, on account of
 a felony [and] pursuant to the provisions of the Imperial Penal Code, have been
 perpetually deprived of civil rights. The second class consists of those whose
 fraud in the administration of national affairs has been established [...]

EAP180-1-3-96_025R.jpg

NOTE

= 43 =

NOTE: = 43 =

TEXT

նուած, և ազգային ժողովներէն մէ. կուն կողմէն
 դատապարտուած անձինք, որոց Համար ազգային գործերու

մէջ չը գործածուիլը վճռուած ըլլայ դա. տող ժողովին կողմէն : Գ. Տէրութեան դատարաններուն կողմէն զգաստացուցիչ պատիժ կրող. ները, որոց պատժոյն պայմանաժամը դեռ լրացած չէ : Դ . խելագարութեան պատճառ. ռաւ անբաւական դատեալները, ո. ըրոց կատարելապէս առողջացեալ ըլ. լալը օրինաւոր կերպիւ Հաստատուած չ'ըլլայ : Յօդ . 68 . Բնորոշի են ազգին այն ամեն անՀատները, որոնք երեսուն տա. ըին լրացուցած ըլլալով, Օսմանեան Հպատակ, Տէրութեան օրինացը տեղ. եակ, և ազգային գործոց Հմուտ են. և ընտրողութեան իրաւունքէն ըստ 67* յօդուածոյ զրկուած չեն : Բայց կոստանդնուպօլսոյ թաղե. ըուն կողմէն ընտրուելիք ութսուն Երեսփոխանաց գոնէ եօթը՝ աստիճա. նաւոր անձինք ըլլալու են :

[...condem]ned, and persons condemned by one of the National Assemblies, regarding whom it has been decreed by the judging assembly that they shall not be employed in national affairs; C. Those undergoing correctional punishment by the courts of the Empire, whose term of punishment has not yet expired; D. Those judged incompetent by reason of insanity, whose complete recovery has not been legally certified. Art. 68. Eligible for election are all those individuals of the Nation who, having completed their thirtieth year, are Ottoman subjects, cognizant of the laws of the Empire, and skilled in national affairs, and are not deprived of the right of election according to Article 67. However, of the eighty Deputies to be elected by the quarters of Kostandnupolits, at least seven must be persons of [official] rank.

HEAD

Բ . Եղանակ ընտրո-նեան :

B. Mode of Election:

TEXT

Յօդ . 69 . կոստանդնուպօլսոյ թա. ղերէն և գաւառներէն ընտրուելիք Երեսփոխանաց Բաշխման ցո-ցակը շի նելու Համար, ամեն երկու տարի փետրուար ամսոյ սկիզբը՝ ազգային

կրօնական և Քաղաքական ժողովներ. ըր, Տեսուչ խորհրդոց (տենապետ. ներուն Հետ մէկտեղելով Համախոր. Հուրդ ժողով կը կազմեն . և Պատրի. տուպ տէ՝ մէսալիՀի մէզքիուրէտէ գուլանըմամալարը՝ Միլլէթ Մէճլիս. լէրինտէն պիրիսինին թարաֆընտան Հիւքմ՝ օլընմըշ օլանլար տըր : Սընֆը սալիս՝ մէՀաքիմի Տէվլէթի Ալիյէտէ Հագգլարընտա միւճագաթը թէ՛տիպիյէ թերէթթիպ իտուպտէ , Հէնուգ միստտէթի ճէզասը խիթամ՝ պուլմամըշ օլանլար տըր : Սընֆը րապի՝ թէճէննին ճիՀէ. թիլլէ Հուգուգը շախսիյէտէն սագըթ օլուպ, քեամիլլէն շիֆա պուլտըգլա. ըր նիզամճա թաստիգ օլընմըշ օլմա. յանլար տըր : Ալթմըշ եօտինճի մատտէ . Թէպա՛աի Տէվլէթի Ալիյէտէն օթուգ եաշընը թէքմիլ իթմիշ օլուպ, նիզամաթը Տէվլէթի Ալիյէ վէ մէսալիՀի միլլի. յէյէ վագըֆ վէ աշնա օլան, վէ ալթ. մըշ եաինճի մատտէ մուճէպինճէ՝ Հուգուգը ինթիխապիյէտէն մաՀրում՝ օլմայան քեաֆֆէ՛ի էֆրատը Միլլէ. թին ինթիխապ օլընմասը ճաիգ տիր : Ֆագաթ ՏերիՍա՛ատէթ Քիլիսա ճէ. մա՛աթլարը թարաֆընտան ինթիխապ օլընաճագ սէքսէն ապանըն լա ագալլ եախսինին՝ ասՀապը ռիթպէտէն պու. լընմալարը շարթ տըր :

****Art. 69.**** In order to draw up the apportionment table of Deputies to be elected from the quarters of Constantinople and from the provinces, at the beginning of the month of February every two years, the National Religious and Civil Assemblies, together with the Chairmen of the Supervisory Councils, shall convene a Joint Assembly; and the Patri[arch]... * * * ...[and who have committed ...] and concerning whom a verdict has been rendered by one of the National Assemblies that they shall not be employed in the aforesaid affairs. The third class: Those upon whom disciplinary punishment has been imposed by the courts of the Sublime Porte, and the term of whose sentence has not yet expired. The fourth class: Those who have been deprived of their civil rights by reason of insanity, and whose complete recovery has not been duly certified according to regulations. ****Article Sixty-Seven.**** It is permissible to elect any individual of the Nation who is a subject of the Sublime Porte, has

completed thirty years of age, is well-versed and acquainted with the laws of the Sublime Porte and national affairs, and is not deprived of electoral rights pursuant to Article Sixty-six. However, it is a condition that of the eighty [members] to be elected by the church congregations of the Capital, at least [fifty] of them must be persons holding official rank.

HEAD

ԿԷՐԷՔ ՏԵՐԻ ՍԱ՛ԱՏԷԹ ՄԱՀԱԼԼԱԹԸՆՏԱՆ ՎԷ ԿԷՐԷՔ
ՏԱՇՐԱԼԱՐՏԱՆ ՄԷՃԼԻՍԻ ՈՒ- ՄՈՒՄԻ ԻԶԻՒՆ ՊԻԼ ԻՆԹԻՍԱՊԼ
ԹԱ՛ՅԻՆ Օ- ԼԸՆԱՃԱԳ Ա՛ԶԱՆԸՆ ՍՈՒՐԷԹԻ ԻՆԹԻՍԱՊԼ
ՊԷՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

Concerning the manner of election of the members to be designated by election for the General Assembly, both from the quarters of the Capital [Constantinople] and from the provinces.

TEXT

Այլթմըշ տօգո-զընճը մատտէ . Տէրի Սա՛ատէթ Քիլիսա
ճէմա՛աթլարընտան վէ տաշրալարտան ինթիխապը լազըմ՝
կէլէն վէքիլլէրին մըգտարընըն թէվ. զի՛հնի Հավի պիր տէֆթէրի
մախսու թանգիմ՝ օլընմագ իւզրէ, պէՀէր ի. քի սէնէ շէՀրի
շուպաթըն իպթիտա. սընտա ՐուՀանի վէ Ճիսմանի Մէճ.
լիսլէրիլլէ Գօմիսիօն գալէմ՝ զապիր.

Art. 69. In order to prepare the distribution list of the Deputies to be elected from the quarters of Kostandnupolits and from the provinces, every two years at the beginning of the month of February, the National Religious and Political Assemblies, bringing together the Chairmen of the Supervisory Councils, shall form a Joint Council; and the Patri[arch...] [...] whose disqualification from being employed in the said affairs has been decreed by one of the Assemblies of the Nation. The third class: Those against whom a correctional punishment has been incurred in the courts of the Sublime State, and whose term of punishment has not yet expired. The fourth class: Those who, by reason of mental alienation, have been deprived of personal [civil] rights, and whose complete recovery has not been legally certified. Article sixty-seven. The election of all individuals of the Nation who are subjects of the Sublime State,

have completed thirty years of age, are conversant with and cognizant of the regulations of the Sublime State and national affairs, and who, pursuant to the sixty-[sixth] article, are not deprived of electoral rights, is permissible. However, of the eighty [members] to be elected by the Church congregations of Der-i Sa'adet, it is a condition that at least [a portion] thereof be from among the possessors of rank.

EAP180-1-3-96_026L.jpg

NOTE

- 44 -

- 44 -

TEXT

արքական Դիւանատան ընդհանուր Ազգահամարին նայելով, ամեն մէկ թաղին ու գաւառին կողմէն քանի Երեսփոխան ընտրուելիքը կ'որոշեն, Պօլսոյ թաղերուն համար՝ ընտրողաց թիւը, և գաւառներուն համար՝ բը. նակչաց թիւը հիմն բռնելով : Եւ այս կերպով շինուած ցուցակին համեմատ՝ իւրաքանչիւր թաղի և գաւառի տա. լու Երեսփոխանաց թիւը Պատրիարքի ձեռօք անոնց կը ծանուցանեն : Երեսփոխանաց պաշտօնը տասն տարի կը տևէ . և երկու տարին ան. գամ մը՝ թէ Կոստանդնուպօլսոյ թա. ղերէն և թէ գաւառներէն ընտրուած Ազգային Երեսփոխաններուն հինգեր. ըրդ մասը կը փոխուի և կը նորոգուի : Այս հինգերորդ մասին ընտրութիւ. նը պիտի կատարուի ամեն երկու տա. ղին անգամ մը, թէ՛ թաղերուն և թէ՛ գաւառներուն կողմէն, մէջերնին փո. փոխակի կարգ պահելով : Այս փոփոխակի կարգը առաջին ութ տարիներուն մէջ՝ վիճակաւ պի. տի որոշուի . սա պայմանաւ որ եթէ թաղի մը ընտրողները և կամ գաւա. ղի մը բնակչաց թիւը աւելցած կամ պակսած է, այն թաղին կամ գաւա. ղին տալու Երեսփոխանաց թիւն ալ համեմատութեամբ պիտի աւելնայ կամ պակսի : Վախճանեալ կամ հրաժարեալ Երեսփոխանաց տեղ

ընտրուելիք ան. ձինքն ալ՝ ամեն տարի տարեգլխէն եր. կու
ամիս առաջ պէտք է ընտրուին : Թաղական Երեսփոխանները
Կոս. տանդնուպօլսոյ թաղերուն բնակչաց կողմէն պիտի
ընտրուին : Իսկ գաւա. ռական Երեսփոխանները իւրաքանչ. իւր
գաւառի Ընդհանուր Ժողովոյ կողմէն պիտի ընտրուին : Յօդ . 70
. Թէ՛ Պօլսոյ թաղերէն և թէ՛ գաւառներէն ուզուած Երես. լէրինին
իմթիմաիլլէ , թէշէքքիլ ի. տէն Մէճլիսի Մուխթէլիթ մարիֆէ. թիլլէ
, Պատրիգիսանէ գալէմինտէ մէվճուտ օլան նուֆուս տէֆթերի
ումումիսինէ թաթպիգան , տաշրա. լարտա մարխասալըգ
գօլապալըղընա , վէ Տէրի Սաատէթտէ հէր մահալլէ. տէ մէվճուտ
օլան մունթախիպլէրին ատէտինէ կէօրէ , հէր եէրտէ նէ միգ.
տար ա՛գա ինթիխապ օլնաճագ իսէ՛ Պատրիգ թարաֆընտան
մահալլէրինէ ի՛լանը քէյֆիյէթ օլընաճագ տըր : Ինթիխապ
օլընան ա՛գանըն միւտ. տէթի մէմուրիյէթլէրի օն սէնէ օլա. ճագ
տըր . վէ հէր իքի սէնէտէ՛ կէ. ռէք տաշրալարտան վէ կէրէք Տէրի
Սա՛ատէթտէն ինթիխապ օլընան Միլ. լէթ Վէքիլլէրինին պիր
խումսը թէպ. տիլ վէ թէճտիտ օլընուպ , պու խում սըն մահալլի
ինթիխապընը թա՛յինտէ՛ մահալլէ վէ մարխասալըգլար պէյնին.
տէ , հէր իքի սէնէտէ պիր քէրրէ , միւնավէպէ ուսուլի իճրա
օլընաճագ տըր : Վէ իլք սէքիգ սէնէսինտէ էմ ըի մուպատէլէ
գուր՛ա իլէ թա՛յին վէ իճրա գըլընաճագ տըր , շօլ շարթ. լէ քի
պիր մահալլէտէ միւնթախիպ վէ պիր մարխասալըգտա նուֆուս
չօղալմըշ եախուտ ազալմըշ իսէ , մէվ. ճուտլարընըն ատէտինէ
պագըլուպ , ինթիխապ օլընաճագ ա՛գանըն միգ. տարը անա
կէօրէ թա՛յին իտիլէճէք տիր . վէ ֆաթ եա իսթի՛ֆա իտէնլէ. ըին
եէրինէ ա՛գա իիթիխապը խուսու. սը տախի՛ հէր սէնէ
պաշընտան իքի այ էվվէլ՝ իճրա օլընաճագ տըր : Վէ Տէրի
Սա՛ատէթ մահալլաթըն. տան ալընաճագ ա՛գա՛ Քիլիսա ճէմա՛.

աթլարընտա , վէ տաշրալարտան իր. սալ օլընանագ ա'գա' մարխասալըգ. լարտա պուլընան Մէճլիսի Ումումի. լէրտէ ինթիխապ գըլընանագ տըր : Եիւթմիշինճի մատտէ . Կէրէք Տէրի Սա'. ատէթտէ վէ կէրէք տաշրալարտա' ին.

[...according] to the general census of the Patriarchal Chancellery, they shall determine the number of Deputies to be elected by each quarter and province, taking as a basis the number of electors for the quarters of Polis [Constantinople], and the number of inhabitants for the provinces. And in accordance with the list prepared in this manner, the number of Deputies to be furnished by each quarter and province shall be made known to them by the hand of the Patriarch. The term of office of the Deputies shall last ten years; and once every two years, one-fifth part of the National Deputies elected both from the quarters of Kostandnupolits [Constantinople] and from the provinces shall be changed and renewed. The election of this fifth part shall be held once every two years, both by the quarters and by the provinces, maintaining an alternating order among them. During the first eight years, this alternating order shall be determined by lot; on this condition, that if the number of electors of a quarter or the inhabitants of a province has increased or decreased, the number of Deputies to be furnished by that quarter or province shall also proportionally increase or decrease. The persons to be elected in place of deceased or resigned Deputies must likewise be elected every year, two months before the beginning of the [administrative] year. The Quarter Deputies shall be elected by the inhabitants of the quarters of Kostandnupolits. But the Provincial Deputies shall be elected by the General Assembly of each province. Art. 70. The Deputies requested both from the quarters of Polis and from the provinces...

EAP180-1-3-96_026R.jpg

NOTE

= 45 =

NOTE: = 45 =

TEXT

փոխանները՝ Հարկ չէ որ ընտրող թա. ղին կամ գաւառին
բնակիչներէն ըլլան . Բաւական է որ Կոստանդնուպօլսոյ մէջ
բնակին , իրենց ներկայացուցած թա. ղին կամ գաւառին
ազգային գործոցը Հմուտ ըլլան, և ազգասիրութեամբ,
ուղղութեամբ և արդարախոհութեամբ՝ ընտրողաց յարգն ու
Համարումը ըս. տացած անձինք ըլլան : Ազգային
Երեսփոխանները ոչ թէ զիրենք ընտրող թաղին կամ գաւառին
Երեսփոխանները կը Համարուին Ընդ. Հանուր Ժողովոյ մէջ, այլ
Ազգին Ե. րեսփոխաններն են՝ Համագօր իշխա. նութեամբ : Յօդ .
71 . Երկու տարին անգամ՝ մը Պօլսոյ թաղերուն կողմէն ընտրուե.
լիք Երեսփոխանաց Հնգերորդ մասին Համար՝ Պատրիարքը
փետրուար ամսոյ մէջ ընտրող թաղերուն ամեն մէկուն կը
ծանուցանէ քանի Երեսփոխան ընտ. րելիքը՝ ընտրողութեան և
ընտրելու. թեան պայմաններն ալ յիշեցունելով : Այս ծանուցման
վրայ՝ Թաղական Խորհուրդները Երեսփոխանաց ընտ.
րութեանը կը ձեռնարկեն : Բայց ընտրական գործողութեանց
Համար թաղին Քարոզիչը՝ կամ անոր չը գտնը. ւած ժամանակը՝
Աւագերէցը նախա. գահութին կ'ընէ, և թաղին բնա. կիչներէն
երեքէն մինչև վեց պատուա. տր անձինք Թաղական Խորհուրդին
վրայ կ'աւելցուին : Այս կերպով կազմուած Ընտրողա. կան
Ժողովներուն ամեն մէկը՝ իր թա. ղին մէջ ընտրողութեան
իրաւունք ունեցողներն ստուգելով, այբուբենի կարգա.
ւ ընտրողաց ցանկ մը կը պատրաստէ, և ուր օր Բաց մնալու
պայմանաւ Թաղական Խորհրդարանի մէջ կախել կուտայ :
Թիխապը մաթուպ օլան վէքիլլէրին քէնտուլէրինի ինթիխապ
իտէն Քի. լիսա ճէմաթընտան վէ Մարխասալըգ տաիրէսինտէն
օլուպ օլմամալարընտա պիր պէս օլմայուպ, շու գատար քի Տէրի
Սաատէթտէ պուլընմալարը , վէ մէգքիուր ճէմաաթլարըն

Միլլէթնէ մէսալիհինէ վագըֆ, վէ ինթիխապ ի. տէնլէր ինտինտէ
 Հուպար միլլէթ վէ ըֆֆէթ վէ իսթիգամէթլէրի ճիհէ. թիլլէ մէր'ի վէ
 միւ'թէպէր պուլըն. մալարը լագըմէտէն տիր : Պու վէքիլլէր
 Մէնլիսի Ումումիտէ քէնտուլլէրինի ինթիխապ իթմիշ օլան Տէրի
 Սաստէթ վէ եախուտ տաշրա ճէմաաթլարընըն վէքիլլէրի ատտ
 օ. լընմայուպ , ճիւմլէսի՝ ըուխասաթը միւթէսավիյէյի Հահիզ՝ ազաի
 Մէնլի. սի Ումումի իթիպար օլընուրլար : Եէտմիշ պիրինճի
 մատտէ . Տէրի Սաա. տէթտէն ինթիխապը լագըմ կէլէն վէ.
 քիլլէրին ատէտիլլէ, կէրէք ինթիխապ իթմէկէ վէ կէրէք
 ինթիխապ օլընմա. դա սալահիյէթի միւսթէլզիմ՝ օլան շէրաիթի,
 հէր իքինճի սէնէ շուպաթ ալընտա խումսը ազալը ինթիխապ ի.
 տէնէք ճէմաաթլարա Պատրիզ թա. ըաֆընտան պէյան վէ իլան
 օլընուպ, պունըն իւզէրինէ՝ վէքիլլէր Քիլիսա Ճէմ'իյէթլէրի
 մարիֆէթիլլէ ինթի. խապ օլընուր . ֆագաթ Քիլիսանըն Վահիզի վէ
 օլմատըղը Հալտէ Պաշ փա. փասը ըէիս օլուպ մահալլէնին միւ'.
 թէպէրանընտան տախի իւշ քիշիտէն ալթը քիշիյէ գատար
 Քիլիսա ճէմ'ի. յէթինէ իլավէ օլընուր : Պու Ճէմ'իյէթլէր քէնտու ճէ.
 մաաթլարը իշինտէ Հազգը ինթիխա. պա նաիլ օլուպ
 օլմայանլարը թահգիզ իլէ՝ Հըրուֆը հէճա թէրթիպի իւզ. ըէ պիր
 տէֆթէրինի թանզիմ, վէ սէ. քիզ կին մէյտանտա գալմագ իւզրէ
 Քիլիսա Ճէմ'իյէթի օտասընա թալիզ իտէրլէր :

[...deputies: it is not necessary that they be from among the residents of the
 electing quarter or province; it is sufficient that they reside in Kostandnupolits,
 be well-versed in the national affairs of the quarter or province they represent,
 and, by their patriotism, rectitude, and integrity of mind, be persons who have
 gained the respect and esteem of the electors. The National Deputies are not
 considered in the General Assembly as deputies [only] of the quarter or
 province that elected them, but are Deputies of the Nation, possessing equal
 authority. Article 71. Once every two years, for the one-fifth portion of the
 Deputies to be elected by the quarters of Polis, the Patriarch shall notify each

of the electing quarters in the month of February of the number of Deputies to be elected, recalling also the conditions of the right to vote and eligibility for election. Upon this notification, the Quarter Councils shall undertake the election of the Deputies. But for the electoral proceedings, the Preacher of the quarter—or in his absence, the Senior Priest—shall preside, and from three to six honorable persons from among the inhabitants of the quarter shall be added to the Quarter Council. Each of the Electoral Assemblies thus formed, having verified those possessing the right of election in its quarter, shall prepare an alphabetical list of the electors and cause it to be posted in the Quarter Council Chamber on condition that it remain displayed for eight days.

[Armeno-Turkish version:] There is no harm in the deputies whose election is sought being or not being from the church community and diocese which elects them, provided only that they reside in Der-i Saadet, are cognizant of the national affairs of the said communities, and are regarded and esteemed in the eyes of the electors by reason of their patriotism, virtue, and integrity. These deputies are not deemed in the General Assembly to be the deputies of the communities of Der-i Saadet or the provinces that elected them; all are regarded as members of the General Assembly possessing equal authority.

Seventy-first Article. The number of deputies required to be elected from Der-i Saadet, as well as the conditions conferring the capacity both to elect and to be elected, shall be declared and announced by the Patriarch in the month of February of every second year to the communities that are to elect one-fifth of the members; and thereupon, the deputies shall be elected through the agency of the Church Councils. However, the Preacher of the Church, and in his absence the Chief Priest, shall be the president, and from three to six persons from among the notables of the quarter shall also be added to the Church Council. These Councils, having investigated those who have or have not attained the right of election within their own communities, shall draw up a register thereof arranged in alphabetical order, and post it in the room of the Church Council to remain on view for eight days.

EAP180-1-3-96_027L.jpg

NOTE

= 46 =

NOTE: = 46 =

TEXT

Րնտրողական ժողովը ընտրողաց ո. լոշումը դիւրացունելու համար՝ ուղ. ուած Երեսփոխաններուն թիւէն ե. ռապատիկ աւելի ընտրելեաց ցուցակ մըն ալ կը պատրաստէ, և այն ալ կախել կուտայ խորհրդարանին մէջ: Սակայն ընտրողք ամեննին պարտաւորեալ չ'են ընտրելեաց ցուցակին հետևելու :

Գաւառներուն մէջ ալ՝ գաւառա. կան Րնդհանուր ժողովոց անդամնէ. իր միւսնոյն կերպով կ'ընտրուին :

Art. 72. One week after the opening of the electors' list, on Sunday morning following the conclusion of the church service, the voting shall begin in the Parish Council chamber in the following manner: The President of the Parish Council, holding the electors' list in hand, shall call the electors in order; having signed before their names in the electors' list, [the electors] shall write down on a piece of paper, in order from top to bottom, as many persons' names as the number of Deputies required, and designating beside each name the surname, residence, and profession, they shall fold the paper and cast [it] into the ballot box specially prepared [for this purpose]. But if electors are unable to come to the council chamber for any reason whatsoever, they shall send their vote by a signed letter. Art. 73. The balloting is secret; therefore, the voters must write their ballots in private, so that no other [person] may see the written names. And in order to afford a facility to the electors, a list containing three times the number of the required deputies shall be prepared and hung in the Church Assembly room. However, the electors are by no means obliged to conform to the said list. In the provinces, the election of the members of the General Assembly (*Meclis-i Umûmî*) shall likewise be conducted in this manner.

HEAD

Գ . Քուէարկութիւն :

C. Voting.

TEXT

Յօդ . 72 . Րնտրողաց ցանկին բաց. ուելէն շաբաթ մը ետքը՝ կիւրակէ ա. ռաւօտ , ժամերգութեան աւարտմա. նէն ետքը,

Թաղական խորհրդարանի մէջ քուէարկութեան կ'ըսկսուի սա.
պէս . Թաղական խորհրդոյ Նախագահը՝ ընտրողաց ցանկը
ձեռքն առած կար. գաւ կը կանչէ ընտրողները, որք ընտ. րողաց
ցանկին մէջ՝ իրենց անուան առ. ջեւ ստորագրելէն վերջը , քանի
Ե. ըեսփոխան ուզուած է նէ՝ այնքան ան. ձանց անուն թղթի մը
վրայ կը գրեն վերէն 'ի վար կարգաւ , և ամեն մէկ անուան առջև
մականուն, բնակու. թիւն և արուեստ նշանակելով՝ թուղ. թը կը
ծալլեն, և յատկապէս պատ. ռաստուած քուէտուփին մէջ կը ձգեն
: Իսկ եթէ ընտրողք պատճառաւ իւրք չը կրնան գալ
խորհրդարան , ստորա. գըրեալ նամակաւ մը քուէնին կ'ու.
ղարկեն : Յօդ . 73 . Քուէարկութիւնը գաղտնի է . ուստի պէտք է
որ քուէ. արկուք առանձին գրեն իրենց քուէ. թուղթը, որպէս զի
ուրիշ մը չը կըր. նայ տեսնել գրած անունները : Վէ ինթիխապ
խտէնլէրէ վէսիլէ'ի սուհուլէթ օլմագ իւզրէ՝ մաթլուպ օ. լան
վէքիլլէր ատէտինին իւշ միսլինի հա. վի պիր գըթ'ա տէֆթէր
եափըլուպ՝ Քիլիսա Ճէմ 'իյէթի օտաւընա թա'լիզ օլընուր :
Ֆագաթ ինթիխապ խտէնլէր տէֆթէրի մէգքիուրէ մութապագա.
թէ գաթ'ա մէճպուր տէկիլլէր տիր : Տաշրալարտա Մէճլիսի
Ումումի ա'զասը ինթիխապը խուսուսը տախի պու մինվալ իւզրէ
իճրա օլընուր :

Art. 72. One week after the opening of the electors' list, on Sunday morning following the conclusion of the church service, the voting shall begin in the Parish Council chamber in the following manner: The President of the Parish Council, holding the electors' list in hand, shall call the electors in order; having signed before their names in the electors' list, [the electors] shall write down on a piece of paper, in order from top to bottom, as many persons' names as the number of Deputies required, and designating beside each name the surname, residence, and profession, they shall fold the paper and cast [it] into the ballot box specially prepared [for this purpose]. But if electors are unable to come to the council chamber for any reason whatsoever, they shall send their

vote by a signed letter. Art. 73. The balloting is secret; therefore, the voters must write their ballots in private, so that no other [person] may see the written names. And in order to afford a facility to the electors, a list containing three times the number of the required deputies shall be prepared and hung in the Church Assembly room. However, the electors are by no means obliged to conform to the said list. In the provinces, the election of the members of the General Assembly (*Meclis-i Umûmî*) shall likewise be conducted in this manner.

HEAD

ՐԷՅ ԻԹԱՍԸ ՊԵՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

Concerning the Giving of Votes

TEXT

Եթմիշ իքինճի մատտէ . Հազգը ինթի. խապա նա'իլ օլանլարըն էսամիսի տէֆ. թէրի մէյտանա գօնըլտըգտան պիր հաֆթա սօնրա , Քիլիսատէ սապահ իպատէթի խիթամփէզիյր օլտըղը կիպի Քիլիսա Ճէմ 'իյէթի օտասընտա ըէ'յ ի'թասընա պէր վէճհի աթի պէտ' օ. լընուր : Քիլիսա Ճէմ 'իյէթի ըէ'իսի, տէֆ. թէրի մէզքիուրը էլինէ ալարագ' ին. թիխապա հազգը օլանլարը սըրասը ի. լէ չաղըրուպ, անլար տախի տէֆթէ. ըի մէզքիուրտէ իսմլէրինին էօնինէ վազ'ի իմզա իթտիքտէն սօնրա' իզթի. զա իտէն միգտար մէպ'ուսան էսա. միսինի պիր քեաղըտ իւզէրինէ եօ. գարուտան աշաղըյա սըրա իլէ եա. զուպ, հէր պիր չախսըն իսմի էօնիւ. նէ լազապ, վէ սէմթ վէ սէն'աթը ի. շարէթ, վէ օլ քեաղըտը տիւրիւպ' մախսուսէն թէտարիք օլընան սանտըգ. չէյէ իլզա իտէրլէր : Վէ քէստուլէ. ըի պիր սէպէպէ մէպնի մէճլիս օտա. սընա կէլէմէզլէր իսէ' ըէ'յ վիրաիքլէ. ըի քէսանըն էսամիսինի պիր գըթ'ա մումզա մէքթուպ իլէ իրսալ իտէրլէր : Եթմիշ իչիւնճի մատտէ . Րէ'յ ի'թա. սը խաֆիյյէն իճրա օլընմագ լազըմ կէլտիկինտէն' ըէ'յ վիրէնլէր եազտըգ. լարը իսմլէրի ախէրի կէօրէմամէք իւզ. ըէ մախֆիճէ թահրիր իտէրլէր :

Article 72. One week after the register of the names of those entitled to vote is publicly displayed, as soon as the morning service in the Church is brought to a close, the casting of votes shall commence in the chamber of the Church Assembly in the following manner: The president of the Church Assembly, taking the said register in hand, shall summon those having the right to vote in their turn; and they, after affixing their signatures opposite their names in the said register, shall write down the requisite number of deputies' names upon a [sheet of] paper in order from top to bottom, indicating opposite each person's name his title, quarter, and occupation, and having folded that paper, shall cast [it] into the ballot box specially provided. And if, owing to some reason, they themselves cannot come to the assembly room, they shall transmit the names of the persons for whom they cast their vote by means of a single signed letter.

Article 73. Inasmuch as the casting of votes must be conducted secretly, those who cast votes shall write the names privately in such manner that another cannot see [them].

EAP180-1-3-96_027R.jpg

NOTE

= 47 =

NOTE: = 47 =

TEXT

Յօդ . 74 . Քուէարկութիւնը ըս. կըսած օրը պէտք է լմննայ :
 Րնտրող. ներէն ով որ իր քուէն նոյն օրը չը ներկայացունէ, ետքը
 բողոքելու իրա. տունք չունի : Յօդ . 75 . Ոչ ոք պիտի կարենայ
 միանգամայն երկու թաղի մէջ քուէ տալ: Յօդ . 76 . Րնտրութեան
 մասին միացեալ թաղերը և թեմերը՝ եթէ իրարու մօտ ըլլան ,
 ընտրողները մէկ տեղ ժողովուելով քուէարկութիւն կ'ընեն : Իսկ
 եթէ իրարմէ հեռի ըլ. լան՝ իւրաքանչիւր թաղ կամ՝ թեմ՝ զատ
 քուէարկութիւն կ'ընէ , և ետքը երկու կողման քուէարկութեանց
 ար. դիւնքը կը միացունեն : Յօդ . 77 . Քուէարկութիւնը կա.
 տարուելէն ետքը , նոյն օրը մի և նոյն նիստի մէջ՝ Թաղական
 Խորհուրդին առջև քուէտուփը կը բացուի . և այս բանիս համար

որոշուած Քննիչները քուէներն համրելով, քուէարկուաց թուոյն հետ կը բաղդատեն : Եթէ տարբերութիւն գտնուի, և Թաղական Խորհուրդը խարդախու. թեան կասկած ունենայ , մինչև առա. ջիկայ կիրակի՝ միւս օր մը նորէն քուէ. արկութիւն ընել կ'որոշուի : Նմանապէս՝ եթէ ուզուած երես. փոխանաց թիւը առաջին անգամին չը լըցուի, մնացածին համար երկրորդ անգամ՝ քուէարկութիւն կ'ըլլայ միւս օր մը : Յօդ . 78 . Եթէ պատահի որ քուէ. արկուներէն մէկը պէտք եղածէն ա. լելի թուով անուն գրած ըլլայ իր քուէթուղթին մէջ, նոյն թիւէն վեր. Եթեմիշ տէօրտինճի մատտէ . Րէյ ի. թասը պէտ՝ օլընտըղը կիւն թէքմիլ օլընմագ իգթիգա էյլէտիկի ճիհէթլէ՝ ռէյ վիրմէկէ հազգը օլուպտա իմթի. նա իտէնլէրին մու՝ախսարէն տավայա գալգըշմաղա սալահիյէթի օլամագ : Եթեմիշ պէշինճի մատտէ . Հիշ պիր քիմսէ իքի քիլիսա ճէմաաթընտա ռէյ ի՞թա իտէմէգ: Եթեմիշ ալթընճը մատտէ . Ինթիխապ. ճա պիրլէշտիրիլմիշ օլան քիլիսա ճէ. մա՛աթլարը վէ գազալար , էքտիկէրի գուրպինտէ վագը՝ իսէ , իքի թարաֆ. տան ինթիխապա սալահիյէթի օլան. լար պիր եերէ կէլէրէք՝ ի՞թաի ռէյ ի. տերլէր : վ է մէգքիուր ճէմա՛աթ վէ գազալար արասընտա մէսաֆէ՛ի պաի. տէ օլտըղը հալտէ՝ հէր պիրի այրու. ճա ռէյ վիրուպ , պատէհու իքի թա. ռաֆըն ռէյլէրի պիրլէշտիրիլուր : Եթեմիշ եէտինճի մատտէ . Րէյ ի՞թասը ռէսիտէ՛ի խիթամ՝ օլտըգտա՝ օլ կիւն թա՛թիլ օլընմայարագ , ռէյ քեաղըտ. լարընը շամիլ օլան սանտուգչէ քիլիսա ճէմ՛իյէթի մուվաճէհէսինտէ կիւշատ օլընարագ , թայյին օլընան միւֆէթ. թիշլէր ռէյ քեաղըտլարընը թա՛տատ իտերլէր : Քեաղըտլարըն ատէտի ռէյ վիրէն էշխասըն ատէտինէ թէվաֆուգ իթ. մէյուպտէ , ճէմ՛իյէթճէ՝ հիյլէ վու. գու՛ինտէն իշթիպահէ տիւշիլէճէք օլուրսա , իրթէսի պագար կիւնինտէն էվվէլ՝ եէնիտէն ռէյ վիրիլմէք իւգրէ

պաշկա պիր կին թա՛յին օլընուր : Ինթիսապը մաթուպ օլան
ատէտ գատար վէքիլլէր պիր տէֆ՛ատա իք. մալ օլընամազ իսէ ,
մըգտարը պագի. սի հագգընտա ռէյ ի՛թասը քէգալիք էվմի
ախէրէ թա՛լիզ օլընուր : Եէթմիշ սէքիզինճի մատտէ . Ինթիսապ
իտէնլէրին պիրի՛ ռէյ քեաղըտընտա ատէտի մու՛այլէնտէն
զիյատէ իամ՝ եագմըշ օլուրսա , օլ ատէտի թէճա.

****Article 74.**** Voting must be completed on the day it begins. Whosoever among the electors does not submit his vote on that same day has no right to protest thereafter. ****Article 75.**** No one shall be able to cast a vote in two quarters simultaneously. ****Article 76.**** The quarters and dioceses united for [an] election, if they are near to one another, the electors shall assemble in one place and cast [their] votes. But if they are far from one another, each quarter or diocese shall vote separately, and afterward the results of the voting from both sides shall be combined. ****Article 77.**** After the voting is concluded, on the same day and in the very same session, the ballot box is opened in the presence of the Parish Council; and the Examiners appointed for this purpose, counting the votes, compare [them] with the number of voters. If a discrepancy is found and the Parish Council suspects fraud, it is decided to hold the vote again on another day before the upcoming Sunday. Likewise, if the required number of Deputies is not filled on the first occasion, a second vote shall be held on another day for the remainder. ****Article 78.**** If it happens that one of the voters has written in his ballot a number of names exceeding what was required, [those names] beyond the said number...

EAP180-1-3-96_028L.jpg

NOTE

= 48 =

NOTE: = 48 =

TEXT

ջը եկած անունները անընդունելի են . նմանապէս անվաւեր կը
համար. ուին այն քուէթուղթերը՝ որոց մէջ գըտնուած անունները
վերէն ՚ի վար կարգաւ գրուած չեն : Յօդ . 79 . Քուէարկուաց
թուոյն կէսէն աւելի քուէ ստացողներուն մէ. ջէն՝ առաւելագոյն

քուէ ստացող ան. ձինք՝ Երեսփոխան ընտրուած են : Եւ եթէ երկու անձանց հաւասար քուէ տրուած ըլլայ , երիցագոյնը ընտրեալ է : Յօդ . 80 . Եթէ առաջին անգամ՝ քուէարկութեամբ առաւելութիւն չ'ստացուի , Թաղական Խորհուրդը կը ծանուցանէ առաւելագոյն քուէ ստացող երկու անձանց անունները , և երկրորդ քուէարկութիւնը օրինա. ւորապէս այն երկու անուանց վրայ կ'ըլլայ : Յօդ . 81 . Ամեն Թաղական Խոր. հուրդ՝ իր թաղէն ընտրուած Երես. փոխանաց անունները Պատրիարքին կը ներկայացունէ մասնաւոր տեղեկա. գրով մը, որուն մէջ պէտք է ճշդիւ նշանակուած ըլլայ ընտրեալներուն անունը, մականունը, բնակութիւնը, արհեստը, և քուէարկութեան բոլոր պարագայները : Պատրիարքը այս տեղեկագրերը կը ներկայացունէ Քաղաքական Ժողովին, որ զանոնք քննելով կ'ստուգէ Երես. փոխանաց ընտրելութեան պայման. ները : Այսպէս ստուգուելէն ետքը , Պատրիարքը պաշտօնական կերպիւ կը ծանուցանէ Երեսփոխանաց ամեն մէկուն ըստ օրինի ընտրութիւնը, և կը հրաւիրէ զանոնք Ընդհանուր Ժո. դովոյ ատեան կազմել որոշեալ օր մը : Յօդ . 82. Ընդհանուր Ժողովը իր առաջին նիստին մէջ՝ Քաղաքական Ժո. դովին քննած տեղեկագրերը մտիկ ը. վուգ իտէն իսմէր մագպուլ թու. թըլմագ. վէ իսմէր եօգարուտան ա. շաղըյա սըրա իլէ եագըլմըշ օլմայան ըյէ քեաղըտլարը տախի միւլդա վէ մունֆէսիխ ատտ օլընուր : Եթմիշ տօգո-գընը մատտէ . Րէյ վի. ըէնլէրին նըսֆ ատէտինտէն գիյատէ օլարագ հագգլարընտա էն չօգ ըյէ ի. սապէթ իտէնլէր մէպ'ուս ինթիխապ օլընմըշ օլուրլար : Վէ իքի քիշիյէ միւ. սավաթ իւզրէ ըյէ իսապէթ իթտիկի հալտէ, էն եաշլուսը ինթիխապ գը. լընմըշ օլուր : Սէքսէնինճի մատտէ . Իկէր իլք տէ. ֆ'ա ըյէ վիրիլտիքտէ՝ էքսէրիյէթի ա. րա հասըլ

օլմագ իսէ, հագգլարըն. տա էն չօգ ըյ իսապէթ իտէն իքի
 քիմէսնէնին իսմլէրի իլան օլընուպ, իքիննի տէֆ'ատա՝ օլ
 քիմէսնէլէր հագ. գընտա նիզամէն ըյ վիրիլուր : Սէքսէն
 պիրիննի մատտէ . Քիլիսա Ճէմ. 'իյէթլէրի՝ մունթախապ օլան Վէ.
 քիլլէրին իսմ, վէ լագապ, վէ սէմթ, վէ սէն'աթընը վէ քեաֆֆէի
 ահվալը ինթիխապաթը հավի՝ Պատրիգէ խի. թապէն պիր գըթ'ա
 մագպաթա թան. գիմ՝ վէ թագտիմ՝ էյլէր . Պատրիգ
 թարաֆընտան տախի Մէնլիսի Ճիս. մանիյէ իպրագ օլընուր : Իշ
 պու մագպաթալար Մէնլիսի մէգքիուրտէ մու'այէնէ
 օլընտըգտան վէ ինթիխապ օլընանլարըն սըֆաթը մաթլուպէյի
 ճամի՝ օլուպ օլմատըգլա. ըր թահգիգ գըլընտըգտան սօնրա ,
 Միլլէթ Վէքիլլէրինին նիզամէն ինթի. իսապ օլընտըգլարը, վէ
 պիր էվմի մու. այյէնտէ Մէնլիսի Ումումի թէշքի. լի գըմնընտա
 իճթիմա՝ իտէնէքլէրի՝ Պատրիգ թարաֆընտան քէնտուլլէրի. նէ
 ըէսմէն պէյան օլընուր : Սէքսէն իքիննի մատտէ . Մէնլիսի
 Ումումի իլք ին'իգատընտա՝ պէր վէն. հի մուհարրէր Մէնլիսի
 Ճիսմանիտէ

...names appearing [in excess of the required number] are unacceptable;
 likewise, those ballots are deemed invalid in which the names contained
 therein are not written in order from top to bottom. **Art. 79.** From among
 those receiving more than half the number of the votes cast, the persons
 receiving the highest number of votes are elected Deputies. And if an equal
 number of votes be cast for two persons, the elder is elected. **Art. 80.** If a
 majority is not obtained on the first ballot, the Parish Council shall make
 known the names of the two persons receiving the highest number of votes,
 and the second balloting shall lawfully take place [only] upon those two
 names. **Art. 81.** Every Parish Council presents the names of the Deputies
 elected from its parish to the Patriarch by means of a special report, wherein
 must be accurately noted the name, surname, residence, and profession of the
 elected [Deputies], and all circumstances of the election. The Patriarch
 presents these reports to the Political Assembly, which, examining them,

verifies the conditions of eligibility of the Deputies. After being thus verified, the Patriarch officially announces the lawful election of each of the Deputies and invites them to form the session of the General Assembly on an appointed day. **Art. 82.** The General Assembly, in its first session, having heard the reports examined by the Political Assembly...

EAP180-1-3-96_028R.jpg

NOTE

= 50 =

NOTE: = 50 =

TEXT

(տենական Դիւանը տարին ան. գամ՝ մը կը նորոգուի, և անդամներն անմիջապէս վերընտրելի են : Յօդ . 86 . (ռանց մեծագոյն մասի ներկայութեան (տեան չը կրնար կազ. մուիլ: Յօդ . 87 . Խնդիր մը լաւ քննուե. լէն, և անոր վրայ ներկայ ժողովակա. նաց կարծիքը հասկցուելէն վերջը, քուէի կը դրուի . և ձայնից առաւել. լութեամբ որոշում՝ կը տրուի : Երբ ձայնից հաւասարութիւն պատահի, եթէ 'Նախագահը ներկայ է՝ անոր կարծեաց կողմը կը հակի որոշումը . եթէ ոչ՝ (տենապետին կողմը : Յօդ . 88 . Խառն ժողովոյ մէջ քըն. նուած որ և է խնդրոյ որոշում՝ տըր. ուելու համար, պէտք է որ երկու ժո. ղովները զատ քուէարկութիւն ընեն: Երբ երկուքին ալ մեծագոյն մասը մի. և նոյն որոշումն ըրած ըլլայ, խնդիրը լուծուած է . իսկ եթէ որոշումնին տարբեր ըլլայ, կարծեաց անհամաձայ. նութիւն կը համարուի. և հետեւա. բար խնդրոյն որոշումը Բնդհանուր ժողովին կը ձգուի : Խառն ժողովը օրինաւորապէս գումարուած համարուելու համար, պէտք է որ ժողովոց երկուքին ալ մեծագոյն մասը ներկայ գտնուին : Յօդ . 89 . Բնդհանուր ժողով գումարուելէն զոնէ վեց օր առաջ՝ պէտք է որ Պատրիարքարանի կողմէն հրաւիրանաց գրեր յուղարկուին ան. դամներուն : վ է

պունլար պէհէր սէնէ թէպ. տիլ վէ թէնտիտ օլընուրլար, վէ ա. զասընըն լէտէլ ինֆիսալ՝ թէքրար ին. թիխասպը ճա'իզ տիր : Սէ+սէն ականընը մատտէ . Մէնլիսին էքսէր ազասը մէֆգուտ օլտըղը հալ. տէ, մէնլիս կիւշատ օլընամազ : Սէ+սէն եպինճի մատտէ . | այըգը իլէ միւզաքէրէ օլընուպ, հազըր պուլընան ազանըն էֆքէարը անլաշըլտըգտան սօնրա՝ օլ մատտէ հազընտա արաի Մէնլիսէ միւրաճաաթ օլընարազ , էք. սէրիյէթ իլէ գարար վիրիլուր : վ է ռէյլէր միւսավաթ իւզրէ միւնգասիմ՝ օլտըղը հալտէ, էկէր Րէիսի Մէնլիս հազըր իսէ՝ Րէիսին, վէ էկէր հազըր պուլընմազ իսէ՝ Գալէմ՝ Օ ապիթինին պուլընտըղը թարաֆ թէրճիհ օլընուր : Սէ+սէն սէ+իզինճի մատտէ . Մուխթէ. լիթ Մէնլիսլէրտէ թէզէքքիւր օլընան մէվատտէ գարար վիրիլմէք իչուն՝ իքի Մէնլիսին այրու այրու իթաի ռէյ իթ. մէլէրի լազըմ՝ կէլուպ, քէյֆիյէթ իքի Մէնլիստէ տաիսի էքսէրիյէթի արա իլէ պիր մէրքէզտէ գարարկիր օլտըղը հալտէ՝ հալլ օլընմըշ օլուր : վ է իքի Մէնլիսին գարարընըն ատմի մուվա. ֆազաթը՝ իխթիլաֆի ռէյ տիմէք օլա. ճաղընտան , քէյֆիյէթին գարարը Մէնլիսի Ումումիյէ պրազըլուր : Իքի Մէնլիսին ազասը էքսէրիյէթ իւզրէ հազըր պուլընմատըզլարը հալ. տէ՝ Մէնլիսի Մուխթէլիթ նիզամէն ազտ օլընմըշ սայըլմազ : Սէ+սէն տօգուազընըն մատտէ . Մէնլի. սի Ումումինին ազտընտան լա ազալլ ալթը կինն էվվէլ՝ Պատրիզիսանէ թա. ռաֆընտան ազաի Մէնլիսէ տավէթ. նամէլէր իրսալ օլընաճազ տըր :

[The Session Bureau] is renewed once a year, and its members are immediately eligible for re-election. Art. 86. Without the presence of the absolute majority [of the members], the Session cannot be constituted. Art. 87. After a question has been thoroughly examined and the opinions of the assembly members present are understood, it is put to the vote; and a decision is rendered by a majority of votes. When a tie in votes occurs, if the President is present, the decision inclines toward the side of his opinion; if not, toward the side of the

Chairman. Art. 88. In order to render a decision on any question examined in the Mixed Assembly, the two Assemblies must vote separately. When the majority of both has rendered one and the same decision, the question is resolved; but if their decisions differ, it is considered a disagreement of opinions, and consequently the decision of the question is deferred to the General Assembly. For the Mixed Assembly to be considered lawfully convened, the majority of both Assemblies must be present. Art. 89. At least six days before the convening of the General Assembly, letters of convocation must be sent to the members by the Patriarchate. *** [Armeno-Turkish Parallel Text:] And these [officers] are altered and renewed every year, and upon the expiration of their term, the re-election of their members is permissible. Eighty-sixth Article. In the event that the majority of the members of the Council is absent, the Council cannot be opened. Eighty-seventh Article. After [a matter] is properly deliberated upon and the opinions of the members present are understood, the votes of the Council concerning that matter shall be consulted, and a decision is given by majority. And in the event that the votes are divided in equality, if the President of the Council is present, the side on which the President stands, and if he is not present, the side on which the Session Chairman stands, shall be preferred. Eighty-eighth Article. In order to decide upon the matters deliberated in the Mixed Councils, it is necessary for the two Councils to cast votes separately; and in the event that the matter is settled upon one central point by a majority of votes in both Councils as well, it becomes resolved. And since the non-accordance of the decisions of the two Councils shall mean a divergence of opinions, the decision of the matter is left to the General Council. In the event that the members of the two Councils are not present by a majority, the Mixed Council shall not be considered legally convened. Eighty-ninth Article. At least six days prior to the convening of the General Council, letters of invitation shall be sent to the members of the Council by the Patriarchate.

EAP180-1-3-96_029L.jpg

NOTE

= 49 =

NOTE: = 49 =

TEXT

նելով եղած ընտրութիւնները և Երեսփոխանաց իշխանութիւնը կը վաւերացունէ . որով Ընդհանուր Ժողովը ըստ օրինի կազմուած կ'ըլլայ : Ընդհանուր Ժողով կրնայ գու. մարտիկ, երբ Կոստանդնուպօլսոյ Ե- բեափոխանաց մեծագոյն մասը ընտ. րուած ըլլայ, առանց սպասելու գա. ւառական Երեսփոխանաց ընտրու. թեան վախճանին՝ որոց լուրը մէկ կողմէն Կոստանդնուպօլիս հասնելու վրայ կ'ըլլայ : Յօդ . 83 . Եթէ մէկը քանի մը թաղերու կամ գաւառներու կողմէն ընտրուած ըլլայ, ինք կ'որոշէ որ թա. ղին կամ որ գաւառին Երեսփոխա. նութիւնն ընդունիլը . և եթէ ինք չ'ուզէ որոշել, Ընդհանուր Ժողովը վիճակաւ կ'որոշէ : Յօդ . 84 . Երեսփոխանաց անուան ցուցակը Ընդհանուր Ժողովոյ սրահին մէջ կախուած պիտի մնայ՝ այբ ու բէնի կարգաւ շինուած . և իւրաքանչիւր անուան առջև պիտի նշանակուի հը. րաժարում, վախճանում, և այլ ի'նչ որ պատահի : Այս ցուցակը երկու տարին անգամ մը պիտի նորոգուի :

Eighty-fifth Article. Every Assembly (*Medjlis*) and Commission shall have a Secretariat (*Qalem*), and every Secretariat a secretary (*zabit*) and a scribe (*kyatib*); and in some Secretariats, the secretary and scribe shall each have a deputy (*vekil*), under the condition that all of these [officers] must be from among the members [of the said bodies].

HEAD

Գ Լ Ո Խ Բ . ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՆՈՆՔ ԺՈՂՈՎՈՑ ԵՒ ԽՈՐՀՐԴՈՑ CHAPTER II. GENERAL RULES FOR ASSEMBLIES AND COUNCILS

TEXT

Յօդ . 85 . Ամեն Ժողով և խոր. հուրդ պիտի ունենայ ատենական Դիւան մը, որ կը բաղկանայ մէկ Ատե. նապետէ, մէկ Ատենադպրէ, և երբե. մըն նաև Ատենապետի և Ատենադպրի Փոխանորդներէ : Ասոնց ամենն ալ հար. կաւ Ժողովոյ անդամներէն պիտի ըլլան : մու'այէնէ օլընան մագպաթալարը

պիլ իսթիմա', ինթիխապարը վագը'այը վէ Միլլէթ վէքիլլէրինին
րուխսաթ վէ իգթիտարլարընը թաստիգ իթտիքտէ' նիգամէն
թէշէքքիլ իթմիշ օլուր : Տէրի Սա'ատէթ ճէմա'աթլարը վէ. քիլլէրի
էքսէրիյէթ իւգրէ ինթիխապ օլընտըգլարը, վէ տաշրա
վէքիլլէրինին ինթիխապը փէյտէրփէյ իսթիխապար գը.

լընմագտա օլտըղը հալտէ, տաշրա ին. թիխապարը խիթամընա
պէքլէնմէ. լէրէք' Մէճլիսի Ումումի ագտ օլը. նապիլուր : Սէքսէն
ի-շի-նճի մատտէ . Պիր քի. մէսնէ պիր գաշ ճէմա'աթ վէ եախուտ
պիր գաշ էյալէթտէ ինթիխապ օլըն. տըղը հալտէ, գանդըսընըն
վէքէալէ. թինի գապուլ իթտիկինի պէյանտէ մուխթար օլուպ .
Ֆագաթ իմթինա' իտէր իսէ, օլ ճէմա'աթ վէ եա էյա. լէթլէր
հագգընտա' Մէճլիսի Ումու. միտէ գուր'ա քէշիտէսիլլէ գարար
վի. րիլուր : Սէքսէն տէօրտի-նճի մատտէ . Մէճլի. սի Ումումի
ա'գասընըն էսամիսի տէֆ. թէրլէրի հըրուֆը հէճա' թէրթիաի
իւգրէ թանգիմ, վէ Մէճլիս մահալ. լինտէ թա'լիգ օլընարագ,
վէֆաթ վէ իսթիֆալէրի միսիլլու վուգու' պու. լան ահվալ իսմլէրի
էօնիւնէ իշարէթ գըլընուր . վէ հէր իքի սէնէ թէնտիտ օլընուր :

Art[icle] 85. Every Assembly and Council shall have an administrative Bureau,
which consists of one Chairman, one Secretary, and sometimes also
Vice-Chairmen and Vice-Secretaries. All of these must necessarily be from
among the members of the Assembly. [...and upon] hearing the official reports
[that have been] examined, [when it] ratifies the elections that have taken place
and the authorization and competence of the Deputies of the Nation, [the
Assembly] shall be duly constituted according to the regulations. When the
deputies of the communities of the Capital [Constantinople] have been elected
by majority, and the elections of the provincial deputies are being successively
reported, the General Assembly may be convened without waiting for the
conclusion of the provincial elections. Article eighty-three. In the event that a
person is elected in several communities or several provinces, he shall be free
to declare the representation of which [community or province] he accepts; but
if he refrains [from choosing], a decision regarding those communities or

provinces shall be determined by the casting of lots in the General Assembly. Article eighty-four. The rolls of the names of the members of the General Assembly shall be drawn up in alphabetical order and posted in the Assembly hall; circumstances that occur, such as their deaths or resignations, shall be noted before their names, and [the roll] shall be renewed every two years.

HEAD

Ֆ Ա Ս Լ Ը Ս Ա Ն Ի Մ Է Ճ Լ Ի Ս Վ Է Գ Օ Մ Ի Ս Ի Օ Ն Լ Ա Ր Հ Ա Գ Գ Ը Ն Տ Ա
Պ Ա ' Զ Ը Մ Է Վ Ա Տ Տ Ը Ո Ւ Ս Ո Ւ Մ Ի Յ Է Պ Է Յ Ա Ն Ը Ն . Տ Ա Տ Ը Ր

CHAPTER II: Concerning Certain General Provisions Regarding the Councils and Commissions.

TEXT

Ս Է քսէն պէշինճի մատտէ . Հէր Մէն. լիս վէ Գօմիսիօնըն՝ պիր
Գալէմի, վէ հէր Գալէմին՝ պիր զապիրի վէ քեա. թիպի, վէ պա՛ղը
Գալէմլէրտէ զապիր վէ քեաթիպին՝ պիրէր վէքիլլէրի օ. լուպ,
պունլարըն քեաֆէսի ա՛ղատէն օլմագ շարթ տըր :

Eighty-fifth Article. Every Assembly (*Medjlis*) and Commission shall have a Secretariat (*Qalem*), and every Secretariat a secretary (*zabit*) and a scribe (*kyatib*); and in some Secretariats, the secretary and scribe shall each have a deputy (*vekil*), under the condition that all of these [officers] must be from among the members [of the said bodies].

NOTE

7

NOTE: 7

EAP180-1-3-96_029R.jpg

NOTE

= 51 =

NOTE: = 51 =

HEAD

Գ Լ Ո Ի Խ Գ . Ա Զ Գ Ա Յ Ի Ն Տ Ո Ւ Ր Ք

CHAPTER III. Concerning the National Dues [■'âne-i Milliyye]

TEXT

Յօդ . 90 . Ամէն Ազգային ան. Հատ՝ որ չափահաս է և վաստակ ու շահու տէր, պարտական է տրօք մաս. նակից ըլլալ Ազգային ծախուց : Այս տուրքը տարեկան է . և բաշխ. ման Հիմն կը բռնուի իւրաքանչիւր անհատի կարողութիւնը : Յօդ . 91 . Ազգային տուրքը եր. կու տեսակ է . մէկը ընդհանուր՝ որ ընդհանուր ծախուց յատկացեալ է, և կը հաւաքուի Պատրիարքարանի կող. մէն, Ազգային կեդրոնական սնտուկին Համար . և միւսը մասնաւոր՝ որ իւ. ռաքանչիւր Թաղի մասնաւոր ծախուց յատկացեալ է, և կը հաւաքուի Թա. դական խորհրդոց կողմէն, Թաղական սնտուկներուն համար : Յօդ . 92 .

Կոստանդնուպօլսոյ մէջ ընդհանուր տուրքի բաշխման և հա. ւաքման եղանակը՝ Քաղաքական Ժո. դովին մէջ կ'որոշուի, և Ընդհանուր Ժողովով կը հաստատուի : Իսկ մաս. նաւոր տուրքը՝ ամեն թաղ իր խորհրդ. դոյ մէջ կ'որոշէ և կը հաստատէ : Սոյնպէս կը տնօրինուին նաև գա. ւառներուն մէջ Գաւառական ընդ. Հանուր տուրքն ու Թաղական մաս. նաւոր տուրքը : Յօդ . 93 . Գաւառներուն կող. մէն Ազգային Պատրիարքարանի Սըն. տուկին տրուելու մինչև ցարդ սո. վորութիւն եղած տուրքին բաշխման և հաւաքման եղանակը՝ Ընդհանուր Ժողովը պիտի որոշէ, և Բարձրագոյն Դրան հաճութեամբը պիտի գործա. դրուի :

Art. 90. Every National individual who is of age, and possesses earnings and income, is obligated to participate by [paying] dues in the National expenditures. This tax is annual, and the basis of [its] assessment is held to be the financial means of each individual. Art. 91. The National tax is of two kinds: one is general, which is allocated for general expenditures, and is collected by the Patriarchate for the National Central Treasury; and the other is special, which is allocated for the special expenditures of each Quarter, and is collected by the Quarter Councils for the Quarter Treasuries. Art. 92. In

Constantinople, the manner of assessment and collection of the general tax is determined in the Political Assembly, and confirmed by the General Assembly; whereas the special tax is determined and confirmed by each Quarter within its own Council. In like manner are ordered also the Provincial general tax and the Quarter special tax in the provinces. Art. 93. The manner of assessment and collection of the tax customarily paid hitherto by the provinces to the Treasury of the National Patriarchate shall be determined by the General Assembly, and shall be put into execution with the consent of the Sublime Porte.

HEAD

Ֆ Ա Ս Լ Ը Ս Ա Լ Ի Ս Ի՝ԱՆԷ՛Ի ՄԻԼԼԻՅԷ ՊԵՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

SECTION THREE: CONCERNING THE NATIONAL CONTRIBUTION

TEXT

Տօգսանընճը մատտէ . Հատտի պիւ. լուղէ վասըլ օլուպ, քեսար ու քիսպ սահիպի պուլընան քեսաֆէի էֆրա. տը Միլլէթ՝ մէսարիֆի միլլիյէ թէս. վիյէսինտէ միւշարէքէթէ մէճպուր տըր: Պու ի՛անէ սէնէվի ի՛թա օլընուպ, էմրի թէվզի՛ինէ գուտրէթի զաթիյէ էսաս թուրլուր : Տօգսան պիրինճի մատտէ . Ի՛անէ՛ի Միլլիյէ իքի նէվ՝ տիր : Նէվ ՛ի էվվէլ՝ ի՛անէի ումումիյէ տիր քի, մէսարիֆի ումումիյէյէ մունհասըր օլարագ՝ Սիլ. լէթ Սանտըղը իշուն Պատրիզխանէ մարիֆէթիյլէ թահսիլ օլընուր : Վէ նէվ ՛ի սանի՛ ի՛անէի մախսուսէ տիր քի, պիր ճէմա՛աթըն մէսարիֆի մախ. սուսէսինէ մունհասըր օլարագ՝ Քի. լիսա ճէմա՛աթը սանտըզլարը իշուն Քիլիսա մէճլիսլէրի մարիֆէթիյլէ ախզ վէ իսթիֆա օլընուր : Տօգսան իքինճի մատտէ . Տէրի Սա՛ա. տէթտէ ի՛անէի ումումիյէնին սուրէ. թի թէվզի՛ վէ թահսիլի Մէճլիսի Ճիսմանիտէ թախսիս, վէ Մէճլիսի Ու. մումիտէ թաստիզ գըլընուպ, ի՛անէ՛ի մախսուսէ տախի՛ Քիլիսա ճէմ՝իյէթլէ. ըի թարաֆընտան թա՛յին օլընուր : Վէ տաշրալարտա հէր պիր մար. խասալըզ ճէմա՛աթընըն ի՛անէի ու. մումիյէ, վէ հէր Քիլիսա ճէմա՛աթը. նըն ի՛անէի մախսուսէսի տախի՛ վէճ. հի մէշրուհ

իւզրէ թանգիմ գըլընուր : Soqսան ի-շի-նճի մատտէ . Պատրիզ.
 խանէ Սանտըղը իշուն՝ տաշրալարտան ախզը մի՛թատ օլան
 մէպալիղին մար. իասալըզարա թէվզի՛ի վէ ուսուլի
 թահսիլիյէսի հազգընտա Մէճլիսի Ումումինին գարարը իւզէրինէ
 իթ. թիխազ օլընաճազ թէտպիր Պապը Ալիտէն պիլ իսթիզան
 իճրա գըլընա. ճազ տըր :

Article 90. All individuals of the Nation (*Millet*) who have reached the age of majority and possess earnings and livelihood are obligated to participate in the payment of national expenses. This contribution shall be given annually, and personal capacity shall be taken as the basis for the matter of its assessment. Article 91. The National Contribution is of two kinds: The first kind is the general contribution, which, being allocated to general expenses, is collected through the Patriarchate for the National Treasury (*Millet Sand■■■■*). And the second kind is the special contribution, which, being allocated to the special expenses of a community, is taken and collected through the Church councils for the church community treasuries. Article 92. In Der-i Sa‘■■det [Constantinople], the manner of assessment and collection of the general contribution shall be determined in the Civil Council (*Meclis-i Cism■■n■■*) and ratified in the General Assembly (*Meclis-i Um■■m■■*); the special contribution also shall be fixed by the Church assemblies. And in the provinces, the general contribution of the community of each diocese (*marhasal■■k*) and likewise the special contribution of each Church community shall be regulated in the manner set forth. Article 93. Concerning the distribution among the dioceses and the method of collection of the sums customarily received from the provinces for the Patriarchate Treasury, the measure to be adopted upon the decision of the General Assembly shall be executed after obtaining authorization from the Sublime Porte (*B■■b-■■ ‘■■■■*).

EAP180-1-3-96_030L.jpg

NOTE

= 52 =

NOTE: = 52 =

HEAD

Գ Լ ՈՒԽ Դ. ԱԶԳԱՅԻՆ ԳԱԽԱՌԱԿԱՆ ՎԱՐ- ՉՈՒԹԻՒՆ

CHAPTER FOUR: CONCERNING THE PRELACIES

TEXT

Յօդ . 94 . Առաջնորդը Գաւառաւ. կան ժողովոց նախագահն է, և անոնց գործադիր իշխանութիւնը կը վարէ : Իր պարտաւորութիւն է գաւառին մէջ Ազգային Սահմանադրութեան գործադրութեանը հսկել: Յօդ . 95 . Առաջնորդը չըպիտի կա. րենայ Վանքերու մէջ բնակութիւն հաստատելով՝ պաշտօնին տեղէն հե. ռանալ. այլ գաւառին գլխաւոր քաղ. քին մէջ ազգային Առաջնորդարանը պիտի բնակի , ուր կը գումարուին և Գաւառական ժողովները : Երբ Առաջնորդ մը միանգամայն և Վանահայր ըլլայ, եթէ Վանքը միայն մէկ օրուան ճամբայ հեռի է Առաջ. նորդանիստ քաղաքէն՝ կրնայ երկու պաշտօնն ալ մէկտեղ վարել, երբեմն երբեմն Վանքին այցելութիւն ընէ. լով: Բայց եթէ հեռաւորութիւնը օրուան մը ճանապարհէ աւելի ըլլայ , պէտք է որ Վանքին մէջ իրեն փոխա. նորդ կարգելով. ինք քաղաքը բնակի : Սակայն հարկ եղած ժամանակը իր վիճակին ամէն կողմը այցելութեան կրնայ երթալ: Յօդ . 96 . Կոստանդնուպօլսոյ մէջ եղածին նման՝ Գաւառներուն մէջ ալ ամէն թաղ պիտի ունենայ ԹԱՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ մը, ԹԱՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ մը, և ԹԱՂԱԿԱՆ ԴԻՒԱՆԱՏՈՒՆ մը : Նմանապէս Առաջնորդանիստ Քա. ղաքին մէջ պիտի հաստատուին ԿՐՕ- ՆԱԿԱՆ և ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ : Եւ Քաղաքական ժողովին տնօրէնու. թեանը տակ՝ ԳԱԽԱՌԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ մը,

Art. 94. The Prelate is the president of the Provincial Assemblies and exercises their executive power. It is his duty to oversee the execution of the National Constitution in the province. Art. 95. The Prelate shall not be permitted to

absent himself from the seat of his office by taking up residence in monasteries; rather, he shall reside at the national Prelacy in the principal city of the province, where the Provincial Assemblies also convene. When a Prelate is at the same time an Abbot, if the monastery is only one day's journey distant from the diocesan seat, he may administer both offices together, visiting the monastery from time to time. But if the distance be more than a day's journey, he must appoint a vicar for himself in the monastery and reside in the city. He may, however, go on a visitation to every part of his diocese whenever necessary. Art. 96. As in Constantinople, so also in the Provinces, every parish shall have a PARISH COUNCIL, a PARISH TREASURY, and a PARISH CHANCERY. Likewise, in the Diocesan Seat, RELIGIOUS and CIVIL ASSEMBLIES shall be established; and under the administration of the Civil Assembly, a PROVINCIAL TREASURY,

HEAD

Ֆ Ա Ս Լ Ը Բ Ա Պ Ի ՄԱՐԽԱՍԱԼԸԳԼԱՐԸ ՏԱԻՐ ՏԻՐ

CHAPTER IV: CONCERNING THE PRELACIES

TEXT

Տօգսան տէօրտիւնճի մատտէ . Մարխա. սալար քէնտու մարխասալըզարը տա. իրէսի տախիլինտէ ագտ օլընան Միլ-լէթ Մէնլիլէրինին ըիյասէթինի վէ գուվլէի իճրայէսինի հաիզ տիր : Վագիֆէլէրի՝ իշպու Նիզամնամէ էսասընըն իճրայի ահքեամընա նէզա. ըէթ իթմէքտէն իպարէթ տիր : Տօգսան պէշինճի մատտէ . Մարխասա. լար մանասթըրլարտա իգամէթ իտէ. մէյուպ , մարխասալըզարը մէրքէզին. տէ մարխասալըզ Մէնլիլէրինին ագտ վէ իճթիմա իթտիկի գօնազլարտա ի. գամէթ իտէնէք . վէ մահալլի խըտ. մէթլէրինտէն թէպաիտ իթմէլէրի ճաիզ օլմայաճագ տըր : Ֆագաթ պիր Մարխասանըն մանասթըր ըիլէրին. տէն պուլընտըղը թագտիրտէ , մանաս. թըրը՝ մահալլի իգամէթինտէն էա. լընըզ պիր կինլիք մէսաֆէտէ վագը՝ իսէ , մանասթըրընը վագթ պէ վագթ մու՛այէնէ իթմէք իւզըն՝ իքի խըտմէ. թինի տախի պիրլիքտէ իճրա իտէպի. լուպ ,

մանասթըրը՝ պիր կինլիք եօլ. տան զիյատէ մէսաֆէտէ իսէ , եւրինէ պիր վէքիլ թային իլէ՝ քէնտուսինին մահալլի խըտմէթինտէ իգամէթ իթ. մէսի լազըմ կէլուր : Ֆագաթ լէտէլ իճապ՝ մարխասալըզ տախիլինտէ պու. լընան հէր պիր մահալլէ կիտէ պիլուր : Տօգսան ալթընճը մատտէ . Տէրի Սա. ատէթտէ օլտըղը կիպի՝ տաշրալարտա տախի հէր Քիլիսա ճէմաաթընըն պիր Քիլիսա ճէմիյէթի վէ պիր Սանտը. ղը վէ պիրտէ Գալէմի օլտըղը միսիլ. լու , Մարխասալըզ մէրքէզինտէ տա. խի՝ պիր Մէճլիսի Րուհանի վէ պիր Մէճլիսի Ճիսմանի, վէ պու Մէճլիսի Ճիսմանինին թահրը իտարէսինտէ օլմագ իւզրէ՝ պիր Սանտըղը օլաճագ .

****Article Ninety-Four.**** The *Marhasa*s [diocesan prelates] possess the presidency and the executive power of the National Councils convened within their own jurisdiction. Their duties consist of supervising the execution of the provisions of the fundamental principles of this Regulation. ****Article Ninety-Five.**** The *Marhasa*s shall not reside in monasteries, but rather shall reside in the headquarters of their diocese, in the residences where the Diocesan Councils assemble and meet; and it shall not be permissible for them to depart from their place of service. However, in the event that a *Marhasa* is among the abbots of a monastery, if his monastery is situated at a distance of only one day's journey from his place of residence, he may perform both of his offices concurrently, so as to inspect his monastery from time to time; but if his monastery is at a distance of more than one day's journey, it is necessary that he appoint a deputy in his stead and reside himself at his place of service. Nonetheless, when necessity arises, he may travel to any place within his diocese. ****Article Ninety-Six.**** Just as is the case in *Der-i Sa'adet* [Constantinople], in the provinces as well, in like manner as every church congregation possesses a church council, a treasury, and also a chancellery, so too there shall be at the diocesan headquarters a Spiritual Council and a Civil Council, and a Treasury to be under the administration of this Civil Council.

EAP180-1-3-96_030R.jpg

= 53 =

NOTE: = 53 =

TEXT

Նաև Առաջնորդարանի մէջ ԳԱԽԱ- ՌԱԿԱՆ ԴԻՒԱՆԱՏՈՒՆ մը հաստատուելով, Առաջնորդական վիճակին բոլոր ժողովրդոց Թաղական Ազգահամարի տու- մարները հո՛ն պիտի ժողովըվին , և Գա- ւառական ընդհանուր Ազգահամար պիտի կազմուի : Յօդ . 97 . Առաջնորդի ընտրու- թիւնը՝ նոյն և նման Պատրիարքի ընտ- րութեան, Գաւառական Ընդհանուր ժողովով կ'ըլլայ . և ընտրութեան տե- ղեկագիրը տեղւոյն խառն ժողովոյն միջոցաւ Պատրիարքին կ'ուղարկուի : Պատրիարքը Կեդրոնական վարչու- թեան խառն ժողովոյ ՀամաՀաճու- թեամբը կ'անուանէ զԱռաջնորդը . և Բարձրագոյն Դրան իմաց տալով պաշտօնական հրամանագիրը կ'ըն- դունի : Յօդ . 98 . Գաւառական ժողով- ները Կեդրոնական վարչութեան ժո- ղովներուն վերաբերեալ տրամադրու- թեանց Համեմատ պիտի կազմուին . և պաշտօնին ու պարտաւորութիւն- նին նոյն և նման են : Բայց Գաւառական ժողովներուն անդամոց թիւը՝ իւրաքանչիւր վիճա- կի Համար միանգամ պիտի սահման- ուի, ամեն մէկ գաւառի բնակչաց թւոյն Համեմատութեամբ : Մինչև որ Ազգային տուրքը գա- ւառներուն մէջ օրինաւոր կերպիւ հաստատուի , Տէրութեան առաջին , երկրորդ և երրորդ աստիճանի տուրք տուող անձինք միայն պիտի ընտրեն Գաւառական Ընդհանուր ժողովոց անդամները : Եւ այս ժողովներուն կազմութեան կերպը՝ իւրաքանչիւր վիճակի բնակչաց թւոյն նայելով, Կեդրոնական Վարչութիւնը պիտի ո- րոշէ , Առաջնորդաց հետ խորհրդակ- ցելով : Վէ հէր Մարխասա գօնադրնտա պիր Գալէմ օլուպ , Մարխասալըգ տախի- լինտէ

պուլընան Քիլիսա ճեմաար- լարը նուֆուս տէֆթելլերինի ճեմ՝ իլէ
 թահրիրի նուֆուս իտէճէք տիր : Soqսան եօտինճի մատտէ .
 Մարխասա ինթիխապը լազըմ կէլտիքտէ , Պատ- րիզ
 ինթիխապընա գըյասէն՝ Մարխա- սալըզ տախիլինտէքի
 Մէճլիսի Ումու- միտէ պիլ ինթիխապ , մազպաթասը մահալլի
 Մէճլիսի Մուխթելիթի վա- սըթասը իլէ Պատրիզէ թագտիմ օլը-
 նուպ , օ տախի Տէրի Սաատէթ Մէճ- լիսի Մուխթելլերինին
 մուվաֆագա- թիյլէ օլ վէճհլէ ինթիխապ օլընան գաթը
 Մարխասա թային իտէրէք , Պապը Ալիյէ արզ իլէ՝ էվամիրի րէս-
 միյէսինի իսթիհասլ իտէր : Soqսան սէքիզինճի մատտէ . Պէր
 մին- վալը սապըզ , մարխասալըզ լարտա պու- լընան Մէճլիսլէր՝
 Տէրի Սաատէթ Մէճլիսլէրինին էսասը իւզրէ թէշքիլ օլընուպ , վէ
 վազիֆէլլերի տախի օ մինվալ իւզրէ օլուպ , ֆագաթ մէզ- քիուր
 տաշրա Մէճլիսլէրի ազասընըն մահալլ վէ մէվզիյերինին
 մըզտարը նուֆուսընա կէօրէ էալընըզ պիր տէ- ֆ՝ա թային
 օլընաճազլար տըր : Վէ նիզամէն ի՛անէի Միլլիյէ թէսիս օլըն-
 ճայա տէկին՝ տաշրալարտա պէր մին- վալը սապըզ ազտ
 օլընաճազ Մէճլիսի Ումումի ազասընը ինթիխապա հազ- գը
 օլանլար պիրինճի վէ իքինճի վէ իշինճի մէրթէպէտէ Տէվլէթ
 վիր- կիու վիրէնլէրտէն իպարէթ օլաճազ տըր : Վէ պու
 Մէճլիսլէրին սուրէ- թի թէշքիլի Պատրիզխանէ թարա- ֆընտան
 մարխասալար իլէ պիլ իսթի- շարէ՝ տաիրէլլերինին մըզտարը
 նու- ֆուսընա կէօրէ գարարլաշտըրըլա- ճազ տըր :

Likewise, a PROVINCIAL CHANCERY [■■■■■■■■■■

■■■■■■■■■■ / *Kalem*] being established in the Prelacy

[*A■ajnardaran* / *Marhasa kona■■■*], the registers of the Parish Census of
 all the communities of the diocesan jurisdiction shall be collected there, and a
 general Provincial Census shall be compiled. **Article 97.** The election of
 the Prelate [*A■ajnard* / *Marhasa*], in like manner to the election of the
 Patriarch, takes place by the Provincial General Assembly; and the report

[*tegheskagir* / *mazbata*] of the election is forwarded to the Patriarch by means of the local Mixed Assembly. The Patriarch, with the assent of the Mixed Assembly of the Central Administration [*Dersaadet*], appoints the Prelate; and, giving notice to the Sublime Porte [*Bâb-■ Âlî*], receives the official decree [*hramanakir* / *evâmîr-i resmiyye*]. **Article 98.** The Provincial Assemblies shall be constituted in accordance with the provisions pertaining to the Assemblies of the Central Administration; and their duties and obligations are identical and similar. However, the number of members of the Provincial Assemblies shall be fixed once for each diocese, in proportion to the population of each respective province. Until such time as the National Dues [*Azgayin tourk* / *■ane-i Milliyye*] are established in the provinces in a regular manner, only those persons paying first-, second-, and third-class taxes to the State shall elect the members of the Provincial General Assemblies. And the form of constitution of these Assemblies shall be determined by the Central Administration [*Patriark'aran*] in consultation with the Prelates, with regard to the population of each diocese.

EAP180-1-3-96_031L.jpg

NOTE

= 54 =

NOTE: = 54 =

HEAD

ԳԼՈՒԽ Ե. ՎԵՐԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴ- ՐՈՒԹԵԱՆ

CHAPTER FIVE CONCLUSION

TEXT

Յօդ . 99 . Ազգային Սահմանադրութեան հիմնական սկզբունքը անփոփոխելի են : Բայց երբ փորձառութեամբ՝ ի՛նչ ի՛նչ տրամադրութեանց փոփոխութիւնը հարկաւոր դատուի, Ընդհանուր Ժողովը՝ Սահմանադրութեան հաստատութենէն հինգ տարի ետքը՝ Վերաքննութեան Յանձնաժողով մը կը կազմէ , Կրօնական և Քաղաքական Ժողովներէն երեքական անդամ, չորս Տեսուչ Խորհուրդներէն երկերկու անդամ, և

ասոնցմէ զատ Ընդհանուր Ժողովոյ մէջէն կամ դըր- սէն վեց հոգի, ընդ ամենը քսան ան- դամ ընտրելով : Այս Յանձնաժողովը կը սահմանէ հարկաւոր դատուած փո- փոխութիւնները , որ Ընդհանուր Ժողովը վաւերացնելէն ետքը, Բարձ- րագոյն Դրան կը ներկայացուին, և Կայսերական հրամանին համեմատ կը գործադրուին :

Art. 99. The fundamental principles of the National Constitution are unalterable. But when, through experience, the modification of certain provisions is deemed necessary, the General Assembly—five years after the confirmation of the Constitution—shall form a Revision Commission, electing three members each from the Religious and Political Assemblies, two members each from the four Supervisory Councils, and, besides these, six persons from within or outside the General Assembly, [making] twenty members in all. This Commission shall determine the modifications deemed necessary, which, after being ratified by the General Assembly, shall be submitted to the Sublime Porte, and executed in accordance with the Imperial decree.

HEAD

ՖԱՍԼԸ ԽԱՄԻՍ ԽԱԹԻՄԷ

CHAPTER FIVE CONCLUSION

TEXT

Տօգսան տօգո-զընճը մատտէ . Իշպու Նիզամնամէնին էսասընա տօգընըլմագ- սըզըն՝ պագը թէֆէրրու՝աթընըն պիր- թէճրիպէ թատիլինէ լիզում կէօ- ըիւնտիկի թագտիրճէ , թարիխի թէ- սիսինտէն պէշ սէնէ սօնրա՝ Մէճլիսի Ումումիտէ Բուհանի վէ Ճիսմանի Մէճլիպէրի ազասընտան՝ իւշէր, վէ սալիֆիզգիթր տէօրթ Գօմիսիօնլար- տան՝ իթիշէր, վէ պունլարտան մաա- տա Մէճլիսի Ումումի ազասընտան վէ եախուտ խարիճտէն օլարագ աիկէր պլթը քիմէսնէլէր քի ճէմ՝ան եիկիրմի ազա ինթիխապիլլէ պիր Գօմիսիօն թէշքիլ օլընարագ՝ լիզումը կէօրիւ- նէն թատիլաթ պու Գօմիսիօնտա գա- ըարլաշտըրըլուպ, Մէճլիսի

Ումումի- տէ թաստիգ օլընտրգտան սօնրա՝ Պա- պը Ալիտէն լէտէլ իսթիզան սատըր օլաճագ իրատէի Սէնիյէ իւզրէ իճա- պը իճրա գըլընաճագ տըր :

Article Ninety-Nine. In the event that, through experience, the necessity of amending certain details of this Regulation [Constitution] should appear, without touching upon its fundamental principles, five years after the date of its establishment, a Commission shall be formed in the General Assembly by the election of twenty members in total: three members each from the Spiritual and Temporal Councils, two members each from the four aforementioned Commissions, and, in addition to these, six other persons from among the members of the General Assembly or from without. The amendments deemed necessary having been decided upon in this Commission and approved in the General Assembly, what is necessary shall be put into execution in accordance with the Imperial Decree to be issued upon petitioning the Sublime Porte.